

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
POLITIKOS IR VADYBOS FAKULTETO
APLINKOS POLITIKOS KATEDRA

DAIVA NEMČINSKAITĖ
(APLINKOS APSAUGOS POLITIKA IR ADMINISTRAVIMAS)

LIETUVOS MOKYKLŲ INICIATYVŲ ATLIEKŲ RŪŠIAVIME VERTINIMAS
Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas –
doc. dr. Algimantas Bakas

Vilnius, 2010

TURINYS

ĮVADAS.....	3
1. LIETUVOS MOKYKLŲ ATLIEKŲ RŪŠIAVIMO INICIATYVŲ SAMPRATA IR VAIDMUO APLINKOSAUGOS KONTEKSTE.....	8
1.1. Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų sąvokos interpretacija.....	8
1.2. Švietimo ir aplinkosaugos integracija kaip aplinkosauginių tikslų realizavimo garantas.....	9
1.3. Mokyklos pozicija įgyvendinant atliekų rūšiavimo politiką.....	12
1.4. Mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos kaip rūšiuoti skatinantis veiksnys.....	14
2. TEISĖS AKTŲ REGLAMENTUOJANČIŲ APLINKOSAUGINĮ ŠVIETIMĄ ANALIZĖ.....	18
2.1. Aplinkosauginio švietimo perspektyva darnaus vystymosi kontekste.....	18
2.2. Darnaus vystymosi švietimo teisinis reglamentavimas.....	22
2.3. Aplinkosauginis švietimas aplinkos apsaugos ir švietimo teisiniame reglamentavime.....	27
2.4. Aplinkosauginio švietimo teisinis reglamentavimas.....	33
3. LIETUVOS MOKYKLŲ ATLIEKŲ RŪŠIAVIMO INICIATYVŲ VERTINIMAS.....	36
3.1. Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų identifikavimas remiantis konkurso „Žaliausia mokykla“ duomenų analize.....	37
3.2. Ekspertų anketinės apklausos duomenų kiekybinė ir kokybinė analizė.....	40
IŠVADOS.....	49
REKOMENDACIJOS.....	50
LITERATŪROS SĄRAŠAS.....	51
SANTRAUKA.....	55
SUMMARY.....	56
PRIEDAI.....	57

IVADAS

Temos aktualumas. Europos Sąjungos „Socrates“¹ projekto išvadose teigiama, jog kasmet ES pagaminama daugiau kaip 2 mlrd. tonų atliekų, iš kurių 200 mln. tonų yra komunalinės atliekos. EK² duomenimis per pastaruosius šešerius metus atliekų kiekis padidėjo daugiau kaip 10 procentų, todėl atliekų problema šiuo metu yra pripažinta svarbiausia ir sudėtingiausia aplinkos apsaugos sritimi.

Lietuvoje per 2006 metus susikaupė apie 6 milijonus tonų atliekų, iš jų apie 20 proc. sudarė komunalinės atliekos – 392 kg. vienam gyventojui. Nuolat didėjant atliekų kiekiui, Vyriausybė patvirtino Aplinkos ministerijos parengtas Valstybinių strategijų atliekų tvarkymo plano pataisas, skirtas 2007–2013 m. Numatoma didžiausią dėmesį skirti atliekų susidarymo prevencijai, jų pakartotiniam panaudojimui, perdirbimui ir rūšiavimui. Taip pat siekiama iki 2013 m. surinkti ir perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 50 proc. komunalinių atliekų.³

Šiuo metu atliekų tvarkymas Lietuvoje yra prioritetinė aplinkos apsaugos sritis. Ji yra reglamentuota Lietuvos Respublikos įstatymais, o jos svarba nurodyta Valstybinėje aplinkos apsaugos strategijoje ir veiksmų programoje⁴. Lietuva skiria didžiulį dėmesį atliekų tvarkymo principų įgyvendinimui, t. y. atliekų vengimui, atliekų kiekio mažinimui, atliekų panaudojimui, perdirbimui ir saugiam šalinimui sąvartynuose. Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane numatytos atskirų atliekų srautų surinkimo užduotys. Tačiau kol kas antrinių žaliavų surinkimas vyksta vangiai ir reikiamų rezultatų nėra. Tiek atliekų tvarkymo, tiek kitose panašiose direktyvose numatytų planinių užduočių įgyvendinimas neįmanomas be visuomenės indėlio. Kad šis indėlis būtų sėkmingas, gyventojai turi suprasti, kaip ir kodėl jie turėtų keisti įvairių išteklių ir atliekų srautų naudojimo, šalinimo ir tvarkymo būdus. Vadinasi, jie turi būti gerai informuojami.⁵

Didelė kliūtis įgyvendinant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas yra gyventojų sąmoningumo stoka, todėl valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane pabrėžiama, kad organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, ypač daug dėmesio turi būti skiriama nuolatiniam visuomenės švietimui ir informavimui, tai suponuoja pasirinktos temos aktualumą.

ŠMM, AM, savivaldybės, kitos organizacijos aktyviai rengia įvairius projektus, akcijas,

¹ European Union Socrates project, Contract number 101067-CP-1-2002-1-UK-Grundtvig-G1 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-04-29.

² Kisieliene A., Venkime, rūšiuokime, perdirbkime: programa, – Kaunas: Socialinių inovacijų leidykla. 2005, P.2.

³ Atliekų tvarkymo staretginis planas // patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224.

⁴ Lietuvos aplinkos apsaugos staretigija // patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. I-550.

⁵ Survilaitė J. ES atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo Lietuvoje ypatybės: magistro baigiamasis darbas. – VDU: Vilnius, 2005 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-24.

atnaujina ugdymo turinį, į mokymo programas įtraukdamos aplinkosauginį švietimą, rengia aplinkosauginius konkursus. Atliekų surinkimas ir pirminis rūšiavimas daugiausia priklauso nuo visuomenės narių geranoriškumo ir sąmoningumo, todėl čia ypač svarbus visuomenės švietimas ir mokymas. Norint išspręsti esamas aplinkosaugines problemas, mėginama keisti asmeninę elgseną, laisvanoriškai dirbama gyvenimo sąlygų gerinimo kryptimi, kai ką mėginama reguliuoti įstatymais. Žmonės negimsta su savo vertybėmis. Jų vertybių sistema susiformuoja auklėjimo ir mokymosi metu. Taip pat yra perduodama iš kartų kartoms arba vieno bendruomenės nario kitam. Daugiausia vertybių išlieka nepakitusios daugelio kartų gyvenime. Norint suprasti visuomenės vertybes reikia išskirti kryptį, veikiančią žmonių vertybes – socialines institucijas⁶. Viena iš priemonių aplinkosauginiam švietimui vykdyti yra mokyklų įgyvendinamos iniciatyvos, kadangi rūšiavimas – atliekų tvarkymo sritis, kur rezultatai tiesiogiai priklauso ne tik nuo esamos infrastruktūros, bet ir nuo gyventojų savimonės, įpročių bei žinių. Siekiant panaudoti kuo daugiau atliekų medžiaginių ir energetikos išteklių, jų tvarkymui ir apskaitai turėtų būti skiriama kur kas daugiau dėmesio. Atsižvelgiant į tai, kad sėkmingo atliekų rūšiavimo prielaida yra aplinkosauginis švietimas, galima teigti, jog viena iš priemonių jam įgyvendinti yra mokyklų vykdomos iniciatyvos. Tačiau jos nėra vertinamos ir analizuojamos, tuo pasireiškia darbo praktinis ir teorinis poreikis.

Tyrimo problema. Kaip jau buvo minėta anksčiau, atliekų rūšiavimo suvokimas, įgūdžiai, susiformuoja jaunesniame mokykliniame amžiuje, žinių pagrindu. Todėl čia svarbus vaidmuo tenka švietimui. Švietimas savo paskirtį geriausiai atlieka, kai jo raida lenkia bendrąją visuomenės raidą. Todėl jis yra prioritetiškai valstybės remiama visuomenės raidos sritis. Įvertinus Europos Komisijos užsakymu 27 ES šalyse vykdytą gyventojų nuomonės tyrimą⁷, net šeši iš dešimties Lietuvos gyventojai jaučiasi per mažai informuoti apie aplinkosaugos problemas. Daugelio lietuvių įsitikinimu, tokios jų asmeninės pastangos, kaip atliekų rūšiavimas, mažai kuo prisideda prie globalaus aplinkosaugos problemų sprendimo, jiems trūksta informacijos. Joanos Augustauskienės atlikto tyrimo metu paaiškėjo⁸, kad mažai organizuojama aplinkosauginių mokymų, kurių metu asmenys būtų mokomi kaip rūšiuoti atliekas, ir kokia iš to nauda jeigu tai bus atliekama. Buvo prieita išvada, kad visuomenės aktyvinimo prielaida aplinkosaugos valdymui – aplinkosauginis švietimas ir mokymas. 1996 metais aplinkosauga ne kaip atskira disciplina įtraukta į LR ugdymo programas⁹. Atsižvelgiant į tai, kad mokyklos

⁶ Charenkova A., Visuomenės švietimo ir aplinkosaugos samprata: magistro baigiamasis darbas. – ŠU: Šiauliai, 2005 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-12.

⁷ Level of positive mental health in the European Union: results from the Eurobarometer 2002 survey. Full Text Available By Lehtinen V, Sohlman B, Kovess-Masfety V. ISSN: 1745-0179, 2005. P.9. // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-18.

⁸ Augustauskienė J. Visuomenės švietimas aplinkosaugos valdymo klausimais Šiaulių regione: magistro baigiamasis darbas. – Šiauliai: ŠU, 2006. P. 3-46.

⁹ Gudynas P., Kuolys D., Pranckūnienė E. Bendroji priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programa ir išsilavinimo standartai. – Vilnius: Sapnų sala leidykla, 2002. P.2-4.

atsakingos už ugdymo kokybę jų veikla, rezultatai vertinami vidinio ir išorinio audito metu, jį vykdyti įgaliota Nacionalinė mokyklų vertinimo agentūra, tačiau ataskaitose bei statistikos duomenyse mokyklų vykdytų atliekų rūšiavimo iniciatyvų veiksmingumas neanalizuojamas ir nevertinamas. Nepaisant to, kad suvoktas švietimo vaidmuo aplinkosaugoje bei mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų praktinė reikšmė, išryškėja problema, jog dėmesys jų įgyvendinimui nėra pakankamas, nes mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos nėra vertinamos ir analizuojamos, siekiant nustatyti jų veiksmingumą. Taigi analizuodami ir nagrinėdami pasirinktą darbo temą, šią problemą bandysime atskleisti bei išspręsti remdamiesi teorine ir gauta empirine medžiaga.

Tyrimo objektas. Šio magistro baigiamojo darbo tyrimo objektas yra aplinkosauginis švietimas.

Tyrimo dalykas. Magistro darbo tyrimo dalykas – Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos.

Atsižvelgiant į tai, kad sprendžiant vieną iš prioritetinių aplinkosaugos problemų - atliekų rūšiavimą, yra reikšmingas mokyklų vykdomų iniciatyvų vaidmuo, šiame tyrime jos vertinamos nelinečiai ir neanalizuojant planavimo, organizavimo, vadovavimo funkcijų. Apsiribojama teisės aktų taikymu ir atliekų rūšiavimo politikos įgyvendinimu konkrečių priemonių – atliekų rūšiavimo iniciatyvų – Lietuvos mokyklų veiklos kontekste pagrindu, kadangi siekiama įvertinti mokyklų vykdomas iniciatyvas ir pateikti rekomendacijas jų tobulinimui.

Darbo tikslas. Atsižvelgiant į pasirinktą tyrimo dalyką darbo tikslas yra išanalizuoti ir įvertinti Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvas.

Darbo uždaviniai:

- 1) išanalizuoti aplinkosauginio švietimo vaidmenį, siekiant atliekų rūšiavimo tikslų;
- 2) išanalizuoti su aplinkosauginiu švietimu susijusius teisės aktus ir remiantis teisės aktų analize nustatyti teisinį pagrindą atliekų rūšiavimo iniciatyvų vykdymui Lietuvos mokyklose;
- 3) nustatyti ir išanalizuoti Lietuvos mokyklose vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas;
- 4) įvertinti mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų kiekybinius ir kokybinius aspektus;
- 5) remiantis anketinės apklausos ekspertų vertinimo analize, pateikti Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų tobulinimui skirtas rekomendacijas.

Tyrimo hipotezė. Rengiant magistro baigiamąjį darbą buvo iškelta tokia hipotezė:

Lietuvos mokyklose vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos ugdomuoju atžvilgiu yra neveiksmingos.

Tyrimo metodai. Iškeltiems darbo uždaviniams įgyvendinti, tyrimo metu kompleksškai buvo panaudoti įvairūs teoriniai ir empiriniai tyrimo metodai:

Teoriniai tyrimo metodai:

Darbe plačiai naudojamas **lyginimo** metodas, suteikiantis galimybę nustatyti vyraujančią poziciją bei tendencijas švietimo svarbos atliekų rūšiavimo procese klausimais lyginant įvairių Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkų darbus. Lyginimo metodas padeda mokslinio tiriamojo darbo objektą visapusiškai išanalizuoti, siekiant išspręsti problemą. **Apibendrinimo** metodas darbe buvo pasitelktas išanalizuotai medžiagai apibendrinti, išvadoms ir rekomendacijoms suformuluoti.

Empiriniai tyrimo metodai:

Tyrimo metu taikytas empirinis tyrimo metodas – **teisinių dokumentų analizės**. Naudojant šį metodą, darbe analizuojami LR ir ES švietimo ir atliekų rūšiavimo teisės aktai, tarptautinės teisės dokumentai bei nacionalinės švietimo, aplinkosaugos, darnaus vystymosi ir darnaus vystymosi švietimo strategijos bei programos. Taip pat taikytas ir **duomenų analizės metodas**, siekiant nustatyti aktualias Lietuvos mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas. Analizuoti konkurso „Žaliosia mokykla“ duomenys.

Rengiant mokslinį darbą remiamasi empirine medžiaga, surinkta **anketiniu** būdu. Buvo taikomas **ekspertų verinimo metodas** apklausiant Švietimo ir mokslo ministerijos bei Ugdymo plėtotės centro ugdymo kokybės ekspertus, siekiant gauti kvalifikuotos informacijos apie vertinamąjį dalyką – mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, jų problemas, ypatumus bei problemų sprendimo galimybes.

Pagrindinių darbe vartojamų sąvokų patikslinimas.

- 1) Atliekų rūšiavimas;
- 2) Iniciatyva;
- 3) Mokyklos atliekų rūšiavimo iniciatyva;
- 4) Lietuvos mokyklos;
- 5) Visuomenės aplinkosauginis švietimas;
- 6) Visuomenės aplinkosauginis ugdymas.

Atliekų rūšiavimas. Remiantis LR atliekų tvarkymo įstatymu, atliekų rūšiavimas apibrėžiamas, kaip viena iš atliekų surinkimo sudėtinių dalių¹⁰.

Iniciatyva. Tarptautinių žodžių žodyne iniciatyva apibūdinama, kaip pradžia, pirmas žingsnis, kuriame nors darbe, veikimo pastangos¹¹.

Mokyklos atliekų rūšiavimo iniciatyva. Šiame darbe suvokiama, kaip bet kokia bendrojo lavinimo mokyklos pradėta veikla, pirmas žingsnis arba veikimo pastangos, siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų.

¹⁰ LR Atliekų tvarkymo įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 72-3016.

¹¹ Lietuvių kalbos enciklopedija. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008.

Lietuvos mokyklos. Remiantis LR Švietimo įstatymu, mokykla laikoma - įstaiga, kurios pagrindinė veikla – formalusis arba (ir) neformalusis švietimas. Tačiau siekiant išsamiai atskleisti temą apsiribojama tik bendrojo lavinimo mokyklomis, kurių pagrindinė veikla yra ugdymas pagal formaliojo švietimo pradinio, pagrindinio, vidurinio ar atitinkamas specialiojo ugdymo programas.¹² Tokiomis mokyklomis bus laikomos: pradinė mokykla, mokykla-darželis, pagrindinė mokykla, jaunimo mokykla, specialieji vaikų auklėjimo ir globos namai, ligoninės mokykla, sanatorinė mokykla, vidurinė mokykla, gimnazija, menų gimnazija, konservatorija, suaugusiųjų mokykla, specialioji mokykla.

Visuomenės aplinkosauginis švietimas. Remiantis LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija suprantamas kaip sąvokos „visuomenės aplinkosauginis ugdymas, informavimas ir specialistų mokymas“ trumpinys¹³.

Visuomenės aplinkosauginis ugdymas – procesas, kurio metu formuojamos aplinkosaugos nuostatos, žinių ir įgūdžių visuma, palankus aplinkai gyvenimo būdas.¹⁴

Darbe naudojami sutrumpinimai:

AM – Aplinkos Ministerija;

EK – Europos Komisija;

ES – Europos Sąjunga;

JT – Jungtinės Tautos;

ŠMM – Švietimo ir Mokslo Ministerija;

LR – Lietuvos Respublika;

UPC – Ugdymo Plėtotės Centras.

¹² LR Švietimo įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr 63-2853.

¹³ LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija ir veiksmų programa // Valstybės žinios. 1998, Nr. 61-1726.

¹⁴ Ten pat.

1. LIETUVOS MOKYKLOSE VYKDOMŲ ATLIEKŲ RŪŠIAVIMO INICIATYVŲ SAMPRATA IR VAIDMUO APLINKOSAUGOS KONTEKSTE

1.1. Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų sąvokos interpretacija

Siekiant išsamiai atskleisti nagrinėjamą temą „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, būtina išsiaiškinti sąvokos „mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyva“ sampratą. Įvairiu laikotarpiu mokslinėje, metodinėje literatūroje, aplinkosaugos, švietimo ir mokslo įstatymuose mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų samprata ir tikslai kito. Kadangi siekiama įvertinti šiuo metu aktualias mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvas, sąvoka analizuojama iš dabarties pozicijos.

Atsižvelgiant į tai, jog sąvoka „mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyva“ teisės aktuose nėra apibrėžta, būtina išanalizuoti kiekvieną šios kompleksinės sąvokos struktūrinį elementą. Svarbiausias vaidmuo čia tenka „iniciatyvos“ sampratai, kadangi kiti sąvokoje vartojami žodžiai: „mokyklos“ ir „atliekų rūšiavimas“, tik patikslina bei sukonkretina šį objektą. Žodis „iniciatyva“ [pranc. initiative < lot. initio — pradedu] suprantamas kaip ryžtas, noras veikti, sumanymas, kokios nors veiklos pradėjimas, pirmas žingsnis, veikimo pastangos.¹⁵ Toks sąvokos „iniciatyva“ aiškinimas yra pakankamai išsamus ir suprantamas, siekiant nagrinėti mokyklų vykdomas iniciatyvas atliekų rūšiavimo kontekste. Atliekų rūšiavimo samprata teisės aktuose apibrėžta tik iš dalies, tiesiogiai ji neįvardijama. LR Atliekų tvarkymo įstatyme sąvoka „atliekų rūšiavimas“ netiesiogiai įvardijama apibrėžiant atliekų surinkimą: „Atliekų surinkimas – atliekų paėmimas, rūšiavimas ir (arba) maišymas norint jas pervežti.“¹⁶ Mokyklos, kaip atliekų rūšiavimo iniciatyvų vykdymo subjekto, samprata detalai reglamentuota ir apibrėžta LR Švietimo įstatyme: „Mokykla – įstaiga, kurios pagrindinė veikla – formalusis arba (ir) neformalusis švietimas“.¹⁷ Tame pačiame įstatyme formalusis švietimas – „švietimas, vykstantis pagal teisės aktų nustatyta tvarka patvirtintas ir įregistruotas ugdymo programas, kurias baigus įgyjamas pradinis, pagrindinis, vidurinis, aukštesnysis arba aukštasis išsilavinimas ir (ar) kvalifikacija“. Tačiau atsižvelgiant į šio darbo apribojimus, siekiant išsamiai išnagrinėti problemą, vertinamos tik bendrojo lavinimo mokyklos, kurių samprata apibrėžiama taip: „mokykla, kurios pagrindinė veikla yra ugdymas pagal formaliojo švietimo pradinio, pagrindinio, vidurinio ar atitinkamas specialiojo ugdymo programas.“¹⁸ Prie tokių mokyklų priskirtinos visos Lietuvos Respublikos teritorijoje veikiančios pradinės mokyklos, mokyklos-darželiai,

¹⁵ Lietuvių kalbos enciklopedija. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008.

¹⁶ LR Atliekų tvarkymo įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 72-3016.

¹⁷ LR Švietimo įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. 63-2853.

¹⁸ Ten pat.

pagrindinės mokyklos, jaunimo mokyklos, specialieji vaikų auklėjimo ir globos namai, ligoninės mokyklos, sanatorinės mokyklos, vidurinės mokyklos, gimnazijos, menų gimnazijos, konservatorijos, suaugusiųjų mokyklos, specialiosios mokyklos, kurios ir sudaro subjektų, vykdančių atliekų rūšiavimo iniciatyvas, spektrą.

Taigi, remiantis LR Švietimo įstatymu, LR Atliekų tvarkymo įstatymu bei Tarptautinių žodžių žodynu, sąvoka „mokyklos atliekų rūšiavimo iniciatyva“ šiame darbe suvokiama, kaip bet kokia bendrojo lavinimo mokyklos pradėta veikla, pirmas žingsnis arba veikimo pastangos, siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų. Kadangi ugdymas suprantamas, kaip auklėjamasis, lavinamasis ir mokomasis veikimas su prigimtinių, kultūrinių gėrybių pagalba, siekiant gyvenimo tikslams paruošti jaunąją kartą, čia ugdomuosius atliekų rūšiavimo tikslus galima būtų išdiferencijuoti į mokomuosius, lavinamuosius ir auklėjamuosius¹⁹. Šiuos atliekų rūšiavimo tikslus galėtų reprezentuoti tokie uždaviniai:²⁰

- 1) mokyti rinkti ir rūšiuoti atliekas, kurios gali būti panaudotos kaip antrinė žaliava;
- 2) supažindinti su atliekų rūšiavimo reikalingumu mūsų kasdieniniame gyvenime;
- 3) ugdyti nuostatą tinkamai tvarkyti atliekas;
- 4) skatinti mokinių aplinkosauginės elgsenos pokyčius, formuoti atsakingą požiūrį į aplinkos vertybes, atliekų rūšiavimą ir pan.

1.2. Švietimo ir aplinkosaugos integracija kaip aplinkosauginių tikslų realizavimo garantas

Švietimas yra viena iš aplinkos politikos įgyvendinimo priemonių. Žinoma, jog aplinkos politikai įgyvendinti paprastai pasitelkiamos teisinės ir ekonominės priemonės, kurios veikia žmonių gyvenseną ir vartoseną. Siekiant darnaus vystymosi, aplinkos apsaugos uždaviniai įdiegiami į įvairių ekonomikos sektorių (energetikos, transporto, žemės ūkio ir kt.) strategines nuostatas ir socialinę plėtrą. Tačiau aplinkos problemų sprendimą lemia ne vien tobuli įstatymai bei optimalios ekonominės priemonės, čia svarbus palankus visuomenės požiūris, žinios, informuotumas, aktyvus dalyvavimas bei atitinkamos vertybinės nuostatos. Todėl būtina išanalizuoti aplinkosaugos ir švietimo sąryšį, remiantis ir atsižvelgiant į tai, jog atliekų rūšiavimas suvokiamas kaip aplinkos politikos sudėtinis komponentas.

Remiantis J. Augustauskienės atliktu Šiaulių regiono visuomenės švietimo aplinkosaugos valdymo klausimais tyrimu,²¹ buvo analizuojama, kaip vykdomas visuomenės švietimas ir informavimas aplinkosaugos valdymo klausimais, ir iškelta hipotezė, kad gyventojams

¹⁹ Lamanauskas V, Gamtamokslinis ugdymas mokykloje – neatsiejama bendrojo ugdymo dalis (XIV nacionalinės mokslinės-praktinės konferencijos straipsnių rinkinys). – Šiauliai: Lucilijus, 2008. P. 5-8.

²⁰ Jovaiša L. Ugdymo mokslas ir praktika: analitinių staripsnių monografija. – Vilnius: Agora, 2001. P. 24-32.

²¹ Augustauskienė J. Visuomenės švietimas aplinkosaugos valdymo klausimais Šiaulių regione: magistro baigiamasis darbas. – Šiauliai: ŠU, 2006. P. 1-110.

nesuteikiama pakankamai informacijos apie aplinkos apsaugą ir aplinkosauginių institucijų veiklą, nes dienraščiuose (priimtinausi informacijos šaltiniai), skelbiama apie jau nutikusius įvykius (ekologines avarijas, nupjautus medžius ir kitus pažeidimus), kurie vienaip ar kitaip padaro gamtai žalą, o ne apie tai, kaip reikėtų išvengti neigiamo poveikio aplinkai ir kokios institucijos atsakingos už tai. Autorės atliktas tyrimas parodė, jog švietėjiško pobūdžio informacijos, kaip reikėtų visuomenei dalyvauti aplinkosaugos valdyme (racionaliai naudoti gamtos išteklius, mažinti oro, vandens užterštumą, tvarkyti – rūšiuoti buityje ir gamyboje susidariusias atliekas ir t. t.) beveik neteikiama. Buvo prieita prie svarbios išvados, kad aplinkos apsaugos politikai vykdyti reikia ne vien tik institucijų ar organizacijų, t. y., žmonių bendrijų, sąmoningai derinančių pastangas siekti bendro tikslo, kurios vykdo valstybinę aplinkos apsaugos valdymą Lietuvos Respublikoje, bet ir visuomenės dalyvavimo, o kad šis dalyvavimas būtų reikšmingas ir tinkamas, reikalingas visuomenės švietimas aplinkosaugos klausimais.

K. Gediun²² – taip pat nagrinėjo ugdymo vaidmenį, siekiant racionalaus gamtos tausojimo. Autorė pagrindė, kad gyvenimo pozicija, interesų kryptingumas, vertybinė orientacija, socialinė nuostata, subjektyvus požiūris, dominuojanti motyvacija - visa tai yra sinonimai, apibūdinantys asmenybės dispozicijas. Jos susiformuoja žmogaus socializacijos procese, internalizuojant socialinės aplinkos, šeimos ir visuomenines vertybes. Todėl vidinės internalizuotos vertybės (vertybinės orientacijos) tam tikroje žmonių grupėje priklauso nuo vertybių, kurios yra paplitusios visuomenėje. Žmogus gyvenime remiasi patirtimi, auga ir mokosi. Patirtis susiklosto į tam tikrus psichikos darinius - požiūrius, dispozicijas, darančias įtaką asmens elgesio kryptį. Panaudojant anketavimo metodą buvo atliktas tyrimas, kurio metu nustatyta, kad didžioji dalis Lietuvos gyventojų neprisideda aktyviai prie aplinkos puoselėjimo ir beveik visai (92,2 proc.) nesidomi aplinkosaugos temomis. Tyrimai parodė, kad Lietuvoje vyrauja pasyvumas. Nors daugelis šalies gyventojų (60 proc.) atsakomybę už aplinkosaugą priskiria sau (ne valstybinėms institucijoms ar pramonės įmonėms), tačiau dažniausiai apsiribojama pasyvia pozicija – „neteršti ir nekenkti“. Prieita prie išvados, jog vaikai taip pat auklėjami būti pasyviais. Tyrimas atskleidė, kad pasyviai šiuo požiūriu auklėjami ir vaikai: aplinkosaugos temomis domėtis vaikus ragina vos 5,6% visuomenės. Analizuojant rezultatus išryškėjo, kad žmonės aplinkosauga pradeda domėtis tik tada, kai tai susiję su jais asmeniškai - jų miestu, kiemu, arba kai tiesiogiai susiduria su problemomis. Taigi ši autorė savo darbu iš esmės patvirtina J. Augustauskienės nuomonę, kad žmogaus aplinkosauginis elgesys yra tiesiogiai proporcingas jo auklėjimui, kuris yra sudėtinis ugdymo komponentas.

²² Gediun K., Vyresnių klasių moksleivių požiūris į aplinkosaugą kaip vertybę: magistro baigiamasis darbas. – Vilnius: VPU, 2007. P.1-70.

2008 metais Alytaus plėtros taryba atliko sociologines apklausas, kurių metu buvo siekiama išsiaiškinti, kiek gyventojų rūšiuoja antrines žaliavas ir kokios priežastys nerūšiuojantiems trukdo jas rūšiuoti. Tyrimo metu paaiškėjo, kad 36 proc. gyventojų rūšiuoja antrines žaliavas ir net 64 proc. jų nerūšiuoja. Apklausus antrinių žaliavų nerūšiuojančius asmenis, kas jiems trukdo tai daryti daugiau kaip pusė respondentų nurodė, kad niekas. Buvo padaryta išvada, kad šie asmenys visiškai abejingi šiai problemai ir nėra motyvuoti. Šios asmenų grupės elgseną galėtų įtakoti geresnis švietimas ir suvokimo apie antrinių žaliavų rūšiavimo svarbą ugdymas.²³ Lyginant šį tyrimą su K. Gediūn atliktu tyrimu, galime teigti, jog netgi įdiegus palankias technines bei ekonomines priemones atliekoms rūšiuoti, žmonių rūšiuojančių atliekas skaičius didėja labai nežymiai. Spartesnę atliekų rūšiavimo augimą galėtų įtakoti aplinkosauginis švietimas.

L. Galkutė atskleidė,²⁴ jog švietimo orientavimas į darnų vystymąsi – tai bendrojo visuomenės raidos dėsningumo projekcija mokykloje, siekiant kurti ir diegti mokykloje į darnų vystymąsi orientuoto ugdymo modelius. Autorė teigia, jog siekiant atskleisti naujas galimybes ir perspektyvas atsižvelgus į Lietuvos švietimo politikos aktualijas, 2000–2003 m. buvo įgyvendintas žvalgomasis projektas „Mokyklos darbotvarkė 21“. Autorės teigimu, šiuolaikinėje švietimo erdvėje vis daugiau dėmesio skiriama ugdyti dabarties žmogui būtinas kompetencijas, teikiančias galimybių prasmingai dalyvauti visuomenės gyvenime ir profesinėje veikloje, pozityviai reaguoti į sparčiai besikeičiančio pasaulio iššūkius ir nuolat mokytis. Šis siekis atranda savitas raiškos formas daugelio pasaulio valstybių švietimo strategijose ir praktikoje, ženklūs pokyčiai ir Lietuvoje – juos įteisina Valstybinės švietimo strategijos. Taigi čia gvildenami aktualūs aplinkos problemų klausimai ir į pirmą vietą iškeliamas švietimo indėlis, siekiant darnaus vystymosi. Tokia pat idėja išryškėja ir A. Juškienės mokslo darbe.²⁵ A. Pivorienė dar išsamiau savo tyrimu atskleidžia, kad darnaus vystymosi programų įgyvendinimą nulemia švietimo indėlis, ypač didelis vaidmuo tenka Lietuvos bendrojo lavinimo mokykloms.²⁶

Taip pat apie ugdymo institucijų aplinkosaugos iniciatyvas kalbama A. Albores, W. Dekant ir kt. straipsnyje²⁷. Autoriai rašo, kad pramonės plėtra lėmė padidėjusį chemikalų ir kitų medžiagų į aplinką patekimą, dėl kurio padaryta milžiniška aplinkai žala, taip pat didėja

²³ Levulytė I. Esamos komunalinių atliekų tvarkymo padėties analizė ir perspektyvos Alytaus mieste: magistro baigiamasis darbas. – Vilnius: VPU, 2008. P. 2-62.

²⁴ Galkutė L. Darnaus vystymosi paradigmos projekcija mokykloje. – ACTA PAEDAGOGICA VILNENSIA. Nr 83, 2005. P. 13-16.

²⁵ Juškienė A. Darnaus vystymosi švietimo strategijos įgyvendinimas: Radviliškio raj. Pagrindinių mokyklų atvejo analizė: magistro baigiamasis darbas. – Šiauliai: ŠU, 2010. P. 2-18.

²⁶ Pivorienė J. Švietimo vaidmuo Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose įgyvendinant darnaus vystymosi programą: magistro baigiamasis darbas. – Vilnius: MRU, 2009. P. 1-42.

²⁷ Structural improvement of higher education in environmental in Europe. Citation Only Available By Albores A, Cebrián ME, Dekant W. ISSN: 0378-4274, 2000. P. 11-203. // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-22.

neigiamas poveikis žmonių sveikatai. Teigiama, jog nedelsiant reikia spręsti aplinkos problemas, ir siūloma pirmąsias Europos Sąjungos politikos prioritetus, kreipti į aplinkosauginį švietimą. Prieita išvada, kad tvirtos žmonių nuostatos ir žinios yra darnaus vystymosi pagrindas. Kaip matome, švietimo vaidmuo įgyvendinant aplinkos politiką yra suvoktas ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje.

Apibendrinant įvairių mokslininkų nuomonę galime teigti, jog pedagogai ieško atsakymo į klausimus, ar mes ugdome žmogų, gebantį suvokti dabartinę ekologinę situaciją veikiant kultūrai ir gamtai, ar įmanoma pasiekti, kad etinis, estetiškas, psichologinis, juridinis žmogaus santykis su gamta taptų kultūringumo kriterijumi ir pan., derinant tarpusavyje aplinkosaugą ir švietimą. Iškelta problema nėra nauja. Ją jau ketvirtą dešimtmetį aktyviai plėtoja Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija (UNESCO), kuri įvairiais būdais ir priemonėmis primena ir ragina ugdyti aukštos ekologinės kultūros žmogų. Pedagogų patirtis ir mokslininkų tyrimai rodo, kad tai daryti reikia labai anksti, nuo mažų dienų, pradedant šeimoje ir vėliau siekiant šio tikslo ikimokyklinio ugdymo įstaigoje bei bendrojo lavinimo mokykloje. Sėkmės įmanoma tikėtis, jeigu vaikas bus ugdomas geru pavyzdžiu ir aplinkosauginio ugdymo turinys bus integruojamas į visus mokomuosius dalykus.

1.3. Mokyklos pozicija įgyvendinant atliekų rūšiavimo politiką

Bendrojo lavinimo mokyklos nėra vienintelis atliekų rūšiavimo iniciatyvų vykdymo subjektas ir šią kompetenciją dalijasi su daugeliu kitų subjektų, pvz. LR švietimo ir mokslo ministerija, Savivaldybių švietimo skyriais ir kt. Dėl šios priežasties svarbu išsiaiškinti bendrojo lavinimo mokyklą kaip vieno iš subjektų specifiškumą, nustatant jų vaidmenį, atliekų rūšiavimo politikos įgyvendinimo srityje.

Remiantis S. Šalkauskiu,²⁸ laikotarpiu nuo gimimo iki 4-5 metų didžiausią įtaką žmogaus asmenybės formavimuisi daro šeima, nuo 5 iki 16 metų – mokykla ir nuo 16 metų iki senatvės draugai, šeima, religiniai institutai ir kt. Paaugę vaikai susiduria su labai svarbiu jų tapatumą ir elgesį formuojančiu institutu – mokykla. Bendrojo lavinimo mokyklos tikslas – išugdyti asmenį, pajėgų savarankiškai bei kartu su kitais spręsti savo ir visuomenės gyvenimo problemas, pozityviai keisti Lietuvos tikrovę, kūrybingai atsakyti į šiuolaikinio pasaulio iššūkius, gebantį įprasminti savo gyvenimą prieštaringoje dabarties tikrovėje. Taigi mokykla greta šeimos yra svarbiausias antrinės socializacijos institutas. Čia vaikas įgauna tam tikrus elgesio, bendravimo su bendraamžiais ir vyresniais žmonėmis įgūdžius. Būtent mokykloje padedamas asmenybės žinių ir įgūdžių pagrindas. Po šeimos mokykla yra ne mažiau svarbi socialinė

²⁸ Šalkauskis L. Rinktiniai raštai. – Vilnius, 1992. P. 48-51.

aplinka, kurioje vyksta socializacijos procesai. Mokykla ypač daug dėmesio skiria šiuolaikiniame gyvenime itin svarbioms asmens savybėms – iniciatyvumui, atsakingumui, savarankiškumui, gebėjimui bendrauti, dirbti su kitais, spręsti problemas. Atsižvelgdama į mokinių poreikių bei interesų įvairovę ir savo misiją dabarties iššūkių saistomame socialiniame kultūriniame gyvenime, mokykla, ypač XI–XII klasėse, savo pastangas telkia savarankiškam, atsakingam asmeniui, norinčiam ir pajėgiančiam visą gyvenimą mokytis, tobulinti savo gebėjimus, ugdytis, padeda jam įgyti asmeninę, pilietinę bei socialinę kultūrinę kompetenciją, būtiną sėkmingam tolesniam mokymuisi, įsitvirtinimui darbo, profesinės veiklos pasaulyje, kūrybingam dalyvavimui krašto pilietiniame, kultūriniame ir socialiniame gyvenime.²⁹ Taigi mokyklos vaidmuo formuojant mokinių požiūrį į aplinkosaugos problemas bei klausimus ypatingai svarbus.

Anot Č. Kudabos,³⁰ „Ekologinių žinių minimumas arba ekologinis raštingumas sudaro būtiną dabar gyvenančio žmogaus kultūros bruožą arba turinio dalį. Nė vienas šiandien negyvena be visuomenės, o juo labiau niekas negyvena už gamtos ribų“. Aplinkosauginis ugdymas svarbus dar ir dėl to, kad yra grindžiamas ne vien gamtos, bet ir visuomenės pažinimu. Jis teikia prielaidas kritinio mąstymo, problemų sprendimo bei demokratijos įgūdžių plėtotei, veiklos kompetencijos didinimui besikeičiančioje visuomenėje. Meilės gamtos mokslui ugdymas yra laisvos, dvasingos asmenybės puoselėjimas, žadinantis asmenybės kūrybines galias ir gebėjimus gyventi visuomenėje, analizuoti įvairius gyvenimo reiškinius, orientuotis mus supančioje aplinkoje. Todėl ekologinis mąstymas turi būti įgyvendinamas lygiagrečiai su etiniu, pilietiniu ir kultūriniu žmogaus auklėjimu. Šiandien reikia giliai išmanyti dabartines ekologines problemas ir mokyti įvertinti, kokią įtaką visa žmogaus veikla daro aplinkai ir ką kiekvienas čia, kur esame, šiandien pat galime padaryti, kad išsaugotume tą aplinką. Aplinkosauginis švietimas turi būti skirtas ne tik žmogaus protui, bet ir jausmams, vertybinėms nuostatoms. Bendrojo lavinimo mokyklų tikslas – perteikti ekologijos ir aplinkosaugos žinių bei įgūdžių sistemą, formuoti aplinkosaugos vertybių nuostatas demokratinėje, moksleivių iniciatyvą skatinančioje mokyklos aplinkoje.³¹ Ypač aiškiai mokyklos pozicija apibrėžta 1 lentelėje.

1 lentelė. Institucijų kompetencija aplinkosauginio švietimo srityje

LYGMUO	INSTITUCIJOS	KOMPETENCIJA APLINKOSAUGINIO UGDYMO SRITYJE
Vietos	Ikimokyklinės įstaigos, bendrojo lavinimo, profesinės ir aukštesniosios mokyklos	Organizuoja vaikų, moksleivių ir studentų aplinkosauginio ugdymo procesą, įgyvendina aplinkosauginio ugdymo projektus, sudaro galimybes pedagogams kelti kvalifikaciją šioje srityje

²⁹ Berger P. L., Luckmann T. Socialinės tikrovės konstarvimas. – Vilnius: Pradai, 1999. P. 27-28.

³⁰ Kudaba Č., Vilniaus miesto kraštovaizdis, gamtos paminklai ir jų apsauga. – Vilnius: Vyturys, 1983. P. 6.

³¹ Šapokienė E., Mokykla + aplinkotyra. – Utena: Indra, 2001. P. 1

Remiantis 1 lentelėje pateiktais duomenimis, galima teigti, jog mokyklų vaidmuo atliekų rūšiavimo politikos srityje pasireiškia, kaip vaikų, mokinių aplinkosauginis ugdymas, subordinuojantis taip pat ir ugdymą atliekų rūšiavimo klausimais.³²

Taigi, akivaizdu, jog mokyklos, būdamos vienu iš pagrindinių subjektų, atsakingų už aplinkosauginio ugdymo procesą, savaime suprantama, apimančią ir atliekų rūšiavimą, atlieka svarbų vaidmenį, įgyvendinant atliekų rūšiavimo politiką. Tai yra, mokyklos padeda įgyvendinti atliekų rūšiavimo politiką, kertiniu, pamatiniu lygmeniu – formuojant giliu suvokimu pagrįstą, todėl stabilų supratimą apie atliekų rūšiavimo naudą ir reikšmingumą jaunimo tarpe.

1.4. Mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos kaip rūšiuoti skatinantis veiksnys

Darnaus vystymosi kontekste Lietuvos regioninės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos nėra darnios. Vyrauja pigiausias, tačiau atliekų tvarkymo hierarchijoje mažiausią prioritetą užimantis, atliekų tvarkymo būdas – atliekų šalinimas sąvartynuose. Pasinaudojant Europos Sąjungos finansine parama sukurta ir toliau tobulinama komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra. LR Atliekų tvarkymo įstatyme nurodoma, kad organizuojant komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, ypač daug dėmesio turi būti skiriama nuolatiniam visuomenės švietimui ir informavimui. Gyventojų elgsenos pokyčiai gali būti pasiekti tik derinant infrastruktūros plėtrą ir šviečiamąją veiklą.

Remiantis trejopa aplinkosauginio rūpesčio tipologija, V. Leonavičius nagrinėjo, kaip Lietuvos gyventojai suvokia buitines atliekas.³³ Buvo padaryta išvada, kad buitinės atliekos suvokiamos kaip aplinkos užterštumo, o ne kaip neefektyvus žaliavų ir energijos naudojimo problema.. Apibendrinus atliekų kultūros sampratą paaiškėjo, kad gyventojai nėra pozityviai nusiteikę ir pasiruošę tvarkyti atliekas pagal vienokį ar kitokį technologinį atliekų surinkimo modelį: tvarkingai išmesti atliekas, jas rūšiuoti, pavojingas atliekas išmesti į tam skirtas vietas ir t. t. Kitaip tariant, technologiniai pasiekimai leidžia sukurti pažangesnes ir efektyvesnes atliekų tvarkymo sistemas, bet kartu būtina patiems gyventojams prisidėti prie jų įgyvendinimo. Kiekviena technologinė sistema turi ir savo veikėją, kuris vadovaujasi tam tikromis vertybėmis ir nuostatomis. Nepakanka sukurti atliekų tvarkymo infrastruktūras (rūšiavimo kontenerius, išvežti, perdirbti, parengti modernius atliekų sąvartynus). Būtina, kad ir gyventojai elgtųsi pagal siūlomą tvarkymo modelį. Pozityvus elgesys arba atliekų tvarkymo kultūra priklauso nuo įvairių veiksnių, t.y. žinių, mokymo. Informacija yra labai svarbus rūšiavimo skatinimo veiksnys. Tyrimo metu nustatyta, kad net 99,3 proc. atliekų nerūšiuojančių kauniečių (šiauliečių – 99,5

³² LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija ir veiksmų programa // Valstybės žinios. 1998, Nr. 61-1726.

³³ Leonavičius, V. Visuomenės dalyvavimas buitinių atliekų tvarkyme kaip socialinės kaitos kriterijus. – Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba. Nr.3 (25), 2009. P. 71-79.

proc.) nurodo, kad jiems trūksta informacijos. Taigi, mūsų nagrinėjamai temai ypač aktualios autoriaus padarytos išvados, siekiant suvokti bendrojo lavinimo mokyklų vaidmenį, sprendžiant atliekų rūšiavimo problemą, kadangi bendrojo lavinimo mokyklos yra pirmoji grandis garantuojanti kokybišką ugdymą, siekiant mokytį rūšiuoti atliekas, suvokti rūšiavimo svarbą ir ugdyti vertybines nuostatas atliekų rūšiavimo klausimais.

A. Lebedys ir J. Danys kompleksiskai analizavo pakuočių atliekų tvarkymo problemą.³⁴ Jų straipsnyje nagrinėjami aplinkosaugos reikalavimų, susijusių pirmiausia su ES direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų įgyvendinimu Lietuvoje bei jų raidos tendencijų, susijusių su produkcijos pakavimu, klausimai. Jie tapo ypač aktualūs, prasidėjus realiam Lietuvos integracijos į Europos Sąjungą procesui ir mūsų šalies produkcijai ėmus konkuruoti pasaulinėje rinkoje. Atliktos analizės pagrindu autoriai pateikė rekomendacijas ir pasiūlymus dėl pakuočių atliekų tvarkymo tobulinimo ir atskleidė vieną mūsų temos svarbų aspektą, t. y. mokyklų, kaip mokymo organizavimo institucijų asmeninę iniciatyvą, rūšiuojant atliekas, nuo kurios priklauso ne tik ugdymo kokybė, bet ir ekonominis mokyklos balansas. Taip pat reikšmingų argumentų pateikė A. Kisėlienė,³⁵ analizuodama šiuo metu aktualią atliekų problemą. Ji aprašė, kaip vieną iš efektyvių jos sprendimo būdų – atliekų rūšiavimą, kurio metu išsaugoma sveika aplinka, sukaupiama antrinių žaliavų, sutaupoma gamtos išteklių ir energijos, sumažinamos atliekų tvarkymo išlaidos. Autorė teigė, kad į atliekų tvarkymą reikėtų žiūrėti platesniu socialinės, ekonominės plėtros ir išteklių valdymo požiūriu. Todėl reikia ugdyti sveiką žmonių gyvenimo būdą ir vartojimo įpročius. Taigi šiame darbe įžvelgimas, mūsų temai svarbus ugdymo vaidmuo, siekiant ugdyti visapusišką, darnią asmenybę, suvokiančią atliekų rūšiavimo svarbą. Atliekų rūšiavimas susidarymo vietoje, kada atliekas rūšiuoja gyventojai, mažina atliekų tvarkymo sąnaudas dėl to, kad nereikia mokėti atliekas tvarkančiam asmeniui bei gaunamos švarios, išrūšiuotos atliekos. Tačiau tokia rūšiavimo sistema reikalauja sukurti tinkamą infrastruktūrą ir aktyviai bendradarbiauti su gyventojais. Atliekų rūšiavimo susidarymo vietoje efektyvumas priklauso nuo trijų pagrindinių veiksnių: patogumo, informacijos, motyvacijos.³⁶ Antrasis ir trečiasis veiksnys tiesiogiai susiję su švietimu, mokyklų ugdomąją veikla.

A. Malovikas ir D. Prakapienė išsamiai analizavo ir atskleidė, kad aplinkosauginės nuostatos formuojasi pradedant mokykla ir baigiasi visa apimančia šalies švietimo reforma. Todėl būtinas sėkmingo ugdymo gatrantas mokymasis visą gyvenimą, nes žinios, įgūdžiai suteikia daugiau kompetencijos, pasitikėjimo savimi, sukelia poreikį tobulėti ir tobulinti kitus. Taip tobulėja ne tik institucijos personalas, kolektyvo nariai, bet ir pati institucija – didėja jos

³⁴ Lebedys A., Danys J. Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo problemos, Lietuvai integruojantis į Europos Sąjungą. – Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba. Nr.4 (22), 2002. P.31-40.

³⁵ Kisėlienė A., Venkime, rūšiuokime, perdirbkime: programa. – Kaunas: Socialinių inovacijų fonda, 2005. P. 2-7.

³⁶ Meržvinskaitė, D., Atliekų surinkimo ir rūšiavimo sistemos tobulinimas ES paramos ir investicinių projektų sprendimais: magistro baigiamasis darbas. – Vilnius: VDU, 2010. P. 4-36.

reikšmė.³⁷ Taigi šios A. Moloviko ir D. Prakapienės idėjos iš esmės patvirtina ir sukonkretina A. Kisieliienės tyrimo metu gautus rezultatus, kad mokyklų vykdomos aplinkosauginės iniciatyvos, o konkrečiai atliekų rūšiavimo iniciatyva yra prielaida susidaryti aplinkosauginėms nuostatoms.

J. Čepinskis, J. Jankauskas, A. Ubartas atliekų tvarkymo problemą pagrįstai priskyrė prie svarbiausių ir neatidėliotinai sprendinų aplinkosaugos problemų.³⁸ Straipsnyje autoriai pateikia kai kurias racionalios atliekų tvarkymo vadybos prielaidų alternatyvas. Atlikto tyrimo metu autoriai padarė išvadą, kad pažangios ekonomikos šalyse požiūris į atliekas keičiasi labai sparčiai pozityvia linkme, suvokiant tai kaip sistemiškai vertintiną problemą, vis dažniau vartojant atliekų ekonomikos ir vadybos sąvokas. Tokia samprata verčia atliekas suvokti kaip tam tikrą dalį medžiagų ir gamybos srautų, valdomų rinkos ekonomikos dėsniais bei valstybinio reguliavimo priemonėmis. Visa, kas pagaminama, parduodama, suvartojama, anksčiau ar vėliau tampa atliekomis. Autoriai nustatė, jog atliekų tvarkymą, lemia trys motyvacijos: bendra, ekonominė ir ekologinė padėtis. Šiuo atveju mums yra aktuali bendra, priklausanti nuo žinių, įgūdžių ir vertybinių orientacijų, padėtis.

Atliekų rūšiavimo problemą analizavo ir I. Gurauskienė.³⁹ Autorė teigia, jog sparčiai didėjantys atliekų kiekiai įpareigoja Europos Sąjungos šalis sparčiau įgyvendinti atliekų valdymo sistemas, kai vartotojų, gamintojų, importuotojų ir perdirbėjų pareigos yra teisiškai nustatytos. Straipsnyje pabrėžiama, kad vartotojai vaidina du vaidmenis atliekų gyvavimo cikle: kaip klientai ir atliekų turėtojai. Bandoma atsakyti į klausimą, kodėl atliekų tvarkymo sistema negali būti veiksminga, jei vartotojai neaktyviai dalyvauja joje, jei jie neturi ekologinio sąmoningumo ir informacijos apie ją. Autorė daro išvadą, kad pagrindiniai veiksniai, lemiantys žmogaus poziciją, norą rūšiuoti atliekas, yra ne tik vidinė, bet ir išorinė motyvacija, kurios pagrindas yra švietimas bei mokyklų indėlis ir teisinė šalių bazė.

Apžvelgiant užsienio mokslininkų straipsnius nagrinėjama tema, galima rasti nemažai informacijos apie atliekų rūšiavimo valdymą, užsienio šalių gerą patirtį tuo klausimu. Tačiau, kadangi tyrimo dalykas yra mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos, analizuojama tema nėra pakankamai publikuojamų ar prieinamų monografijų, disertacijų, tyrimų, parašytų užsienio autorių.

³⁷ Malovikas A., Prakapienė D. Pokyčių valdymas švietimo institucijose: mokslinių straipsnių rinkinys. – Vilnius, 2006 P. 32-34.

³⁸ Čepinskis J., Jankauskas A., Ubartas M. Racionalaus atliekų tvarkymo valdymo prielaidos. – Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba. Nr.1(15), 2001. P57-68.

³⁹ Gurauskienė I. Behaviour of Consumers as One of the Most Important Factors in Waste Problem, 2008. P. 1-12. // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-18.

M. Morrone⁴⁰ atkreipia dėmesį į aplinkosaugos įtraukimą į mokyklų ugdymo programas. Autoriaus atlikti tyrimai parodė, kad besimokantieji mokiniai geriau suvokia aplinkos problemas ir yra linkę jas spręsti, kai aplinkosauga yra naudojama kaip integruota tema. Buvo apklausta 500 mokytojų, dėl aplinkosaugos temų įtraukimo į mokomuosius dalykus. Mokytojai buvo įvardyti kaip tikslinė grupė dėl jų dalyvavimo ekologinio švietimo programose. Atlikto tyrimo rezultatai parodė, jog mokytojai suvokia aplinkosauginio ugdymo poreikį sprendžiant aktualias aplinkos problemas. Tai, kad švietimo vaidmuo didelis, sprendžiant tokias problemas kaip atliekų rūšiavimas, matome ir iš H. G. Armstrong straipsnio.⁴¹ Jame nagrinėjamas aplinkosauginis švietimas yra palyginti nauja pradinės mokyklos mokymo sritis. Tačiau dėl glaudaus ryšio tarp žmogaus veiklos ir gamtinės aplinkos degradacijos teigiama, kad ekologinis švietimas tampa vis svarbesnis, siekiant darnaus vystymosi. Autorius daro išvadą, kad dabartiniai mokymo metodai yra labai priklausomi nuo vadovėlių ir jų stilius neskatina mokinių aplinkos saugojimo reikšmės suvokimo. Tyrime nagrinėjama bandomoji programa, pagal kurią mokytojai 2 savaites ugdė mokinius, naudojant interaktyvias priemones ir praktinius metodus. Nepaisant to, kad buvo keletas problemų, įgyvendinant procesą, bendras rezultatas, t. y. bandomoji programa buvo sėkminga. Mokytojai ir mokiniai teigiamai sureagavo į informaciją, kuri buvo pateikta naudojant dinamiškus, aktyvius dėstymo metodus, taip plečiant atliekų rūšiavimo žinias ir įpročius.

Dėl netinkamo komunalinių atliekų rūšiavimo arba nerūšiavimo į sąvartyną patenka daug atliekų, kurios, kaip antrinės žaliavos, galėtų būti panaudotos perdirbimui, energijai gauti arba tvarkomos kaip biologiškai skaidžios atliekos ir komposto pavidalu grąžamos į aplinką. Tačiau, minėtos atliekos patenka į komunalinių atliekų sąvartyną. Geresnį atliekų rūšiavimą galima būtų pasiekti tokiais būdais:

- taikant ekonomines skatinimo priemones;
- šviečiant visuomenę, aiškinant rūšiavimo svarbą;
- įdiegiant technines priemones atliekoms rūšiuoti.

Taigi, analizuojant įvairių mokslininkų darbus, išryškėja bendra tendencija, jog didžiausias dėmesys, siekiant padidinti atliekų rūšiavimo mastus turėtų būti skiriamas ugdymui, kurį Lietuvoje organizuoja ir įgyvendina mokyklos. Jų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos yra žinių, atliekų rūšiavimo gebėjimų, vertybinių nuostatų ir sąmoningo atliekų rūšiavimo prielaida.

⁴⁰ Primary – and secondary – school environmental health science education and the education crisis: a survey of science teachers in Ohio. By: Morrone M, Journal Of Environmental Health, 0022-0892, 2001. P. 11. // web.ebscohost.com; prisijungimo laikas: 2010-05-19.

⁴¹ Armstrong HG., Environmental education in primary schools: a case study of coral reef education, Revista De Biología Tropical [Rev Biol Trop], ISSN: 0034-7744, 2005. P. 38-229. // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-12.

2. TEISĖS AKTŲ REGLAMENTUOJANČIŲ APLINKOSAUGINĮ ŠVIETIMĄ ANALIZĖ

2.1. Aplinkosauginio švietimo perspektyva darnaus vystymosi kontekste

Remiantis L. Galkute, aplinkosauginis švietimas yra vienas iš darnaus vystymosi prioritetų ir sudėtinių dalių.⁴² Atsižvelgiant į tai, aplinkosauginis švietimas suprantamas kaip darnaus vystymosi įgyvendinimo priemonė, nes ir aplinkos politika turi būti integruota į visų ūkio šakų, teritorijų, bendruomenių ekonominės, socialinės ir kultūrinės politikos programas. Taip pat aplinkosauginis švietimas yra būtina darnaus vystymosi sąlyga, keičianti žmogaus vartotojo požiūrį į gamtos išteklius ir jos vertybes. Todėl būtina išanalizuoti įvairaus lygmens darnaus vystymosi teisės aktus: Europos Sąjungos darnaus vystymosi strategija (2006 m.), Darbotvarkė 21: Subalansuotos plėtros veiksmų programa (1992 m.), Johanesburgo darnaus vystymosi deklaracija (2002 m.), Nacionalinė darnaus vystymosi strategija (2003 m.).

Visuomenės darnaus vystymosi (angl. k. – sustainable development) sąvoka pirmąkart buvo įvardyta 1987 m. Pasaulio aplinkos ir plėtros komisijos ataskaitoje „Mūsų bendra ateitis“. Darnus vystymasis – tai plėtra, tenkinanti žmonijos reikmes dabar, neapribojant galimybių ateities kartoms tenkinti savąsias.⁴³ Todėl, siekiant geresnės gyvenimo kokybės dabar ir ateityje, ekonomikos, socialinės raidos ir aplinkos apsaugos tikslai yra derinami ir papildo vienas kitą.

Pasaulio lygmeniu ilgalaikio darnaus vystymosi strategijos gairės buvo suformuluotos Jungtinių Tautų „Darbotvarkėje 21 a.: subalansuotosios plėtros veiksmų programa. Rio deklaracija apie aplinką ir plėtrą. Miškininkystės principai“ (toliau – Darbotvarkė 21). Pasaulio viršūnių susitikime, įvykusiame 1992 m. Rio de Žaneire, Brazilijoje, šiam dokumentui pritarė ir įsipareigojo įgyvendinti beveik 180 pasaulio valstybių/vyriausybių vadovai, tarp jų ir Lietuvos. Ji atspindi pasaulio susitarimą ir aukščiausio lygio politinį įsipareigojimą bendradarbiauti plėtros ir aplinkosaugos srityje, į kurią, savaime suprantama, įeina ir atliekų rūšiavimas.

Svarbu tai, jog „Darbotvarkėje 21“ jau buvo atkreiptas dėmesys į atliekų kiekio mažinimo problemą ir kaip vienas iš siekių šioje srityje buvo numatytas atliekų skirstymo skatinimas tam, kad būtų lengviau jas perdirbti ir jei galima panaudoti.⁴⁴

Pastebėtina, kad šiame dokumente taip pat buvo suvoktas ir akcentuotas plačiosios visuomenės vaidmuo atliekų mažinimo srityje. O tai reiškia, kad buvo pripažinta, jog atliekų

⁴² Galkutė L. Aplinkos politika ir valdymas: visuomenės informavimas ir švietimas aplinkos klausimais. – Vilnius: MRU leidybos centras, 2008 P. 186-199.

⁴³ Mūsų bendra ateitis: link darnaus vystymosi // <http://www.un-documents.net/ocf-02.htm>; prisijungimo laikas: 2010-09-18.

⁴⁴ Darbotvarkė 21: Subalansuotos plėtros veiksmų programa // <http://www.am.lt/LSP/files/Agenda21.pdf> ; prisijungimo laikas: 2010- 09-14.

tvarkymo sritis, jei yra norima pasiekti aukštą šios srities tikslų įgyvendinimo lygį, negali priklausyti tik šalių vyriausybių atsakomybei. „Darbotvarkėje 21“ teigiama, kad: „Žmonių galimybių plėtra atliekų mažinimo srityje reiškia ne tik atliekų tvarkymo specialistų rengimą, bet ir visuomenės bei pramonininkų paramos užtikrinimą“⁴⁵. Dėl šios priežasties žmonių galimybių plėtros programose yra numatoma tikslingai kelti žmonių suvokimo lygį, šviesti bei informuoti su atliekų mažinimu susijusius sluoksnius ir plačiąją visuomenę. Taip pat yra numatoma, kad „šalys turi daugiau įtraukti į mokyklų programas atliekų mažinimo ir jų susidarymo ribojimo principus bei patirtį ir informaciją apie atliekų poveikį aplinkai“⁴⁶.

„Darbotvarkėje 21“ pakankamai plačiai akcentuojamas ir vaikų vaidmuo, siekiant subalansuotos plėtros. Vaikai tiek tiesiogiai, tiek netiesiogiai įvardijami, kaip pakankamai galinga jėga, disponuojanti realiu potencialu paremti aplinkosauginį judėjimą: „Vaikai ne tik paveldės atsakomybę už Žemę – daugelyje šalių jie sudaro beveik pusę gyventojų skaičiaus“.⁴⁷ Šios nuostatos gali būti traktuojamos kaip Rio deklaracijoje suformuluoto principo, jog „Pasaulio jaunimo kūrybiškumas ir novatoriškumas turi būti sutelkti visuotinio bendradarbiavimo plėtojimui siekiant subalansuotos plėtros ir geresnės ateities“⁴⁸ sukonkretinimas bei detalizavimas.

„Darbotvarkėje 21“ pabrėžiamas ir švietimo, įskaitant ir formalųjį švietimą, vaidmuo. Švietimas yra suvokiamas kaip procesas padedantis žmogui ir visuomenei visiškai realizuoti savo galimybes, akcentuojant bendrojo ugdymo bei mokymo apie aplinką ir plėtrą abipusės priklausomybės ryšį. Teigiama, kad „Švietimas lemia aplinkosaugos kultūrą bei etiką, vertybes ir pažiūras, įgūdžius ir elgesį“⁴⁹. Taigi, atsižvelgiant į vienareikšmį švietimo vaidmens reikšmingumą, „Darbotvarkėje 21“ yra numatytas tikslas siekti visoms žmonių grupėms prieinamo, susieto su visuomenės mokslais mokymo apie aplinką ir plėtrą nuo pradinės mokyklos iki brandaus amžiaus bei kaip galima greičiau pasiekti visos visuomenės kompetenciją aplinkos klausimais. Pastebėtina, jog kaip viena iš išsikeltų siekių galimų įgyvendinimo priemonių yra įvardijama pareiga atitinkamos valdžios institucijoms užtikrinti kiekvienai mokyklai pagalbą, kuriant moksleivių ir personalo aplinkosauginės veiklos planus.

„Darbotvarkėje 21“ suformuluoti pagrindiniai ateities siekiai, iš esmės, gali būti vertintini kaip pamatinės bendro pobūdžio nuostatos, kurios vienaip ar kitaip atsispindėjo ir vėliau priimtuose darnaus vystymosi dokumentuose.

⁴⁵ Darbotvarkė 21: Subalansuotos plėtros veiksmų programa // <http://www.am.lt/LSP/files/Agenda21.pdf> ; prisijungimo laikas: 2010- 09-14.

⁴⁶ Ten pat.

⁴⁷ Ten pat.

⁴⁸ Rio deklaracija apie aplinką ir plėtrą // <http://www.am.lt/LSP/files/Agenda21.pdf>; prisijungimo laikas: 2010-09-15.

⁴⁹ Darbotvarkė 21: Subalansuotos plėtros veiksmų programa // <http://www.am.lt/LSP/files/Agenda21.pdf> ; prisijungimo laikas: 2010- 09-14.

Jungtinių Tautų iniciatyva 2002 m. rugpjūčio 26 - rugsėjo 4 dienomis Johanesburge, Pietų Afrikos Respublikoje įvyko aukščiausiojo lygio susitikimas „Rio + 10“. Čia, dalyvaujant daugiau nei 100 pasaulio valstybių vadovams, buvo įvertinta per 10 metų po Rio de Žaneiro konferencijos pasiekta pažanga ir patikslinti ateities siekiai. Johanesburge buvo priimta „Johanesburgo darnaus vystymosi deklaracija“ ir „Įgyvendinimo planas“.

Johanesburgo darnaus vystymosi deklaracijoje valstybės įsipareigojo skatinti ekonomikos bei socialinę plėtrą ir saugoti aplinką įvairiais lygmenimis – vietiniu, nacionaliniu, regiono ir pasaulio.⁵⁰ Šios idėjos buvo detalizuotos „Įgyvendinimo plane“,⁵¹ aprėpiančiame skurdo mažinimą, vartojimo ir gamybos modelių keitimą, gamtos išteklių tausojimą, sveikatą ir globalizacijos poveikį. Tarp įgyvendinimo priemonių, kaip ir „Darbotvarkėje 21“, svarbi vieta skiriama atliekų kiekio mažinimui, švietimui, informacijos sklaidai ir mokslo tyrimams. Taigi šio tarptautinio dokumento analizė leidžia teigti, jog pirminiai ateities siekiai darnaus vystymosi srityje, suformuluoti „Darbotvarkėje 21“ yra tikslinami, tačiau vis dar nepraranda savo aktualumo.

Darnaus vystymosi svarba yra suvokta ne tik tarptautiniu, bet ir Europos Sąjungos lygmeniu. Europos Tarybos posėdžio, įvykusio 2001 m. birželio 15-16 d. Geteborge, sprendimu buvo nutarta parengti Europos Sąjungos darnaus vystymosi strategiją (Europos Sąjungos darnaus vystymosi strategija: nuo ekonomikos plėtros – link darnaus vystymosi, 2001 m.). Tačiau jau 2005 m. buvo parengtas atnaujintas dokumentas „ES tvaraus vystymosi strategijos peržiūra – Atnaujinta strategija“ (Briuselis, 2006 m. birželio 26 d.).

Atnaujintoje ES darnaus vystymosi strategijoje aplinkos kokybės srityje numatyti tikslai užtikrinti, kad aplinka būtų palanki visoms gyvybės formoms, atsižvelgti į Žemės gamtos išteklių ribotumą, užkirsti kelią aplinkos taršai ir ją sumažinti bei skatinti darnų vartojimą ir gamybą, kad ekonomikos augimas nereikštų aplinkosaugos prastėjimo. Taip pat yra nustatomas siekis vengti atliekų susidarymo ir veiksmingiau naudoti gamtos išteklius, taikant gyvavimo ciklu pagrįstą požiūrį bei propaguojant pakartotinį naudojimą ir perdirbimą. Kaip ir prieš tai analizuotuose dokumentuose, svarbi vieta skiriama švietimui, kadangi švietimas yra suprantamas kaip „elgsenos pokyčių skatinimo ir svarbiausios kompetencijos, būtinos tvariam vystymuisi užtikrinti, suteikimo visiems piliečiams būtina sąlyga“.⁵² Atnaujintoje ES darnaus vystymosi strategijoje teigiama, kad sėkmingas netvarių tendencijų pakeitimas tvariomis labai priklausys nuo aukštos kokybės švietimo tvaraus vystymosi srityje visais švietimo lygiais, įskaitant švietimą

⁵⁰ Johanesburgo darnaus vystymosi deklaracija // <http://www.am.lt/VI/files/0.619165001106642578.pdf>; prisijungimo laikas: 2010-09-15.

⁵¹ Ten pat.

⁵² ES Darnaus vystymosi strategija // Europos Sąjungos Taryba. – Briuselis, 2006 m. birželio 26d. (OR. En) 10917/06.

tvaraus energijos naudojimo ir transporto sistemų, tvaraus vartojimo ir gamybos modelių, sveikatos, žiniasklaidos kompetencijos ir atsakingo pasaulio pilietiškumo klausimais.

Lietuvos Vyriausybė 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 patvirtino Nacionalinę darnaus vystymosi strategiją. Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje išskirti trys pagrindiniai darnaus vystymosi blokai – aplinkos kokybė ir gamtos ištekliai, ekonomikos vystymasis, socialinis vystymasis. Pažymėtina, kad prie pirmojo bloko buvo priskirtas ir atliekų tvarkymas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad kaip viena iš galimybių atliekų tvarkymo srityje, tiesiogiai yra paminimas atliekų rūšiavimas: „Platesniu mastu įdiegus komunalinių atliekų (tarp jų ir pakuočių atliekų) pirminį rūšiavimą, susidarys daug didesnės antrinių žaliavų perdirbimo galimybės, sumažės šalinamų sąvartynuose atliekų, galės būti įvykdytos pakuočių atliekų tvarkymo užduotys. Taigi atliekų rūšiavimas įvardijamas kaip skatintina ir naudinga praktika, tvarkant atliekas. Kaip vienas iš darnaus vystymosi prioritetų Nacionalinėje darnaus vystymosi strategijoje išskiriamas ir visuomenės švietimas, apimantis taip pat ir aplinkosauginį švietimą bei aplinkai kuo mažiau žalos darančio gyvenimo būdo propagavimą. Tai taip pat traktuojama kaip viena iš galimybių, pajėgių skatinti visuomenę aktyviau prisidėti prie atliekų tvarkymo.

Aktualių atliekų rūšiavimo klausimui nuostatų nors ir netiesioginio pobūdžio yra įtvirtinta ir Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos dalyje, kurioje nurodomos švietimo ir mokslo srities stiprybės. Kaip viena jų yra įvardijamas faktas, jog į „bendrąjį ugdymą reglamentuojančias bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus priešmokykliniam, pradiniam ir pagrindiniam ugdymui, pilietinio ugdymo bendrąją programą ir bendrojo išsilavinimo standartus VIII ir X klasėms, bendrąsias programas ir bendrojo išsilavinimo standartus XI–XII klasėms įtraukti ekologiniai, aplinkosauginiai ir socialiniai darnaus vystymosi klausimai, orientuojamasi į darnaus vystymosi kompetencijos ugdymą“.⁵³ Taigi, akivaizdu, jog mokyklos tiesiogiai įtraukiamos į darnaus vystymosi plėtros procesą kaip aplinkosauginį švietimą vykdančios institucijos. Tačiau tenka pastebėti, jog nepaisant įvardytų stiprybių, vis dėlto kaip viena iš silpnųjų nurodoma, jog yra neužtikrinama darnaus vystymosi priemonių įgyvendinimo kokybė, todėl sistemiškai vertinant analizuotas nuostatas, galima būtų teigti, kad dėmesys skiriamas vykdomų priemonių kokybei nėra pakankamas, todėl ši situacija turi būti tobulintina, siekiant užsibrėžtų tikslų, pvz.: „ugdyti gyventojams atliekų tvarkymo kultūrą ir kelti visuomenės ekologinį sąmoningumą, išugdyti išsilavinusius, savarankiškus, aktyvius ir atsakingus visuomenės narius, sustiprinti intelektinį visuomenės potencialą, kad žinios ir mokslas užtikrintų darnų ekonominių, socialinių ir aplinkosaugos tikslų įgyvendinimą“.⁵⁴

⁵³ Nacionalinė darnaus vystymosi strategija // patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160.

⁵⁴ Nacionalinė darnaus vystymosi strategija // patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160.

2.2. Darnaus vystymosi švietimo teisinis reglamentavimas

Siekiant suvokti aplinkosauginį švietimą darnaus vystymosi kontekste, jo principus ir politikos įgyvendinimą toliau analizuojami Darbotvarkė 21: Subalansuotos plėtros veiksmų programa (1992 m.) ir Europos Sąjungos darnaus vystymosi strategijos (2006 m.) įgyvendinimui parengti darnaus vystymosi švietimo dokumentai: Jungtinių Tautų Europos Ekonomikos komisijos darnaus vystymosi švietimo strategija (2005 m.) (toliau – JTEEK DVŠ strategija) ir Nacionalinė darnaus vystymosi švietimo 2007-2015 m. programa (toliau – NDVŠ strategija).

JTEEK DVŠ strategija priimta 2005 m. kovo 17-18 d. Aplinkos ir Švietimo ministerijų viršūnių susitikime, vykusiame Vilniuje. Darnaus vystymosi švietimas strategijoje apibrėžtas kaip esminė sąlyga siekiant svarstyti klausimus ir priimti sprendimus darnaus vystymosi labui. Švietimui skirta didelė svarba, keičiant pasaulį ir visuomenę bei ugdant kritiškai mąstančią asmenybę, kuri prisidės kuriant aukštesnę gyvenimo kokybę. Į darnų vystymąsi orientuotas švietimas yra didesnės apimties nei aplinkosauginis ir aprėpia platų spektrą lygių galimybių, skurdo, demokratijos ir gyvenimo kokybės problemų, analizuojami jų socialiniai, kultūriniai bei politiniai matmenys.⁵⁵ Atkreiptas dėmesys į kintantį gyvenimo tempą, vartojimo būdą, globalizacijos procesus, gamybos principus, visa tai opūs klausimai susiję su darniu vystymusi. Apibrėžiama švietimo sistemų tobulinimo svarba, institucinio, materialinio aprūpinimo, pilietinės visuomenės dalyvavimo problemos. JTEEK DVŠ strategija savo pobūdžiu yra lanksčios gairės skirtos regiono šalims, joje nėra suformuluota griežtų veikimo planų ar pan. Savo paskirtimi ji yra orientacinio - nukreipiamojo požiūrio. JTEEK DVŠ strategijos pagrindinis tikslas yra paskatinti valstybes nares integruoti DVŠ į savo formalųjį, neformalųjį švietimą bei savišvietą. Įgyvendinant tikslą skatinamas visų lygių bendradarbiavimas bei vykdomosios sistemos aktyvus prisidėjimas prie DVŠ įgyvendinimo. Pabrėžiama, kad „Darnaus vystymosi mokymosi tikslai turėtų būti žinios, gebėjimai, supratimas, požiūris ir vertybės“.⁵⁶ Švietimas yra vienas svarbiausių veiksmų išugdančių asmenims darnaus vartojimo įgūdžių. JT Generalinė asamblėja nutarimu priėmė sprendimą nuo 2005 m. sausio 1 d. iki 2014 m. sausio 1 d. paskelbti Darnaus vystymosi švietimo dešimtmečiu. Programoje švietimas atskiriamas nuo gyvenimo būdo ir žmonių elgesio. Taip parodoma, jog darnaus vystymosi švietimas gilinasi į patį švietimo turinį, tinkamų vertybių diegimą, siekiant geresnės gyvenimo kokybės. Akcentuojama, kad

⁵⁵ Darnaus vystymosi švietimas // <http://unesco.lt/index.php?url=darnaus-vystymosi-svietimas>; prisijungimo laikas: 2010-10-04.

⁵⁶ Jungtinių Tautų Europos Ekonomikos Komisijos darnaus vystymosi švietimo strategija // Strategijos įgyvendinimo Vilniaus gairės// priimta Aplinkos ir Švietimo ministerijų viršūnių susitikime 2005 m. kovo 17–18 d., Vilnius.

darnaus vystymosi švietimas koncentruojasi visose esminėse darnaus vystymosi srityse – aplinkosaugos, ekonomikos ir socialinėje. DVŠ labai glaudžiai susijęs su švietimu ir apima tokias temas, kaip skurdo mažinimas, lyčių lygybė, sveikatos skatinimas, aplinkos apsauga, švietimas visiems, žmonių teisės, taika ir valstybių tarpusavio supratimas, tvari gamyba ir vartojimas bei kultūrų įvairovė. Taip pat pažymima, kad darnaus vystymosi švietimas skiriasi priklausomai nuo regionų, geografinės ir socialinės-kultūrinės vietovės. JT darnaus vystymosi mokymo dešimtmečio plano įgyvendinimas yra kontroliuojamas UNESCO, turinčios globalinę viziją ir tikslus, kad visi turės lygias galimybes įgyti kokybišką išsilavinimą ir susipažinti su vertybėmis, elgesio modeliais ir gyvenimo būdu reikalingu darniai ateičiai ir pozityviai socialinei transformacijai. Dekados tikslas yra užtikrinti, kad „darnaus vystymosi mokymas būtų praktikuojamas mokyklose ir kitose mokymo institucijose tam, kad būtų pabrėžėtas pagrindinis švietimo ir mokymosi vaidmuo bendrame darnaus vystymosi siekime ir kad kokybiškas švietimas yra būtina sąlyga mokant darnaus vystymosi visais lygiais ir visuose mokymo aspektuose“.⁵⁷ Švietimo dešimtmečio programoje iškelti uždaviniai turi būti susieti su keturiais pagrindiniais darnaus vystymosi švietimo siekiais, akcentuojamais ir JT „Darbotvarkėje 21:

1. Galimybių įgyti kokybišką pagrindinį išsilavinimą didinimas. Darnaus vystymosi švietimo siekis užtikrinti visiems prieinamą kokybišką išsilavinimą. Taip asmeniui suteikiama teisė mokytis ir tobulėti kaip asmenybei, savo suformuotomis pažiūromis ir vertybine sistema būti geru piliečiu, šeimos nariu bei elgtis pagal darnaus vystymosi nuostatas siekiant išsaugoti planetą ateities kartoms.

2. Atnaujinti švietimo programas. Siekiant darnų vystymąsi padaryti norma, vien kokybiško pagrindinio išsilavinimo neužtenka, būtina perorientuoti švietimo programas, visuomenės darna turi būti ugdoma žmonėse nuo mažumės, ypatingai tai svarbu aukšto išsivystymo šalyse, kurių ekonomikos daromas poveikis aplinkai didžiausias.

3. Siekti visuomenės supratimo ir sąmoningumo didinimo. Suvokus išsilavinimo svarbą, esminis dalykas tampa žmonių supratimo didinimas, visuomenė turi siekti suprasti aplinką, darnaus vystymosi aspektus, nes tik tokie žmonės galės prisidėti prie aplinkos kokybės gerinimo ir tausojimo. Tokia visuomenė gali būti suformuota tik ugdant joje sąmoningumą nenutrūkstanto švietimo pagalba.

4. Teikti mokymą. Kaip žinia formalusis mokymas neaprepia visos visuomenės dalies, nes daugelis žmonių jau yra įgiję išsilavinimą ir darnaus vystymosi principai per švietimo

⁵⁷ Jungtinių Tautų Europos Ekonomikos Komisijos darnaus vystymosi švietimo strategija // Strategijos įgyvendinimo Vilniaus gairės// priimta Aplinkos ir Švietimo ministerijų viršūnių susitikime 2005 m. kovo 17–18 d., Vilnius.

sistemą jų pasiekti negali. Esant tokiai situacijai labai svarbu skatinti darnaus vystymosi mokymus (suaugusiųjų mokymas) įmonėse, didinti vadovų sąmoningumą darnaus vystymosi srityje, kad organizacijų strategijos, kultūra, vykdoma veikla remtųsi darnaus vystymosi principais. Vykdam JT darnaus vystymosi švietimo dešimtmečio programą neišvengiamai bus susiduriama su šiais iššūkiais ir privalu išvengti galimų klaidų:

1. Neapsiriboti vien tik aplinkosauginiu švietimu, bet siekti darnaus vystymosi švietimo – DVŠ glaudžiai susijęs su aplinkos apsaugos klausimais, tačiau DVŠ koncepcija apima platesnį objektą – socialiniai, ekonomikos klausimai, kultūrinio paveldo, pilietinio dalyvavimo ir pan. aspektai. Reikia nedelsiant pakeisti mokymo programas ir pritaikyti jas prie DVŠ nuostatų. Nustatyti dešimtmečio programų vykdymą ir numatyti norimus pasiekti rezultatus – apdorojus jau vykdomas programas ir projektus, jų rezultatus bus galima geriau integruoti DVŠ į vietos švietimo strateginius planus.

2. Žiniasklaidos mobilizavimas – visuomenės informavimo priemonės yra stipri jėga galinti padidinti DVŠ populiarumą. Tik pasitelkus visas informavimo priemones dešimtmečio planai bus įvykdyti.

3. Partnerystės skatinimas ir programų sinergijos ryšių skatinimas – nė viena institucija pavieniui negali savarankiškai įgyvendinti darnaus vystymosi tikslų. Tik sujungus jėgas bus pasiekti visi užsibržėti DVŠ tikslai.

Apibendrinus išvardintus siekius bei iššūkius galime daryti išvadą, kad darnaus vystymosi plėtra gali būti užtikrinama tik įvairiems lygmenims bendradarbiaujant bei siekiant visuomenės geranoriškumo ir savimonės didinimo, pasitelkus visas įmanomas priemones. Įgyvendinimo priemonės priimtose kartu su 2005 m. patvirtinta tarptautinio įgyvendinimo schema JT DVŠ dešimtmečio tikslų pasiekimui. Išskirtas pagrindinis programos tikslas - darnaus vystymosi skatinimas visomis švietimo formomis. JT DVŠ dešimtmečio programos didžiausi siekiai:

1. Padaryti pagrindinį išsilavinimą prieinamą visuomenei;
2. Perorientuoti švietimo programas;
3. Didinti visuomenės supratimą ir informuotumą;
4. Rengti mokymus DVŠ tema ir kelti mokytojų kompetenciją.

Įgyvendinimo priemonėse pabrėžta, kad nacionalinio dešimtmečio plano sudarymas yra svarbus pirminis žingsnis padėsiantis programos tikslų įgyvendinimui. Svarbu sukurti bendradarbiavimo aplinką tarp skirtingų ministerijų (kuruojančių sveikatos, darbo, aplinkos, mokslo ir švietimo, ekonomikos, statistikos, planavimo ir išteklių valdymo bei kt. sritis) vadovybių ar komisijų. Tai susiję su suvokimu, kad už DVŠ nuostatų įtvirtinimą atsakinga ne kokią nors pavienę sritį kuruojanti institucija ar ministerija, o kompleksiškai visos aukščiausioje valstybės lygmenyje

veikiančios sritys. Įgyvendinimo priemonės yra suformuotos labai plataus ir bendrojo pobūdžio, kaip gairės, nes skirtingų valstybių viduje švietimo poreikiai ir sąlygos labai skiriasi, dėl šios priežasties negalėjo būti griežtų taisyklių ar projektų, kuriuos būtina įgyvendinti, privalomų visoms, be išimčių, šalims.

Lietuvos nacionalinė darnaus vystymosi švietimo 2007-2015 m. programa (toliau programa) buvo parengta vykdant Vyriausybės nutarimą „Dėl Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos Darnaus vystymosi švietimo strategijos įgyvendinimo ir koordinavimo Lietuvoje“ bei Vyriausybės 2006 – 2008 m. programos priemonių planą ir yra sudėtinė Vilniaus gairių (2005 m.) įgyvendinimo dalis.⁵⁸ Programa yra atsakas į sparčiai besikeičiančio pasaulio iššūkį tobulinti švietimo kokybę, tiek formaliojo tiek ir neformaliojo švietimo srityse, taip pat ją siekiama užtikrinti visiems savišvietos galimybes bei mokymosi visą gyvenimą sąlygas. Programoje pateikiama Lietuvos esamos darnaus vystymosi plėtros situacijos analizė, joje vardinami įgyvendinti darnaus vystymosi dokumentuose išskelti tikslai. Išvardinami nacionalinio ir strateginio lygmens dokumentai į kuriuos įtrauktos darnaus vystymosi nuostatos. Pažymima, kad darnaus vystymosi idėjos įtrauktos į įvairias švietimo programas (bendrąjį ugdymo turinį reglamentuojančią Bendrąją priešmokyklinio ugdymo ir ugdymosi programą ir Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrąsias programas ir išsilavinimo standartus XI–XII klasėms įtraukta daugelis darnaus vystymosi temų), ministerijų programas (ministerijos savo tinklapiuose teikia ir nuolat atnaujina aktualią informaciją apie darnų vystymąsi ir jo taikymo naujoves).

Analizuojant DVŠ sklaidą bendrojo lavinimo mokyklose pažymima, kad mokyklose pradėti vykdyti nacionaliniai ir ES struktūrinių fondų remiami projektai, skirti ugdymo tobulinimui bei turintys esminės įtakos DV principų įtvirtinimui mokinių sąmonėse (pvz. „Mokyklos darbotvarkė 21“ (2000–2003 m.), „Vertinimas ugdymo procese“ (2004–2006 m). Tarp didžiausių sisteminio darnaus vystymosi švietimo plėtros Lietuvoje sunkumų išskiriama tai, kad tikslai Lietuvoje yra įgyvendinti nepakankamai, trūksta kompetentingų specialistų, informacijos bei visuomenės informavimo ir įtraukimo bei atsakomybės pasidalijimo, metodinės medžiagos ir monitoringo mechanizmo. DVŠ principų diegimą mokyklose stabdo ir tai, kad pedagogų rengimo studijų programose neatskleidžiama darnaus vystymosi švietimo visuma, apimanti tris esmines DV sritis: aplinkosaugą, ekonomiką ir socialinę visuomenės raidą. Todėl Nacionalinės darnaus vystymosi švietimo programos tikslas yra įvairių institucijų švietimo pagalba, kiek tai įmanoma, didinti visuomenės sąmoningumą darnaus vystymosi srityje bei informuotumą apie darnaus vystymosi koncepciją, plėtros galimybes bei skatinti aktyvų piliečių dalyvavimą veiklose susijusiose su darniu vystymusi.

⁵⁸ Nacionalinė darnaus vystymosi švietimo 2007-2015 metų programa // patvirtinta Lietuvos Respublikos vyriausybės 2007 m. spalio 2 d. nutarimu Nr. 1062.

Programos numatomi rezultatai: teisinių ir institucinių sąlygų darnaus vystymosi plėtotėi sukūrimas, švietimo srities darbuotojų kompetencijos gerinimas, visuomenės vertybinių nuostatų kaita ir papildymas, švietimo medžiagos parengimas, tyrimų ir inovacijų projektų parengimas bei tarptautinio bendradarbiavimo skatinimas, nes Lietuva darnaus vystymosi srityje veikia ne viena, jai trūksta bendradarbiavimo, inovacijų, kurios prieinamos apsikeitus geriausia patirtimi ne tik valstybės viduje, bet ir su kitomis valstybėmis, įgyjant kiekybiškai ir kokybiškai naujas aplinkybes.

Nacionalinės darnaus vystymosi švietimo 2007-2015 m. programos pirmojo etapo įgyvendinimo priemonėse 2007–2010 m. numatoma parengti ir patvirtinti „integruojamąją darnaus vystymosi programą“ bei ją įgyvendinti kartu su bendrojo lavinimo mokyklomis, numatoma kelti valstybės tarnautojų, vykdančių DVŠ, kompetenciją. Įgyvendinimo priemonėse pažymėta, kad bus parengta ir patvirtinta „Vaikų ir jaunimo kultūrinio ugdymo koncepcija“. Darnaus vystymosi nuostatos nuo 2008 m. bus integruojamos į ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio ir vidurinio ugdymo turinį, neformaliojo švietimo programas. DV principai bus įtraukti į profesinio mokymo programas, aukštųjų mokyklų studijų kryptų reglamentus bei aprašymus. Švietimo ir mokslo ministerija įpareigota sukurti teisinę bazę ir institucinę struktūrą, užtikrinančias darnaus vystymosi švietimo politikos įgyvendinimą.

Išanalizavus darnaus vystymosi strateginio lygmens dokumentus susijusius su DVŠ galime teigti, kad DVŠ yra visą gyvenimą – nuo vaikystės iki aukštojo mokslo ir suaugusiųjų mokymo – trunkantis procesas, apimantis ir aplinkosauginį švietimą bei platesnis nei formalusis švietimas. Kadangi žmogaus vertybės, gyvenimo būdas ir nuostatos susiformuoja jau ankstyvame amžiuje, vaikų švietimas yra ypač svarbus. Dėl to DVŠ turi būti laikomas visą gyvenimą aprėpiančiu procesu. Jis turėtų būti įtrauktas į visų lygių mokymo programas, įskaitant profesinį mokymą, pedagogų rengimą ir tęstinį specialistų ir pareigūnų kvalifikacijos tobulinimą. Dokumentuose įtvirtinta nuostata, kad formaliojo švietimo institucijos atlieka svarbų vaidmenį, ugdant žmogaus gebėjimus nuo pat ankstyvo amžiaus – jos suteikia žinių ir formuoja žmogaus nuostatas ir elgseną. Yra svarbu užtikrinti, kad visi mokiniai gautų reikiamų žinių apie darnų vystymąsi ir žinotų sprendimų, nepalankių darniam vystymuisi, padarinius. Visa švietimo institucija, įskaitant mokinius ir studentus, mokytojus, administraciją ir kitą personalą, taip pat tėvus, turėtų vadovautis darnaus vystymosi principais. DVŠ yra esminė priemonė ugdyti dabarties žmogui būtinas kompetencijas, teikiančias galimybę prasmingai dalyvauti visuomenės gyvenime, tobulėti profesinėje veikloje ir veiksmingai prisidėti prie pažangių visuomenės pokyčių. Darnaus vystymosi samprata yra kintama, todėl į darnų visuomenės vystymąsi turėtų būti žiūrima kaip į nuolatinį mokymąsi. Kadangi darnus visuomenės vystymasis suprantamas kaip socialinės ir ekonominės raidos bei aplinkos apsaugos siekių derinimas, kad būtų užtikrinta

aukšta gyvenimo kokybė dabartinėms ir ateities kartoms, būtina ugdyti mokinių darnaus vystymosi gebėjimus ir nuostatas, kad jie prisidėtų prie darnaus visuomenės vystymosi – asmeniškai ir bendruomenėje, vietos ir pasaulio mastu .

2.3. Aplinkosauginis švietimas aplinkos apsaugos ir švietimo teisiniame reglamentavime

Būtina atkreipti dėmesį į tai, kad aplinkosauginis švietimas yra valstybės aplinkos apsaugos ir švietimo politikos prioritetas, todėl šiame poskyryje analizuojami nagrinėjamai temai aktualūs aplinkos apsaugos ir švietimo teisės aktai: Lietuvos Aplinkos apsaugos strategija (1996 m.), LR Aplinkos apsaugos įstatymas (1992 m.), LR Atliekų tvarkymo strateginis planas (2007 m.), LR Atliekų tvarkymo įstatymas (1998 m.), Valstybinė švietimo strategija (2003-2012 m.), LR Švietimo įstatymas (1991 m.), Pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo Bendrosios programos ir planai (2010-2011 m.).

LR Aplinkos apsaugos strategija patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr.I-1550, kurios tikslas⁵⁹ – sudaryti prielaidas subalansuotai šalies plėtrai išlaikant švarią ir sveiką gamtinę aplinką, išsaugant biologinę ir kraštovaizdžio įvairovę bei optimizuojant gamtonaudą. Strategijoje pabrėžta, kad visuomenės dalyvavimas realizuojant aplinkos apsaugos tikslus yra vienas pagrindinių sėkmingo aplinkos apsaugos strategijos įgyvendinimo garantų, kuriam reikia:

- kad visuomenė turėtų žinių, patirties ir įgūdžių įgyvendinti subalansuotos plėtros uždavinius,
- kad visuomenė būtų informuota apie aplinkos apsaugos problemas ir suinteresuota jų sprendimu,
- skatinti visuomenę aktyviai dalyvauti aplinkos apsaugos politikoje ir veikloje,
- remti visuomenines aplinkosaugos organizacijas, gerinti informacijos pateikimą per visuomenės informavimo priemones, propaguoti ekologiškai švarios produkcijos gamybą ir vartojimą, energijos ir žaliavų taupymą.

Kaip matome, strategijoje pabrėžta aplinkosauginio informavimo ir švietimo reikšmė. Jai gerinti numatytos šios priemonės:

- sukurti visuomenės informavimo aplinkosaugos klausimais sistemą atsižvelgiant į rengiamą JTO Europos ekonominės komisijos konvenciją dėl informacijos apie aplinkos būklę skleidimo ir visuomenės dalyvavimo sprendžiant aplinkosaugos problemas,
- sukurti informacijos aplinkos apsaugos klausimais teikimo visuomenei sistemą,

⁵⁹ Lietuvos aplinkos apsaugos strategija // patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. I-550.

- parengti ir įgyvendinti kvalifikacijos kėlimo ekologinio švietimo srityje programas dėstytojams ir mokytojams,
- įtraukti ekologinio švietimo ir aplinkosaugos mokymą į visų pakopų mokymo įstaigų programas,
- organizuoti moksleivių ir studentų mokslinių ir techninių aplinkos apsaugos projektų konkursus, įvairią papildomą ekologinio ugdymo veiklą,
- parengti ir įgyvendinti aplinkosaugos mokymo programas valstybės ir savivaldos institucijų tarnautojams,
- parengti ir įgyvendinti aplinkosaugos mokymo programas įmonių ir aplinkos apsaugos objektų specialistams ir kt,
- parengti ir išleisti leidinius apie aplinkos kokybės, gamtinių išteklių apsaugos, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo svarbą, veiksmus ir jų įgyvendinimą.

Kadangi, remiantis LR aplinkos apsaugos strategija, visuomenės informavimas ir švietimas – viena iš aplinkos politikos įgyvendinimo priemonių, jo vaidmuo pagrindžiamas ir LR aplinkos apsaugos įstatyme. Jame numatyta, kad valstybės valdžios, valdymo ir kontrolės institucijos pagal savo kompetenciją privalo: „organizuoti aplinkosauginį švietimą ir mokymą, nustatyta tvarka teikti informaciją apie aplinką“.⁶⁰ LR Aplinkos apsaugos įstatymas visiems piliečiams ir visuomeninėms organizacijoms suteikia daug teisių, tačiau įpareigoja vykdyti ir savo pilietines pareigas saugant aplinką, tausojant gamtos išteklius ir nepažeidžiant kitų gamtos išteklių naudotojų teisių bei interesų. Tai reiškia, kad aplinkosauginio švietimo procese vienaip ar kitaip turi dalyvauti visi šalies gyventojai, nes sudėtingų darnaus vystymosi uždavinių be reikiamo visuomenės pasirengimo išspręsti neįmanoma. LR Seimas, formuodamas aplinkos apsaugos politiką, formuoja ir šios politikos dalį – aplinkosauginį visuomenės švietimą. Valstybinį aplinkos apsaugos valdymą LR vykdo LR Vyriausybė, Aplinkos ministerija, kitos įgaliotos valstybinės institucijos. Aplinkos apsaugos valdymą savivaldybių teritorijose įstatymų nustatyta tvarka vykdo atitinkamos vietos savivaldos institucijos. Kiekviena iš šių institucijų atsako už įstatymo joms priskirtų funkcijų vykdymą, kurių dalis yra aplinkosauginis švietimas.

LR Atliekų tvarkymo strateginiame plane kaip viena iš silpnųjų pabrėžiama, kad Lietuvos visuomenė nėra pakankamai sąmoninga bei nenoriai renka ir rūšiuoja atliekas.⁶¹ Akivaizdu, jog išryškėja uždavinys skatinti atliekų rūšiavimą. Plane numatyta teikti visuomenei informaciją apie atliekų rūšiavimą ir plėtoti ekologinį švietimą. Aplinkos ir Švietimo ministerijos turi užtikrinti informavimą ir švietimą atliekų tvarkymo klausimais. Taigi, organizuojant komunalinių

⁶⁰ LR Aplinkos apsaugos įstatymas // Valstybės žinios. 1992, Nr. 5-75.

⁶¹ Atliekų tvarkymo strateginis planas // patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224.

atliekų tvarkymo sistemas ypač daug dėmesio turi būti skiriama nuolatiniam visuomenės švietimui ir informavimui.

LR Atliekų tvarkymo įstatymas nustato bendruosius atliekų prevencijos, apskaitos, surinkimo, saugojimo, vežimo, naudojimo, šalinimo reikalavimus, kad būtų išvengta atliekų neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai, bei pagrindinius atliekų tvarkymo sistemų organizavimo ir planavimo principus, tačiau švietimo poreikis įstatyme neįvardijamas, siekiant įgyvendinti atliekų rūšiavimo politiką.⁶²

Lietuvos Respublikos Seimas, atsižvelgdamas į LR Prezidento 2003 m. vasario 24 d. dekretą „Dėl Lietuvos švietimo plėtotės strateginių nuostatų (2003–2012) patvirtinimo“ ir remdamasis LR Švietimo įstatymu, patvirtino Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatas. Pagal strategiją švietimui tenka misija „užtikrinti darnią, žiniomis grįstą krašto ūkio, aplinkos ir kultūros plėtrą, vidinį ir tarptautinį ūkio konkurencingumą, nacionalinį saugumą ir demokratinės valstybės raidą ir taip stiprinti visuomenės kūrybines galias“. ⁶³ Kad būtų užtikrinamas švietimo plėtotės efektyvumas ir darna išplečiamas mokyklų – mokymosi bendruomenių – savarankiškumas, užtikrinamas jų veiklos skaidrumas. Mokyklos sudaro sutartis su mokiniais ir (ar) tėvais ir prisiima atsakomybę už kiekvieno mokinio ugdymo kokybę. Aplinkosauginis švietimas strategijoje taip pat tiesiogiai neįvardijamas, tačiau akcentuojama darni plėtra suponuoja ir į aplinkosauginio švietimo poreikį.

LR Švietimo įstatymas nustato LR švietimo ir mokslo ministerijos, jai pavaldžių ar jos įtakos sferai priklausančių institucijų veiklą, taip pat kitų ministerijų, departamentų bei savivaldybių kompetenciją švietimo klausimais. Aplinkosauginis ugdymas LR Švietimo įstatyme tiesiogiai neįvardijamas, ši veikla suvokiama kaip sudėtinė švietimo dalis.⁶⁴

Toliau analizuojamos Bendrosios ugdymo programos, kadangi jos yra pagrindinis valstybės lygmens dokumentas, reglamentuojantis ugdymo turinį bendrojo lavinimo mokyklose. Šis dokumentas yra rengiamas pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo pakopoms. Jo paskirtis yra laiduoti ugdymo dermę, tęstinumą ir kokybę visose šalies mokyklose. Bendrosios programos atnaujintos vadovaujantis Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatomis, patvirtintomis LR Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1700 (Žin., 2003, Nr. 71-3216); LR Švietimo įstatymu (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2003, Nr. 63-2853); Bendrojo lavinimo ugdymo turinio formavimo, vertinimo, atnaujinimo ir diegimo strategijos, patvirtintos LR švietimo ir mokslo ministro 2007 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. ISAK-970 (Žin., 2007, Nr. 63-2440) tikslais, principais ir prioritetais; Nacionaline darnaus vystymosi švietimo 2007–2015 metų programa, patvirtinta LR Vyriausybės 2007 m. spalio 2 d. nutarimu Nr. 1062, (Žin., 2007, Nr.

⁶² LR Atliekų tvarkymo įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 72-3016.

⁶³ Valstybinė švietimo strategija // patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1200.

⁶⁴ LR Švietimo įstatymas // Valstybės žinios. 2003, Nr. 63-2853.

106-4348); Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo samprata, patvirtinta LR švietimo ir mokslo ministro 2004 m. vasario 25 d. įsakymu Nr. ISAK-256 (Žin., 2004, Nr. 35-1150). 2003-2012 metų atnaujintos Bendrosios programos nuosekliai plėtoja ankstesnių metų Bendrosiose programose suformuotus ugdymo turinio pagrindus ir atliepia naujus švietimui iškilusius iššūkius – sparčią mūsų šalies socialinio ir ekonominio gyvenimo kaitą ir besiplečiančias galimybes įgyvendinti švietimo naujoves.

Programos sudarytos remiantis ir darnaus vystymosi principu, tai reiškia, jog ugdymo turinys turi remtis visuomenės darnaus vystymosi nuostatomis. Pabrėžiamas gamtinės aplinkos, kultūros, socialinio ir ekonominio visuomenės gyvenimo tarpusavio priklausomybė, į ateities perspektyvą orientuotas kūrybiškas mąstymas, aktyvus kiekvieno asmens dalyvavimas kuriant kokybišką gyvenimą sau ir ateities kartoms. Pagrindinės darnaus vystymosi temos įtrauktos į programas: kultūrų, biologinė ir kraštovaizdžio įvairovė, atsakomybė už aplinkos išsaugojimą vietos ir pasaulio mastu, taika ir konfliktai, pilietiškumas, skurdo mažinimas, klimato kaita, demokratija, teisingumas, sveikata, lyčių lygybė ir kt. integruojamos į dalykų ugdymo turinį. Mokyklos skatinamos, kad darnaus vystymosi idėjų įgyvendinimas taptų jų bendruomenių gyvenimo dalimi. Tai ypač aiškiai pagrindžia mokyklų indėlį siekiant darnaus vystymosi ir iš to kylantį mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų poreikį. Taip pat mokykla, nustatydamą ugdymo turinio planavimo principus ir laikotarpius, numato, kad ugdymo procesas turėtų būti planuojamas lanksčiai, kad prireikus planus būtų galima nesunkiai koreguoti ir pritaikyti, atsižvelgiant į mokinių daromą pažangą, atsivėrusias naujas galimybes ir iškilusius sunkumus. Siekiant išsiaiškinti, kiek dėmesio Bendrosiose programose skiriama aplinkosauginiam švietimui, jos analizuojamos pagal ugdymo pakopas.

Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos Pradinio ugdymo bendroji programa – tai dokumentas, reglamentuojantis pradinio ugdymo turinį.⁶⁵ Išskirtinė pradinio ugdymo ypatybė – jo integralumas, t. y. visybiškumas, sąryšingumas, darna. Pradinis ugdymas organizuojamas kaip vieninga sistema, kiek įmanoma neskaidant ugdymo sričių į atskiras, nesusietas dalis – mokomuosius dalykus. Pradinio ugdymo bendroji programa teikia galimybių įgyvendinti integruojamųjų programų gaires: ugdyti mokinių mokėjimo mokytis, komunikavimo, darnaus vystymosi, kultūrinio sąmoningumo ir raiškos kompetencijų pradmenis. Pradinį ugdymą sudaro 8 sritys ir 18 mokomųjų dalykų. Aplinkosauginio švietimo nuostatos įvardijamos tik dviejose pradinio ugdymo srytyse: dorinio ugdymo bei socialinio ir gamtamokslinio. Etikos dalyko apraše nurodoma, kad pradinukai turi žinoti ir suprasti elementarius aplinkosaugos ir paminklosaugos reikalavimus (neteršk, nemindyk, nelaužyk, neniokok, prižiūrėk, kartais – atkurk, kas sunyko,

⁶⁵ Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos // patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433.

gebėti puoselėti kasdienę aplinką, kad ji būtų švari, saugi ir graži, globoti gamtą, gyvūnus, prisidėti prie savo vietovės gamtos apsaugos. Tuo tarpu pasaulio pažinimo programos apraše deklaruojama, jog ji atliepia darnaus vystymosi koncepciją, jos tikslus, principus, metodiką. Pateiktos šios siekiamos ugdyti žinios, gebėjimai ir nuostatos bei ugdymo gairės: jausti atsakomybę už racionalų gamtos išteklių naudojimą, svarstyti, kaip reikėtų elgtis išvydus teršiant aplinką, nurodyti svarbiausius oro, vandens taršos šaltinius ir pan. Atliekų rūšiavimo klausimu neužfiksuota nė vienos temos.

Bendrojoje pagrindinio ugdymo programoje dalykai suskirstyti į 10 ugdymo sričių ir 29 mokomuosius dalykus.⁶⁶ Kaip ir pradinio ugdymo programoje aplinkosauginio švietimo aspektai išvelgiami dorinio ugdymo, gamtamokslinio ir socialinio ugdymo centruose. Dorinio ugdymo pagrindinėje mokykloje tikslas – padėti mokiniams ugdytis moralės ir religijos supratimą, mąstymą, sąžinę ir kurti pozityvų, bendrosiomis dorinėmis vertybėmis grindžiamą santykį su savimi, su kitais žmonėmis, pasauliu. Vienas iš uždavinių konkrečiai susijusių su aplinkosauga programoje įvardijamas, kad mokiniai gebės spręsti darnaus vystymosi problemas. Šis uždavinys jau savaime preziūmuoja tai, jog išklausus dorinio ugdymo kursą mokiniai įgis aplinkosauginių žinių, kurių pagrindu formosis supratimas ir teigiamos nuostatos.

Gamtamokslinis ugdymas pagrindinėje mokykloje skirtas ugdyti mokinių gamtamokslinę kompetenciją – gebėjimą ir nusiteikimą naudotis gamtos pasaulį aiškinančiomis žiniomis ir gamtos tyrimų metodais siekiant atsakyti į iškilančius klausimus, ieškoti įrodymais pagrįstų išvadų bei sprendimų, suprasti žmogaus veiklos sukeltus pokyčius. Kaip ir dorinio ugdymo srytyje čia įtvirtintas mokinių gebėjimas spręsti darnaus vystymosi problemas. Užfiksuota viena konkrečiai su atliekų rūšiavimu susijusi tema: mokiniai gebės apibūdinti sausumos taršą įvairiomis organinėmis ir neorganinėmis atliekomis ir žinos šios taršos mažinimo būdus (atliekų rūšiavimą ir pūdinio gamybą). Taip pat darnaus vystymosi aplinkosauginių temų integracija išvelgima socialinio ugdymo srytyje geografijos ir pilietinio ugdymo kursuose. Iš jų atliekų tvarkymo klausimai gvildenami tik pilietinio ugdymo mokomajame dalyke.

Vidurinio ugdymo programos ir išsilavinimo standartai sudaryti pagal 8 ugdymo sritis ir apima 29 mokomuosius dalykus.⁶⁷ Atskiri aplinkosauginio švietimo aspektai išanalizavus visus vidurinio ugdymo pakopos dalykus išvelgti tik geografijos ir integruotame gamtos mokslų kurse. Tačiau nei viename iš jų nenagrinėjami su atliekų rūšiavimu susiję klausimai.

Kaip vieną iš aktualiausių aplinkosauginio švietimo tematika būtina aptarti integruojamąją programą. Siekiant nustatyti darnaus vystymosi integruojamosios programos

⁶⁶ Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos // patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433.

⁶⁷ Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos ir bendrojo išsilavinimo standartai. XI-XII klasės. // patvirtinta Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2002 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1465.

santykį su bendrosiomis programomis, būtina atsižvelgti į tai, jog darnaus vystymosi gebėjimai ir vertybinės nuostatos turi būti integruojamos į visus mokomuosius dalykus, į formalųjį ir neformalųjį ugdymą, pabrėžiant mokymosi ir praktinės veiklos – šeimoje, mokykloje, vietos bendruomenėje – vienovę. Integruojant darnaus vystymosi gebėjimus ir nuostatas į visus mokomuosius dalykus, svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad įvairūs gyvenimo kokybės aspektai ir jų lemiantis socialinių, kultūros, ekonomikos ir aplinkos apsaugos veiksnių tarpusavio priklausomumas ir sąveika turėtų būti atskleidžiami įvairiais kontekstais. Darnaus vystymosi aspektams interpretuoti turėtų būti pasirenkamos visuomenei reikšmingos temos: taika ir konfliktai; pilietiškumas, demokratija ir valdymas; žmogaus teisės; etikos principai; kultūros įvairovė; ekonomikos plėtra; gamybos ir vartojimo modeliai; miesto ar kaimo plėtra; socialiai atsakingas verslas; skurdo mažinimas; asmeninė ir šeimos sveikata; gamtos išteklių tvarkymas; aplinkos apsauga; aplinkos apsauga ir ekosisteminis požiūris; su aplinkos kokybe susiję sveikatos aspektai; biologinė ir kraštovaizdžio įvairovė; klimato kaita.⁶⁸

Integruojamosios programos apibrėžia naują mokiniams ir visuomenei svarbų ugdymo turinį. Jos yra skirtos visų dalykų ugdymo turiniui aktualinti. Integruojamųjų programų tikslas – praturtinti ugdymo turinį aktualiais mokiniams ir visuomenei klausimais, padėti mokiniams ugdytis gyvenimui žinių visuomenėje būtinas kompetencijas, atsakomybę už savo elgseną ir jos pasekmes, gebėjimą pasipriešinti neigiamai įtakai, padėti mokiniams išvengti netinkamo elgesio. Darnaus vystymosi integruojamąją programą siekiama, kad mokiniai:

- pažintų darnaus visuomenės vystymosi dėsningumus ir jų raišką asmens, bendruomenės, valstybės ir pasaulio lygmeniu (mokymasis mokytis);
- įgytų žinių ir gebėjimų, reikalingų priimti ir įgyvendinti darniam vystymuisi palankius sprendimus (mokymasis veikti);
- ugdytųsi asmens savybes, padedančias siekti geresnės gyvenimo kokybės (mokymasis būti);
- ugdytųsi nuostatas konstruktyviai dalyvauti bendruomenės gyvenime ir prisidėti prie jos tobulinimo ir pažangos (mokymasis gyventi ir dirbti drauge).

Reikia paminėti, jog aplinkosauginės temos gvildenamos ne tik dabartinėse bendrosiose programose. Nuo pačių pirmųjų Lietuvos nepriklausomybės dienų buvo pradėtos rengti naujos mokymo programos ir vadovėliai. 1996 m. patvirtintos Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos, kuriose numatytas nuoseklus, nepertraukiamas ekologinis ugdymas. Ypač plačiai ekologines temas numatyta nagrinėti per pasaulio pažinimo, gamtos ir socialinių

⁶⁸ Bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymas (11 priedas). Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos // patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433.

mokslo pamokas. Ekologinės temos turėtų būti integruotos ir į kitas mokymo disciplinas. Tam tikslui parengta Integruojanti ekologinio ugdymo programa.

Bendrosios programos apibrėžia ugdymo turinį valstybės lygmeniu. Mokyklos ir mokytojai, vadovaudamiesi Bendrosiomis programomis, formuoja mokyklos ir klasės lygmens ugdymo turinį pritaikydami jį pagal atskirų klasių ir mokinių poreikius taip, kad mokiniai pagal savo išgales pasiektų kuo geresnių rezultatų, taip pat atsižvelgiant į aplinkos ir švietimo teisės aktuose numatytus aplinkosauginio švietimo tikslus.

2. 4. Aplinkosauginio švietimo teisinis reglamentavimas

Aplinkosauginio švietimo Lietuvoje veikla grindžiama LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija (toliau VAŠ) ir veiksmų programa (1997 m.). 1996 m. LR Seimas patvirtino Lietuvos aplinkos apsaugos strategiją ir veiksmų programą, kurios pagrindinis tikslas – sudaryti prielaidas darniai šalies plėtrai išlaikant švarią ir sveiką gamtinę aplinką, išsaugant biologinę įvairovę ir kraštovaizdžio įvairovę bei optimizuojant gamtonaudą.⁶⁹

Iškeltų uždavinių sprendimo sėkmė labai priklauso nuo to, kaip į šį procesą įsitrauks visų suinteresuotų valstybės, savivaldos, mokslo, nevyriausybinių institucijų specialistai ir visuomenė. Tai pasiekti galima būtų, jei aplinkosauginis švietimas bus traktuojamas kaip priemonė konkretiems aplinkosaugos tikslams pasiekti, t. y. jei aplinkosauginis visuomenės ugdymas, informavimas ir mokymas taps sudėtine ekonominių bei socialinių plėtros programų dalimi. Žinoma, kad žinios, įgūdžiai ir patirtis aplinkosaugos srityje yra būtina, tačiau nepakankama sąlyga. Nemažiau svarbu, kad šalies gyventojai pasirinktų palankų aplinkai gyvenimo būdą, būtų aktyvūs priimant ir įgyvendinant aplinkosaugos sprendimus. Išprususios, suvokiančios aplinkosaugos vertybių nuostatas visuomenės formavimas yra ilgas procesas. Jis turi prasidėti vaikystėje ir trukti visą gyvenimą. Tik pastaraisiais metais po Lietuvos aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo, pakitus aplinkosauginio švietimo sampratai, kai kurios valstybės ir nevyriausybines institucijas į savo funkcijas įtraukė ir aplinkosauginį visuomenės švietimą. Todėl kilo būtinybė turėti aiškią šalies aplinkosauginio visuomenės švietimo politiką, pagrįstą valstybės ir kitų institucijų kompetencija, atsakomybe, bendradarbiavimu. Šiam tikslui parengta LR aplinkosauginio visuomenės švietimo strategija ir veiksmų programa.⁷⁰

Strategijos koncepcija (principai, tikslas, uždaviniai ir prioritetinės kryptys) – tai bendrosios nuostatos, kuriomis grindžiama visų institucijų, dalyvaujančių aplinkosauginio visuomenės švietimo procese, veikla Lietuvoje. Gilinantis į darbo problemą, svarbu aptarti

⁶⁹ Lietuvos aplinkos apsaugos strategija // patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. I-550.

⁷⁰ Baltrėnas P., Butkus D., Oškinis V. Aplinkos apsauga. – Vilnius: Technika, 2008.

bendrojo lavinimo mokyklos vaidmenį aplinkosauginio švietimo kontekste, remiantis LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija ir veiksmų programa (1998 m.).

LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija ir veiksmų programa remiasi pagrindinėmis subalansuotos plėtros nuostatomis, numatytais Rio de Žaneiro konferencijos „Darbotvarkėje – 21-ajam amžiui“, Europos Bendrijos Tarybos direktyva dėl laisvo prieinamumo prie informacijos apie aplinką, taip pat kitų tarptautinių bei LR dokumentų (Valstybinė aplinkos apsaugos strategija, JT Bendrosios klimato kaitos konvencijos įgyvendinimo nacionalinė strategija, Biologinės įvairovės išsaugojimo strategija, Švietimo koncepcija ir kt.) strateginėmis nuostatomis.⁷¹ Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija ir veiksmų programa yra ne tik Vyriausybės patvirtintas dokumentas, bet ir tam tikras šiame procese dalyvaujančių vyriausybinių ir nevyriausybinių institucijų susitarimas siekti bendrų tikslų. Bendri siekiai, darbai konsoliduoja visuomenę, sutvirtina įvairių jos narių, institucijų tarpusavio ryšius. Tokie darbai tarnauja šalies integracijai į tarptautinę erdvę, skatina ryšių su kitomis šalimis plėtojimą ir kt. Yra institucijų, kurių veiklos Vyriausybė nereglamentuoja, pvz., religinės konfesijos, nors jų įtaka šiam procesui gali būti labai svarbi. Tokios institucijos yra kviečiamos bendradarbiauti, ieškant visiems priimtinių veiklos formų ir metodų.

Už šalies aplinkosauginio švietimo tikslų ir uždavinių įgyvendinimą atsakingos visų lygmenų (šalies, apskričių, miestų ir rajonų) valdžios ir valdymo institucijos pagal įstatymais ir kitais teisės aktais nustatytą kompetenciją. LR Aplinkos apsaugos įstatymas visiems piliečiams ir visuomeninėms organizacijoms suteikia daug teisių, tačiau įpareigoja vykdyti ir savo pilietines pareigas saugant aplinką, tausojant gamtos išteklius ir nepažeidžiant kitų gamtos išteklių naudotojų teisių bei interesų. Tai reiškia, kad aplinkosauginio švietimo procese vienaip ar kitaip turi dalyvauti (vienai mokytis, kiti mokėti) visi šalies gyventojai, nes be reikiamo visuomenės pasirengimo neįmanoma išspręsti sudėtingų subalansuotos plėtros uždavinių. LR Seimas formuoja valstybinę aplinkos apsaugos politiką, kurios sudėtinė dalis yra ir aplinkosauginis švietimas. LR valstybinį aplinkos apsaugos valdymą vykdo LR Vyriausybė, Aplinkos apsaugos ministerija, kitos įgaliotos valstybinės institucijos. Savivaldybių teritorijose aplinkos apsaugos valdymą įstatymų nustatyta tvarka vykdo atitinkamos vietos savivaldos institucijos. Kiekviena iš šių institucijų atsako už įstatymo joms priskirtų funkcijų, kurių dalis yra visuomenės aplinkosauginio švietimo organizavimas, vykdymą. Aplinkosauginio visuomenės švietimo pagrindinis tikslas yra – formuoti visuomenę, siekiančią ir gebančią užtikrinti šalies subalansuotą plėtrą, racionaliai naudojant bei papildant gamtos išteklius, išsaugant sveiką aplinką ateities kartoms. Kaip vienas iš aplinkosauginio švietimo prioritetinių sričių išskiriamas vaikų ir jaunimo aplinkosauginis ugdymas, atliekų tvarkymo srityje.

⁷¹ LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija ir veiksmų programa // Valstybės žinios. 1998, Nr. 61-1726.

Bendrojo lavinimo mokykla yra vaikų ir jaunimo ugdymo bei suaugusiųjų švietimo įstaiga, teikianti bendrąjį pradinį, pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą. Mokykla teikia mokiniams šiuolaikinį mokslo ir kultūros lygį atitinkantį išsilavinimą, deda dorovės ir sveikos gyvensenos pagrindus, lavina gebėjimus ir brandina kūrybinį mąstymą.⁷² Aplinkosauginio švietimo mokykloje tikslas – ekologijos ir aplinkosaugos žinių bei įgūdžių sistemos perteikimas, palankaus aplinkai gyvenimo būdo, aplinkosauginių vertybinių nuostatų formavimas demokratiškoje, moksleivių iniciatyvą skatinančioje mokyklos aplinkoje. Tikslui pasiekti VAŠ strategijoje nustatyti tokie mokykloms keliami uždaviniai:

- * integruoti ekologijos ir aplinkosaugos kursą į mokomuosius dalykus;
- * formuoti aplinkosaugos ir subalansuotos plėtros problemų visumos sampratą, atsakomybę ne tik dėl savo, bet ir dėl šalies bei visos žemės ateities;
- * ugdyti nevirtotojišką požiūrį į gamtą, formuoti aplinkosauginę moralę, kaip neatsiejamą žmogaus asmenybės dalį;
- * atskleisti aplinkos būklės, kaip vieno iš žmogaus sveikatos kriterijų, reikšmę;
- * formuoti moksleivių aplinkosauginio elgesio įgūdžius praktinėje veikloje, skatinti jų savarankiškumą ir pilietiškumą priimant įvairius sprendimus;

Strategijos veiksmų programoje numatyti bendrojo lavinimo mokyklų prioritetiniai veiksmai: organizuoti konkursus „Ekologiška mokykla“, „Žaliasis rūbas“ ir kt., organizuoti mokinių aplinkos tvarkymo talkas, aplinkosaugines akcijas, mokyklų bendruomenių diskusijas aplinkosaugos ir šalies subalansuotos plėtros klausimais, rengti susitikimus su miesto, rajono valdžios, aplinkos apsaugos, visuomeninių ir kitų institucijų atstovais vietinėms aplinkosaugos ir šalies (miesto, rajono) subalansuotos plėtros problemoms aptarti.

Taigi remdamiesi LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategijos analize galime teigti, kad bendrojo lavinimo mokyklų kompetencija aplinkosauginio švietimo srityje yra apibrėžta. Mokyklos būdamos atsakingos už ugdymo kokybę turi užtikrinti ekologijos ir aplinkosaugos žinių bei įgūdžių sistemos perteikimą, palankaus aplinkai gyvenimo būdo, aplinkosauginių vertybinių nuostatų formavimą. Nors yra numatyti kai kurie mokyklų prioritetiniai veiksmai, siekiant aplinkosauginio švietimo įgyvendinimo, tačiau jie konkrečiai nedetalizuojami. Tai, kokiais būdais mokykla užtikrins aplinkosauginio švietimo tikslų realizavimą, paliekama pačios mokyklos kompetencijai.

⁷² Lietuvos švietimo koncepcija. – Vilnius: Leidybos centras, 1992.

3. BENDROJO LAVINIMO MOKYKLŲ ATLIEKŲ RŪŠIAVIMO INICIATYVŲ VERTINIMAS

Tyrimo objektas – Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos.

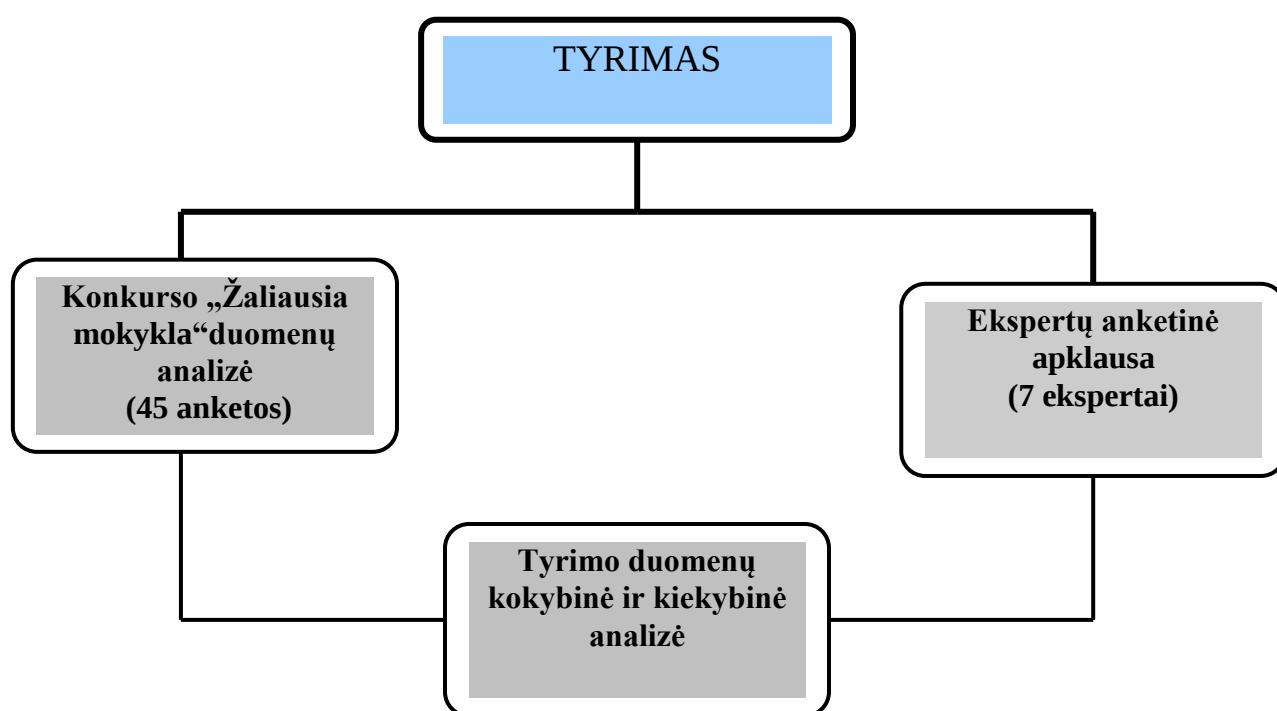
Tyrimo tikslas – įvertinti Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvas.

Tyrimo uždaviniai:

1. Nustatyti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas;
2. Išsiaiškinti vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų tinkamumą ir pakankamumą;
3. Nustatyti mokyklose organizuojamų iniciatyvų ugdomąjį veiksmingumą;
4. Išnagrinėti mokyklose vykdomų iniciatyvų privalumus ir trūkumus;
5. Numatyti iniciatyvų tobulinimui skirtas gaires.

Vykdam tyrimą buvo panaudoti šie metodai:

1. Duomenų analizė;
2. Ekspertų anketinė apklausa;
3. Tyrimo duomenų kokybinė ir kiekybinė analizė.

1 pav. Tyrimo struktūra

3. 1. Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų identifikavimas, remiantis konkurso „Žaliausia mokykla“ duomenų analize

Siekiant nustatyti Lietuvos mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas tikslingai panaudotas **duomenų analizės metodas**. Šis metodas pasirinktas, kadangi Lietuvos mastu nėra apibendrintos Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų gerosios patirties ir statistinių duomenų tuo klausimu. Remtasi Aplinkos ministerijos 2009 m. gegužės 1d. – birželio 15 d. kartu su ryšių ir visuomene agentūra „Avenire“ organizuoto konkurso „Žaliausia mokykla“ duomenimis (1 priedas). Šiuo būdu gautus duomenis galima laikyti patikimais ir reprezentatyviais remiantis konkurso nuostata, jog konkurse gali dalyvauti visos Lietuvoje veikiančios bendrojo lavinimo mokyklos, o individualių mokinių, klasių ar neformalių grupių pristatyti darbai vertinami nebus bei į reikalavimą pateikti užpildytas anketas (2 priedas) ir iniciatyvų įgyvendinimą reprezentuojančias iliustracijas. Tai, jog nuostatose apibrėžta tokia tematika: gamtos išteklių tausojimas, aplinkos tvarkymas, atliekų rinkimas, rūšiavimas, perdirbimas ir pakartotinis naudojimas ir vienas iš tikslų yra didinti mokinių supratimą apie atliekų rūšiavimo svarbą ir formuoti praktinius rūšiavimo gebėjimus, pagrindžia duomenų analizės metodo pasirinkimą, siekiant nustatyti faktiškai vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas.

Atsižvelgiant į tai, jog duomenys gauti išanalizavus 45 mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvas, iš kurių: 4 gimnazijos, 24 pagrindinės, 8 vidurinės, 3 pradinės mokyklos, 3 mokyklos – darželiai, 2 jaunimo ir suaugusiųjų mokyklos, 1 specialioji mokykla, galima daryti prielaidą, jog jie atitinka visos Lietuvos mastu mokyklose vykdomas iniciatyvas. Šiuo metu iš viso Lietuvoje yra 1318 mokyklų.

Tyrimo organizavimas ir aplinkybės. Siekiant gauti konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvių anketas ir remiantis jomis išsiaiškinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, 2010-03-03 dieną buvo kreiptasi į Aplinkos ministeriją. Už konkurso organizavimą atsakinga kuratorė suteikė išsamią informaciją apie organizuotą konkursą ir nukreipė į ryšių su visuomene agentūrą „Avenire“, kadangi ši agentūra saugojo gutus duomenis. 2010-03-19 dieną buvo kreiptasi į agentūrą „Avenire“ Aplinkos ministerijos rekomendavimu ir susitarta dėl duomenų pateikimo. 2010-03-26 dieną atvykus į agentūrą, jos darbuotojai pateikė turimą medžiagą kompaktinio disko laikmenoje ir popieriniame variante. Reikia pabrėžti, jog AM ir agentūra „Avenire“ iš karto ir geranoriškai sutiko bendradarbiauti, taip prisidedant prie mokslo plėtos.

Gautos mokyklų anketos (1 priedas) išanalizuotos. Siekiant duomenis susisteminti, anketose pateiktos atliekų rūšiavimo iniciatyvos subordinuotos pagal panašią veiklą ir suklasifikuotos pagal naudojamus metodus (žr. 2 pav.).

Tarptautinių žodžių žodyne (2001)⁷³ žodis „metodas“ (gr. *methodos* – tyrimo kelias) aiškinamas kaip veikimo ir reiškinių tyrimo būdas, veiksmas. Todėl metodas yra privaloma bet kurios žmogaus sąveikos sąlyga, kuri įeina į veiklos turinį. Jį pasirenkant ir taikant reikia sąmoningai apsispręsti, - tai priklauso ir nuo veiklos tikslo, ir nuo turimos patirties. Todėl metodas – veiklos priemonė, jo pasirinkimas ir taikymo pobūdis lemia veiklos rezultatą. Pedagoginėje literatūroje yra daug metodo apibūdinimų. Tačiau šiuo atveju remsimės bendra metodo samprata. Čia metodas suprantamas, kaip mokyklos pasirinktas veikimo būdas, siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų.

Yra įvairių mokymo metodų klasifikacijų, tačiau nė viena jų nėra deramai pagrįsta nei teoriniu, nei praktiniu požiūriu. Kaip teigia V. Rajeckas (1994), labai sudėtinga, o gal net ir neįmanoma nustatyti objektyvų klasifikacijos pagrindą ir juo remiantis suskirstyti mokymo metodus.⁷⁴ Pagal seniausią mokymo metodų klasifikaciją jie skirstomi į:

- monologinius (pasakojimas, aprašymas, aiškinimas, paskaita);
- dialoginius (katechetinis, euristinis);
- loginius (analizė, sintezė, indukcija ir dedukcija).

Metodus taip pat galima klasifikuoti pagal pažinimo savarankiškumą:

- aiškinamasis-iliustracinis,
- reprodukcinis,
- probleminio dėstymo,
- dalinių paieškų (euristinis),
- tiriamasis.⁷⁵

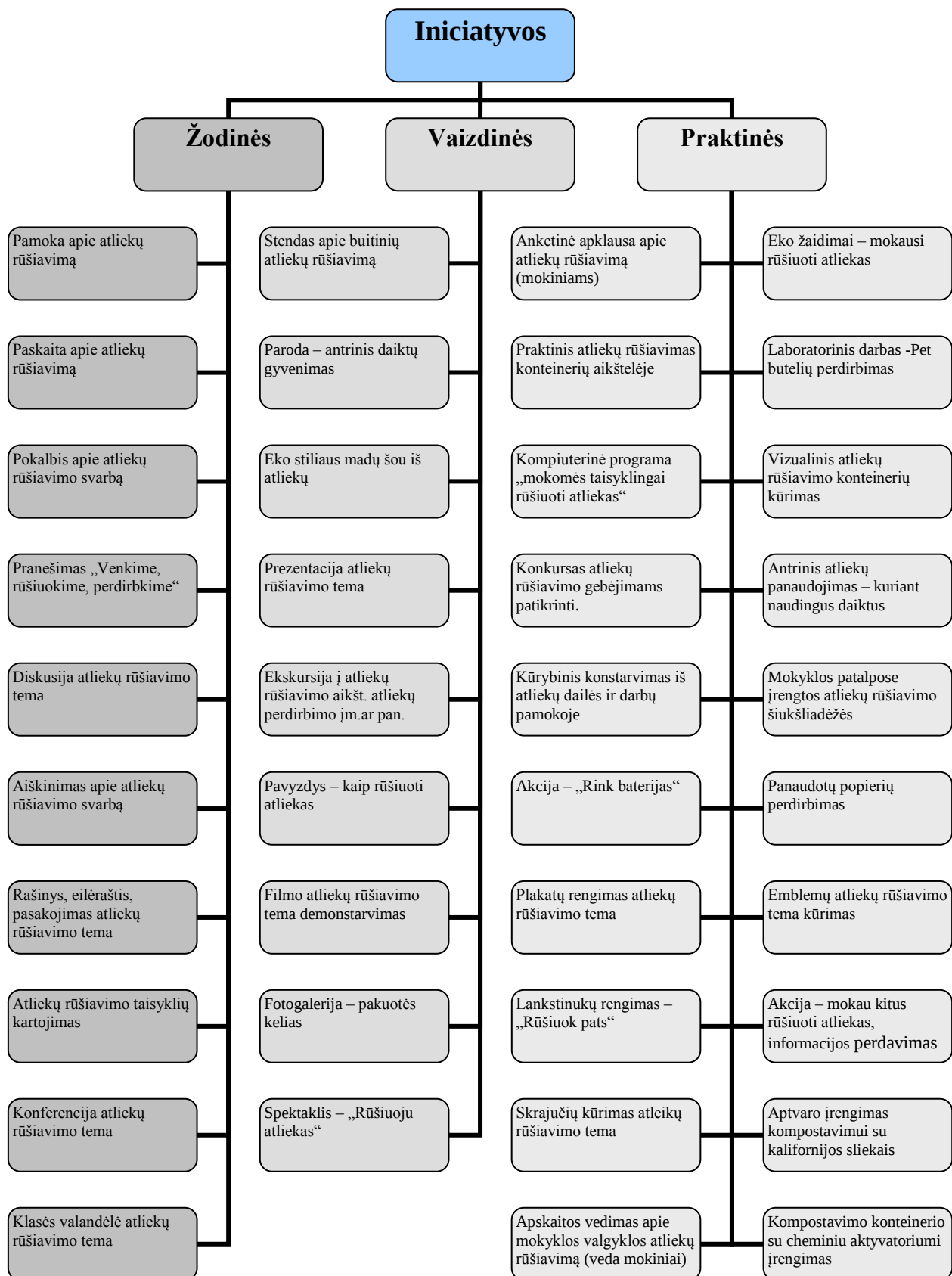
Šiame darbe aptariant mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas vadovausimės Lietuvoje dominuojančia L. Jovaišos pasiūlyta klasifikacija, kuri skirsto metodus pagal mokymui(si) naudojamus žinių šaltinius: žodinius, praktinius, vaizdinius.⁷⁶ Pagal šią metodiką ir suklasifikuotos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos (žr. 2 pav.).

⁷³ Tarptautinių žodžių žodynas. – Vilnius: Alma Litera, 2001.

⁷⁴ Rajeckas V. Mokymo metodai. – Vilnius: VPU leidykla, 1992. P. 29-31.

⁷⁵ Bitinas B. Didaktinės koncepsijos. – Vilnius: VPU leidykla, 1992. P. 42-46.

⁷⁶ Jovaiša L. Edukologijos pradmenys. – Šiauliai: ŠU leidykla, 2001. P. 51.

2 pav. Mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos

Remiantis 2 paveikslėlio duomenimis Lietuvos mastu vykdomos 39 skirtingo pobūdžio iniciatyvos iš kurių: 10 žodinių, 9 vaizdinės ir 29 praktinių. Atitinkamai iš 100 proc, daugiausia net 51 proc. sudaro praktinės, 26 proc. – žodinės, 23 proc. – vaizdinės iniciatyvos.

Atsižvelgiama į tai, jog postmodernioje bei žinių visuomenėje kinta aplinkosauginio ugdymo tikslai, jų daugėja. Mokykla privalo atrasti būdų ir metodų tinkamai įgyvendinti darnaus vystymosi švietimo tikslus. S. Šalkauskio nuomone, mokiniai išmoka, prisimena ir įgyja teigiamas nuostatas daugiausia to ką patyrė, mažiau to, ką pamtė ir mažiausia to, ką išgirdo.⁷⁷ Remiantis tuo, galime teigti, jog mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų santykis yra teigiamas.

3.2. Ekspertų vertinimo metodu gautų duomenų kokybinė ir kiekybinė analizė

Siekiant gauti kvalifikuotos informacijos apie vertinamąjį dalyką – mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, jų problemas, ypatumus bei problemų sprendimo galimybes, buvo taikomas **ekspertų verinimo metodas** apklausiant Švietimo ir mokslo ministerijos bei Ugdymo plėtotės centro ugdymo kokybės ekspertus. Šis metodas pasirinktas, kadangi siekinat įvertinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, tik kvalifikuoti ekspertai gali suteikti būtiną kvalifikuotą informaciją apie vertinamąjį objektą. Šiuo atveju, eksperatai, geriausiai išmanantys nagrinėjamą problemą, vertindami duomenis, leidžia įvertinti dabarties reiškinius ir mokslškai nusakyti tolesnės raidos tendencijas. Gaunamos skirtingos nuomonės, o tai leidžia pažvelgti į problemą iš įvairių pozicijų.

Ekspertų charakteristika ir jų pasirinkimo būdas. Ekspertais pasirinkti Švietimo ir mokslo ministerijos bei Ugdymo plėtotės centro ugdymo kokybės ekspertai. Ekspertai pasirinkti ypač apdairiai remiantis LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija (1997). Vadovaujantis, strategijos nuostatomis: ŠMM – koordinuoja jai pavaldžių institucijų veiklą ir aplinkosauginio ugdymo projektus, užtikrina aplinkosauginių temų įtraukimą į mokymo programas ir jų vykdymą, apibūna mokykloms skirtas mokymo priemones, programas, informuoja apie jas ministerijai pavaldžias institucijas, įtraukia kompetentingas institucijas į aplinkosauginio švietėjiško ar tiriamojo pobūdžio veiklą, skatina aplinkosauginį ugdymą papildomojo ugdymo srityje, remia tokius projektus; UPC – atlieka mokslo pedagoginius tyrimus ir apklausas aplinkosauginio ugdymo srityje, rengia aplinkosauginio ugdymo integruojančias programas, vertina jų veiksmingumą mokyklose, organizuoja konferencijas, leidybą.⁷⁸ Taigi ŠMM ir UPC yra dvi aukščiausio lygmens šalies mastu institucijos turinčios

⁷⁷ Šalkauskis S. Pedagoginiai raštai. – Kaunas: Šviesa, 1992. P. 16-18.

⁷⁸ LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo strategija ir veiksmų programa // Valstybės žinios. 1998, Nr. 61-1726.

kompetencijos aplinkosauginio švietimo ugdymo srityje. Kadangi vertinamos bendrojo lavinimo mokyklų iniciatyvos, sukonkretinant šių dviejų institucijų specialistų atranką, ekspertais pasirinkti: ŠMM – ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus specialistai bei pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus specialistai, UPC – ugdymo turinio ir ugdymo turinio organizavimo ir įgyvendinimo metodininkai. Taip pat atsižvelgiant į tai, jog bendrojo lavinimo mokyklos ugdomąją veiklą organizuoja pagal bendrąsias programas.

Siekiant kokybiško tyrimo numatyta optimali 7-8 respondentų imtis.

Tyrimo organizavimas ir aplinkybės. Tyrimą sudaro 4 ekspertų vertinimo metodo taikymo etapai:

1. Anketos sudarymas;
2. Ekspertų atranka;
3. Anketinė apklausa;
4. Gautos informacijos apdorojimas.

Siekiant sužinoti ekspertų nuomonę apie mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas buvo sudaryta anketa (3 priedas), remiantis duomenų analizės metu gautais duomenimis. Anketa sudaro 10 klausimų. Visi klausimai yra trumpi, aiškūs, nekeliantys nereikalingų emocijų ir suprantami ekspertams. Iš jų galima išskirti uždarus, pusiau uždarus ir atvirus klausimus. Klausimai išdėstyti nuosekliai ir logiškai, atsižvelgiant į ekspertų patirtį bei psichologines savybes. Kadangi dar nėra apibendrintos gerosios mokyklų patirties ir statistinių duomenų atliekų rūšiavimo iniciatyvų klausimu, kartu su anketa ekspertams pateiktas ir priedas (3 priedas), kuriame patikslintos anketoje vartojamos sąvokos ir nurodytos pačios iniciatyvos, kurias reikia įvertinti.

Ekspertų anketinė apklausa pradėta vykdyti 2010 spalio mėnesį. Spalio 7 dieną keturiems ŠMM ir UPC ugdymo skyrių vedėjams elektroniniu paštu buvo išsiųstos anketos kartu su kreipimusi ir prašymu padėti renkiant magistro darbą bei taip prisidėti prie mokslo plėtros. Prašyta anketa pateikti skyrių specialistams užpildyti. Pasiūlyta anketas atsiųsti faksu, pristatyti individualiai, tačiau jokio atsakymo nesulaukta. Spalio 14 dieną buvo skambinta ŠMM ir UPC skyrių vedėjams tuo pačiu klausimu, tačiau skyrių vadovai nenorėjo pildyti anketų, jų pristatyti savo skyrių specialistams, tai grįsdami savo nekompetencija, per didele atsakomybe ir laiko trūkumu. Spalio 28 dieną anketos su kreipimusi ir prašymais persiųstos individualiai 26 ŠMM ir UPC specialistams sulaukta 2 UPC metodininkų užpildytų anketų. Lapkričio 15 dieną skambinta ŠMM ministrui su prašymu paskatinti ikimokyklinio ir pradinio ugdymo bei pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus specialistus užpildyti anketas. Anketos ŠMM ministro iniciatyva iš jo asmeninio elektroninio pašto persiųstos specialistams. Tą pačią dieną sulaukta 4 ŠMM specialistų užpildytų anketų. Lapkričio 24 dieną anketos pakartotinai išsiųstos 20 ŠMM ir UPC

specialistų. Gauta 1 UPC metodininko užpildyta anketa ir kelių specialistų atsakymai, kuriuose teigiama, jog anketos užpildyti negali nes šiuo metu yra komandiruotėse ar atostogose. Taigi iš viso savo nuomonę pareiškė 7 ekspertai .

Gautų duomenų rezultatai ir analizė. Visi ekspertų anketinės apklausos metu gauti duomenys (4 priedas) atsižvelgiant į jų pobūdį buvo tvarkomi, grupuojami, analizuojami, braižomos lentelės bei diagramos. Taigi čia bus pateikiama išsami gautų duomenų analizė, atsižvelgiant į anketoje pateiktų klausimų aktualumą problemos atskleidimo atžvilgiu.

Pirmas įvadinis anketos klausimas: „Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys), pareigos“ skirtas identifikuoti ekspertus ir nustatyti jų kompetenciją. Kadangi organizuojant tyrimą pastebėta, jog ekspertai nėra linkę prisimti atsakomybę, taip kad būtų identifikuojama jų asmenybė, buvo prieita išvada, kad vardą ir pavardę nurodyti neprivaloma. Savo tapatybę nurodė 4 ekspertai:

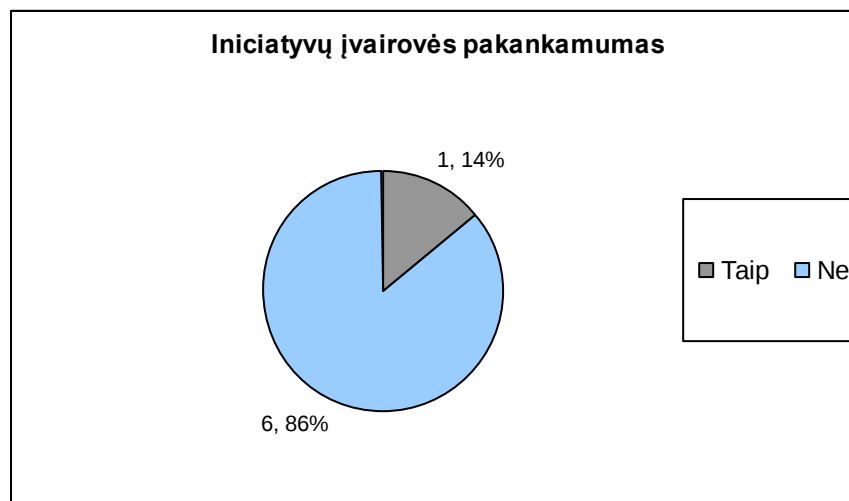
1. Jolanta Dzikavičiūtė. UPC, Ugdymo turinio skyriaus metodininkė;
2. Aušra Birietienė. ŠMM, Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Neformalaus ugdymo ir švietimo pagalbos skyriaus vyr. specialistė;
3. Dr. Dalia Šiaulytė. ŠMM, Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Neformalaus ugdymo ir švietimo pagalbos skyriaus vyr. specialistė;
4. Vilija Sipaitė. ŠMM, Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyr. specialistė.

Dar 3 ekspertai nurodė tik savo atstovaujamą instituciją ir pareigas:

5. ŠMM, Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus vyr. specialistė;
6. UPC, Ugdymo turinio skyriaus metodininkė;
7. UPC, Ugdymo turinio įgyvendinimo ir organizavimo skyriaus metodininkė.

Remiantis tuo, galime teigti, jog ekspertai pateikę savo nuomonę mokyklų vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų atžvilgiu yra sukaupę didelį kiekį racionaliai apdorotos informacijos (turi daug žinių ir patirties, gali remtis intuicija), todėl jie gali būti pagrįstai laikomi kokybinės informacijos šaltiniu. Todėl toliau, analizuojant mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvas, ekspertų vertinimas suprantamas kaip apibendrinta ekspertų grupės nuomonė, kurios gavimui pritaikoma specialistų-ekspertų žinios, patirtis ir intuicija.

Antras anketos klausimas: „Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?“ buvo paeiktas siekiant išsiaiškinti, ar mokyklos organizuoja pakankamai skirtingo pobūdžio iniciatyvų, siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų. Ekspertai galėjo pasirinkti vieną iš dviejų siūlomų variantų: „taip“ arba „ne“. Gauti duomenys susisteminti ir pateikti skritulinėje diagramoje (3 pav.).

3 pav. Mokyklų vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovės pakankamumas

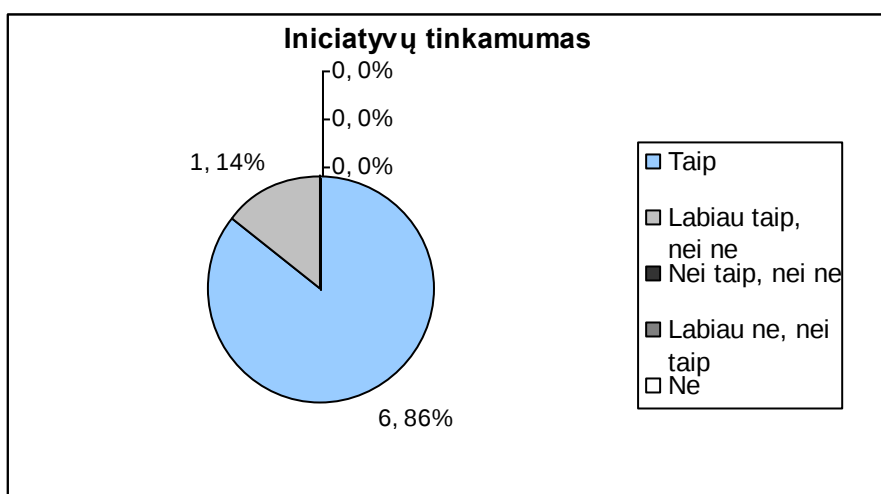
Iš šios diagramos matome, jog tik vienas ekspertas mano, jog mokyklose pakankamai organizuojama skirtingo pobūdžio iniciatyvų. Net 6 ekspertai iš 7 teigia, jog jų diferencija yra per maža. Taigi, nors mokyklose vykdomos net 39 skirtingo pobūdžio atliekų rūšiavimo iniciatyvos, išryškėja tendencija, jog įvairovė yra nepakankama.

Trečiu anketos klausimu: „Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?“ buvo siekta išsiaiškinti, kokios iniciatyvos dar būtų potencialiai aktualios. Būtina pabrėžti, jog dididžioji dalis ekspertų (6) pateikė skirtingų iniciatyvų pavyzdžių, 2 ekspertų nuomonės sutapo. Vienas iš ekspertų teigia, kad ypač efektyvu būtų, jei mokyklos organizuotų statistinio pobūdžio iniciatyvas. Mokykla galėtų vesti ir viešai pristatyti, kaip administracija, atskiros klasės, valgykla prisideda prie atliekų rūšiavimo problemos sprendimo. Tai paskatintų pamatyti esamą situaciją ir imtis priemonių jai pagerinti. Kitas ekspertas mano, jog daugiau reikėtų organizuoti aktyvią veiklą skatinančių iniciatyvų, naudoti aktyvaus mokymo metodus, kaip pvz., debatai, disputai, minčių lietus. Šie metodai skatintų mokinių saviraišką ir aktyvią veiklą prisidedant prie atliekų mažinimo. Vienas iš ekspertų pažymėjo, kad ne gausa lemia iniciatyvų kokybę, jog svarbiausia siekiant atliekų rūšiavimo, tai kiekvienoje mokykloje pastatyti makulatūros kontenerius ir juos reguliariai ištuštinti pagal sutartis. Tokios akcijos turėtų duoti realią naudą mokykloms ir mokiniams, pvz. visuose mokyklos tualetuose būtų popieriaus mainais už makulatūrą ir pan. Kita ekspertė mano, jog efektyviausios būtų tos iniciatyvos, kurias pasiūlytų klasės arba patys mokiniai, sprendžiant atliekų rūšiavimo problemą. Išryškėja ir penkta nuomonė, jog dar turėtų būti vykdomos ir ne tik su popieriaus, stiklo ir plastiko atliekom susijusios iniciatyvos.

Du ekspertai mano, kad ypač tikslinga būtų vykdyti atliekų rūšiavimo projektus, į kuriuos įsitrauktų visa mokyklos bendruomenė. Projektinę veiklą turėtų sudaryti keli etapai: planavimas, veiklų vykdymas ir pristatymas, apibendrinimas, kuris galėtų vykti konferencijų metu.

Taigi kaip matome, mokyklos dar turi pakankai daug neišnaudotų potencialių iniciatyvų, kurios kaip pabrėžia ekspertai, būtų ypač veiksmingos ugdomuoju atžvilgiu ir teiktų realią naudą pačiai mokyklai. Nors ekspertai pateikė ir skirtingų iniciatyvų pavyzdžių, tačiau jas visas sieja bendra savybė, jog svarbiausia aktyvus mokinių ir visos mokylos bendruomenės įsitraukimas į bendrą veiklą, galimybė jų saviraiškai sprendžiant atliekų rūšiavimo problemą.

Ketvirtu anketos klausimu: „Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite“ buvo siekiama išsiaiškinti, ar tos iniciatyvos, kurias šiuo metu vykdo bendrojo lavinimo mokyklos yra tinkamos. Pateikti 5 galimi atsakymai: „taip“, „labiau taip“, „nei ne, nei taip“, „labiau ne, nei taip“, „ne“. Į šį klausimą gauti duomenys pateikti 4 paveikslėlyje.

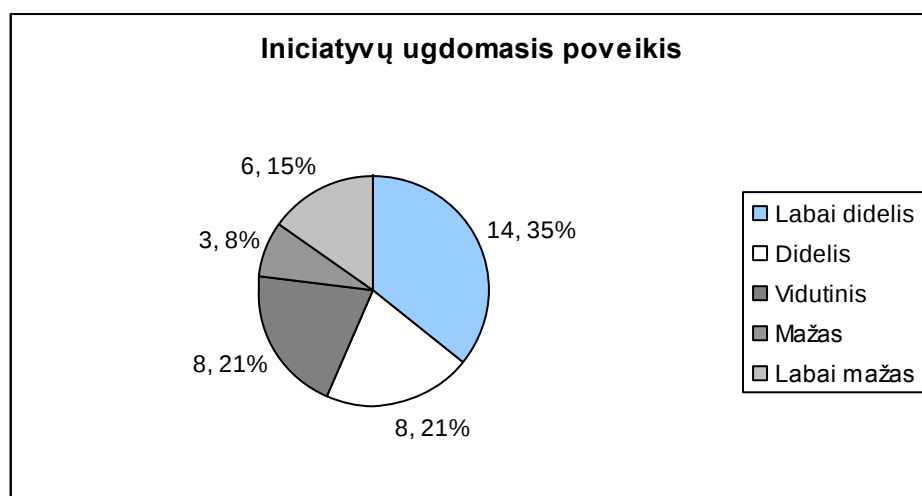
4 pav. Mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvų tinkamumas

Iš šios diagramos išryškėja, kad 6 ekspertai iš 7 mano, kad bendro lavinimo mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos yra iš esmės tinkamos. Tik vienas ekspertas pažymi, jog jos yra iš dalies tinkamos. Liko nepaminti atsakymai: „nei ne, nei taip“, „labiau ne, nei taip“, „ne“. Tai suponuoja apibendrintą išvadą, kad mokyklos siekdamos atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų iš esmės organizuoti pasirenka tinkamas iniciatyvas. Taip pat ekspertų buvo prašoma pagrįsti vienokį ar kitokį pasirinkimą. Teigdamas, jog iniciatyvos labiau tinkamos, nei ne, vienas iš ekspertų tokį savo pasirinkimą argumentavo tuo, kad mokyklos nors ir rodydamos nemažai iniciatyvų, susiduria su problemomis kituose etapuose, po to, kai jau rūšiuojamos sukauptos atliekos. Kiti ekspertai teigė, kad iniciatyvos yra tinkamos, savo nuomonę grindė taip: „Bet kokios mokyklų vykdomos iniciatyvos yra pagirtinos, negalima iš visų mokyklų reikaluti vykdyti atliekų rūšiavimo akcijas, dažna mokykla neturi net tam sąlygų. Nėra daug mokyklų, pasirinkusių aplinkosauginę kryptį ir dalyvaujančių projektuose“; „Tinkamos, bet mokiniai turi būti įtraukti į šias iniciatyvas kaip idėjos dalininkai“; „Pažymėjau taip, bet atsakymas priklauso nuo to, ar siejami tikslai yra ne vienadieniai. Tik padaryti pavyzdžiui lankstinuką neužtenka,

esant galimybei reikia vis grįžti prie to ir vėl kalbėtis. Tikslai yra efektyviau pasiekiami, jei yra integracija tarp dalykų turinio ir mokytojų, je įsitraukia daugiau mokyklos bendruomenės ir pan.“; „Iniciatyvos tinkamos, bet reikia šia tema reikia šviesti ne tik vaikus, bet ir suaugusiuosius, kad vaikai pratintųsi rūšiuoti atliekas ne tik mokyklose, bet ir šeimose“; „Iniciatyvos tinkamos, bes atspindi žodinių, vaizdinių ir praktinių metodų integraciją. Nes ne tik svarbu suteikti žinių tuo klausimu, dar svarbiau ugdyti praktinius gebėjimus ir vertybes“; „Tinkamos ir pagirtina, kad vykdomos. Puiku, kad mokyklos inicijuoja įvairią veiklą. Iniciatyvų gausa ir tai, kad dauguma jų atliepia bendrosiose ugdymo programose rekomenduojamus ugdymo metodus tai patvirtina“.

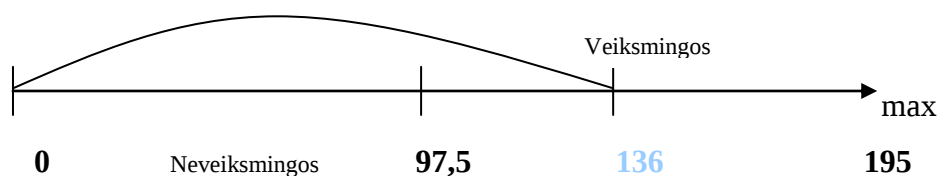
Paaiškėjus tam faktui, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio atliekų rūšiavimo iniciatyvų ir siekiant išsiaiškinti, ar ši tendencija yra teigiama, į anketą ekspertams buvo įtrauktas 5 klausimas: „Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų? Atsakymą pagrįskite“. Duomenys parodė, jog visi ekspertai iš 7, tokią tendenciją įvertino palankiai. Visų ekspertų argumentai panašūs, kadangi visi įvardija praktinės veiklos naudą įgūdžių ir gebėjimų formavimuisi ir geresnę informacijos įsisavinimą. Vienas iš respondentų papildydamas savo atsakymą, pažymėjo praktinių iniciatyvų reguliaraus ir ilgalaikio organizavimo poreikį.

5 anketos klausimas: „Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami į lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.“ ekspertams buvo pateiktas siekiant nustatyti iniciatyvų veiksmingumą. Ekspertai kiekvieną iš 39 iniciatyvų galėjo įvertinti priskirdami tam tikrą skaitinę reikšmę: „labai didelis“, „didelis“, „vidutinis“, „mažas“, „labai mažas“ ugdomasis poveikis. Toks diferencijavimas leidžia išskirti ypač rekomenduojamas vykdyti, kaip didelio ugdomojo poveikio iniciatyvas ir taip pat mažiausio ugdomojo poveikio iniciatyvas, kurių organizavimas duoda mažai naudos. Gauti duomenys susisteminti pritaikius aritmetinio vidurkio skaičiavimų metodiką ir pateikti 5 paveikslėlyje.

5 pav. Mokyklų vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų ugdomasis poveikis

Iš šios diagramos matome, jog daugiausia mokyklose organizuojama iniciatyvų, kurių ugdomasis poveikis yra labai didelis (14 iniciatyvų iš 39, tai sudarytų 35 proc.), mažiau vykdoma didelio ir vidutinio ugdomojo poveikio iniciatyvų (po 8 iniciatyvas iš 39, tai sudarytų po 21 proc.), mažai vykdoma labai mažo ugdomojo poveikio iniciatyvų (6 iniciatyvos iš 39, tai sudarytų 15 proc.) ir mažiausiai vykdoma mažo ugdomojo poveikio iniciatyvų (3 iniciatyvos iš 39, tai sudarytų 8 proc. visų iniciatyvų). Išryškėja teigiama tendencija, kadangi daugiau nei pusė mokyklų vykdomų atliekų rūšavimo iniciatyvų yra didelio ir labai didelio ugdomojo poveikio. Mažo ir labai mažo ugdomojo poveikio iniciatyvos sudaro tik 23 proc. visų iniciatyvų. Tačiau reikia pastebėti, kad iš šios diagramos duomenų dar negalime nustatyti, ar mokyklų vykdomos iniciatyvos yra veiksmingos. Kadangi 21 proc. sudaro vidutinio ugdomojo poveikio iniciatyvos, nėra aišku ar jų skaitinę reikšmę logiškiau būtų priskirti prie veiksmingų ar neveiksmingų iniciatyvų. Todėl buvo pasinaudota intervalų metodu. Apskaičiuotas maksimalus galimas įvertinimų rezultatas, kuris lygus 195, jeigu ekspertai visas iniciatyvas įvertintų didžiausia galima skaitine reikšme (5 – labai didelis ugdomasis poveikis). Taip pat apskaičiuotas bendras gautas ekspertų įvertinimų rezultatas, kuris lygus 136. Maksimalus galimas įvertinimų rezultatas padalintas per pusę, taip priskiriant dvi alternatyvas: nuo 0 iki 97,5 iniciatyvos laikomos neveiksmingomis, nuo 97,5 iki 195 – veiksmingomis. Gauti duomenys pavaizduoti 6 paveikslėlyje.

6 pav. Mokyklų vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų ugdomasis veiksmingumas

Remiantis šia schema galime teigti, jog bendrojo lavinimo mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos yra veiksmingos, kadangi jų skaitinė reikšmė lygi 136.

Taip pat remiantis į 5 klausimą gautais duomenimis galime nustatyti pačias veiksmingiausias ir neveiksmingas iniciatyvas. Ypač veiksminga iniciatyva bus laikoma ta, kurią daugiau nei pusė ekspertų (4 ar daugiau) įvertino priskirdami labai didelio ugdomojo poveikio reikšmę. Neveiksminga iniciatyva bus laikoma ta, kurią daugiau nei pusė ekspertų (4 ar daugiau) įvertino priskirdami labai mažo ugdomojo poveikio reikšmę. Rezultatai pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. Veiksmingiausių ir neveiksmingiausių atliekų rūšiavimo iniciatyvų reitingas (suvestinė)

Veiksmingos iniciatyvos	Neveiksmingos iniciatyvos
1. Diskusija atliekų rūšiavimo tema.	1. Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema.
2. Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikštelę, atliekų perdirbimo įm. ar pan.	2. Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas.
3. Pavyzdys kaip rūšiuoti atliekas	3. Anketinė mokinių apklausa apie atliekų rūšiavimą.
4. Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	4. Lankstinukų, skrajučių rengimas atliekų rūšiavimo tema.
5. Kompiuterinė programa „mokomės teisingai rūšiuoti atliekas“	5. Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas.
6. Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti	
7. Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	
8. Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	
9. Panaudotų popierių perdirbimas	
10. Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas	
11. Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais;	
12. Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	

Iš šios lentelės matome, kad mokyklose organizuojama net 12 skirtingo pobūdžio ypač veiksmingų ugdymoju atžvilgiu atliekų rūšiavimo iniciatyvų. Tik 5 iniciatyvos laikomos neveiksmingomis, jų organizavimas iš esmės nepadeda siekti atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų.

7 anketos klausimas ekspertams buvo pateiktas, siekiant išsiaiškinti, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro iniciatyvos trukmė, mokinių amžius, praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis ir kt. veiksniai. Juos ekspertai turėjo pakomentuoti. Analizuojant gautus duomenis prieita išvada, kad iniciatyvos trukmė turi būti kuo ilgesnė. Absoliučiai visi ekspertai teigė, kad iniciatyvos turi trukti nuolat arba jei trunka trumpai, pageidautina, kad prie to būtų grįžtama, toliau aiškinamasi. Trumpalaikės akcijos ekspertų nuomone, nėra efektyvus būdas geram rezultatui pasiekti, nes įgūdžiams formotis reikia laiko. Taigi, apibendrintai galime teigti, jog atliekų rūšiavimo iniciatyvų sėkmę lemia nuolatinis, nepertraukiamas jų organizavimas. Vertinant mokinių amžiaus įtaką iniciatyvų veiksmingumui prieta prie bendros nuomonės, jog iniciatyvas reikia organizuoti nuo pat pirmųjų vaiko dienų mokykloje, kadangi kuo jaunesnis – tuo imlesnis vaikas, greičiau susiformuoja įgūdžiai. Taip pat būtina paminėti, ekspertų nuomone, jog pasirinktas mokyklų vykdomų iniciatyvų turinys ir keliama uždaviniai turi atitikti mokinių amžiaus tarpsnį bei psichologinius ypatumus. Praktinių, vizualinių, žodinių metodų taikymo

santykis anot ekspertų – labai svarbus. Paaiškėjo, Tai svarbu todėl, jog viei mokiniai informaciją geriau priima klausydami, kiti – žiūrėdami, treči – veikdami. Santykis čia yra labai svarbus ir priklauso taip pat nuo mokinių amžiaus. Ekspertai turėjo galimybę ir patys pasiūlyti, kokie kiti veiksniai turi įtakos iniciatyvų veiksmingumui. Savo nuomonę pateikė 4 ekspertai. Du iš jų teigia, jog reikšmingas veiksnys yra iniciatyvoje dalyvujančių asmeninės nuostatos: suvokimas, jog tai prasminga veikla, atsakomybė, supratimas prisidėti prie veiklos siekiant bendro tikslo. Kitas ekspertas pabrėžė, jog iniciatyvos veiksmingos bus tik tada kai žodžiai nesiskirs nuo darbų. Tai interpretuoti galime taip, jei mokyklos aiškina atliekų rūšiavimo poreikį, svarbą, rengs renginius tuo klausimu, tačiau pačioje mokykloje atliekos nebus rūšiuojamos, didelė tikimybė, kad tokia veikla nepasiteisins. Dar vienas iš ekspertų išsakė savo poziciją, kad siekiant iniciatyvų veiksmingumo į jas turi įsitraukti visa mokyklos bendruomenė: administracija, mokytojai, klasės, valgykla ir pan.

Siekiant išsiaiškinti iniciatyvų privalumus, ekspertams buvo pateiktas 8 klausimas: „Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų privalumus?“. Didžioji dalis ekspertų pareiškė pastebėjimą, jog privalumas jau yra vien tai, kad mokyklos apskritai imasi organizuoti atliekų rūšiavimo iniciatyvas. Iniciatyvomis siekiama labai gerų tikslų, kurie pirmiausia ugdo darnaus vystymosi nuostatas. Mokiniai, net ir mažai motyvuoti, noriai įsitraukia į tokias veiklas ir mato prasmę. Kita išryškėjusi tendencija, kad tokių iniciatyvų vykdymas mobilizuoja ne tik vaikus, bet ir visą bendruomenę, tėvus, kaimynystėje gyvenančius žmones ir pan.

9 anketos klausimas: „Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų trūkumus?“ ekspertams buvo pateiktas siekiant nustatyti vyraujančius iniciatyvų trūkumus. Pagrindiniai išryškėję trūkumai, kaip pastebi ekspertai, yra pavienių iniciatyvų vykdymas, kurias organizuoja tik atskiros klasės ar mokytojai, kadangi jos jau yra nebeaktualios ir iš esmės, jokios adekvačios naudos neduodančios. Kitas aktualus trūkumas yra vienkartinės akcijos, madų šou iš atliekų ir pan., kurios yra tik vienadienes emocijas sukeliantis reiškinys. Iniciatyvos turėtų būti organizuojamos nuosekliai. Kaip vienas iš trūkumų paminimas ir mokyklose dar labai paplitęs pasyvus ugdymas, kada atvirkščiai reikėtų įtraukti daugiau aktyvių veiklų.

Paskutinis 10 anketos klausimas: „Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui“ leidžia į esamą problemą pažvelgti plačiau, įvairiame kontekste. Ekspertų žinios ir patirtis leidžia numatyti logiškas problemos sprendimo alternatyvas. Analizuojant duomenis išryškėjo 2 tendencijos. Viena dalis ekspertų mano, kad svarbiausias būdas siekiant iniciatyvų veiksmingumo yra kuo didesnis bendruomenės įsitraukimas, kita dalis – tokių veiklų kaip paskaitos, pamokymai, rašinių ir piešinių konkursų vengimas. Taigi apibendrinus ekspertų nuomones galime teigti, jog ypač svarbu siekiant iniciatyvų veiksmingumo yra iniciatyvos mastas ir veiklos turinio bei metodų parinkimas.

IŠVADOS

1. Remiantis moksliniais tyrimais paaiškėjo, kad švietimo ir aplinkosaugos integracija yra būtina, kadangi žmonių aplinkosauginis elgesys yra tiesiogiai priklausomas nuo ugdymo.
2. Mokslinės literatūros analizė parodė, kad aplinkosauginis švietimas yra pagrindinis veiksnys lemiantis žiniomis, gebėjimais, vertybinėmis nuostatomis bei giliu suvokimu pagrįstą, todėl stabilų atliekų rūšiavimą.
3. Bendrojo lavinimo mokyklos kaip ugdymą organizuojantys ir įgyvendinantys subjektai, skatina sąmoningą atliekų rūšiavimą, taip prisidedamos prie aplinkosauginio švietimo politikos įgyvendinimo.
4. Teisiniu pagrindu mokykloms vykdyti atliekų rūšiavimo iniciatyvas laikytinas bendro pobūdžio įsipareigojimas prisidėti prie darnaus vystymosi aplinkosauginio švietimo, tačiau konkrečios pareigos vykdyti atliekų rūšiavimo iniciatyvas nėra numatyta nei tarptautinio, nei Europos Sąjungos, nei nacionalinio lygmens teisės aktuose.
5. Konkurso „Žaliausia mokykla“ duomenų analizės metu nustatytos 39 bendrojo lavinimo mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos: 9 vaizdinės, 10 žodinių, 20 praktinių. Padaryta prezumpcija, kad jos atitinka Lietuvos mastu vykdomas iniciatyvas. Neatmesta galimybė, kad gali būti daugiau kitokio pobūdžio iniciatyvų.
6. Ekspertų anketinės apklausos duomenų analizė parodė, kad veiksmingą iniciatyvą apibūdina jos tęstinis pobūdis, visuotinumai, praktinių iniciatyvų vyravimas žodinių ir vaizdinių atžvilgiu bei keliamų tikslų atitikimas amžiaus grupei.
7. Empirinio tyrimo metu nustatyta, kad bendrojo lavinimo mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos yra veiksmingos, tačiau nepakankama jų įvairovė. Daugiausia mokyklose vykdoma iniciatyvų, kurių ugdomasis poveikis yra labai didelis (35 proc.), mažiau vykdoma didelio ir vidutinio ugdomojo poveikio iniciatyvų (po 21 proc.), mažai vykdoma labai mažo ugdomojo poveikio iniciatyvų (15 proc.) ir mažiausiai vykdoma mažo ugdomojo poveikio iniciatyvų (8 proc.). Išryškėja teigiama tendencija, kadangi daugiau nei pusė mokyklų vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų yra didelio ir labai didelio ugdomojo poveikio. Mažo ir labai mažo ugdomojo poveikio iniciatyvos sudaro tik 23 proc. visų iniciatyvų.
8. Iškelta hipotezė, kad mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos ugdumuoju atžvilgiu yra neveiksmingos, nepasitvirtino.

REKOMENDACIJOS

1. Inicijtyvas mokyklos turėtų organizuoti nuolat, o tokios vienkartinės iniciatyvos kaip akcija, konkursas ir pan. turėtų būti derinamos ir vykdomos kartu su kitomis atliekų rūšiavimo iniciatyvomis.
2. Rekomenduojama mokyklose vykdyti tokias iniciatyvas kaip diskusija atliekų rūšiavimo tema, ekskursija į atliekų rūšiavimo aikštelę, atliekų perdirbimo įm. ar pan., pavyzdys kaip rūšiuoti atliekas, praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje, kompiuterinės programos „mokomės teisingai rūšiuoti atliekas“, konkursas atliekų rūšiavimo tema, eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas, laboratorinis darbas – Pet butelių perdirbimas, antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus, mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės, panaudotų popierių perdirbimas, akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas – informacijos perdavimas, aptvaro įrengimas kompostavimui su Kalifornijos sliekais, kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas, kadangi jų ugdomasis poveikis yra ypač didelis.
3. Nerekomenduojama mokykloms organizuoti tokių iniciatyvų kaip rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema, atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas, anketinė mokinių apklausa apie atliekų rūšiavimą, lankstinukų, skrajučių rengimas atliekų rūšiavimo tema, emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas, todėl kad ugdomuoju atžvilgiu jos yra neveiksmingos.
4. Į iniciatyvų įgyvendinimą mokykla turi įtraukti visą bendruomenę, tik taip bus užtikrinamas atliekų rūšiavimo iniciatyvos veiksmingumas. Aktyvus mokinių ir visos mokylos bendruomenės įsitraukimas į bendrą veiklą leidžia sėkmingai išspręsti atliekų rūšiavimo problemą.
5. Mokyklose turėtų vyrauti praktinio pobūdžio iniciatyvos, reikėtų vengti teorinių žinių perteikimo gausos. Bet rezultatas bus efektyvesnis, jei kartu bus derinamos vaizdinės, žodinės ir praktinės atliekų rūšiavimo iniciatyvos.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. LR Aplinkos apsaugos įstatymas // Valstybės žinios. 1992, Nr. 5-75.
2. LR Atliekų tvarkymo įstatymas // Valstybės žinios. 2002, Nr. 72-3016.
3. LR Švietimo įstatymas // Valstybės žinios, 2003, Nr 63-2853.
4. Nacionalinė darnaus vystymosi strategija // patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160.
5. Lietuvos aplinkos apsaugos staretigija // patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. I-550.
6. LR Visuomenės aplinkosauginio švietimo startegija ir veiksmų programa // Valstybės žinios. 1998, Nr. 61-1726.
7. Valstybinė švietimo strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2003 m. liepos 4 d. nutarimu Nr. IX-1200.
8. Atliekų tvarkymo staretginis planas // patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 31 d. nutarimu Nr. 1224.
9. Bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymas (11 priedas). Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos // patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433.
10. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos ir bendrojo išsilavinimo standartai. XI-XII klasės // patvirtinta Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2002 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. 1465.
11. Nacionalinė darnaus vystymosi švietimo 2007-2015 metų programa // patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 2 d. nutarimu Nr. 1062.
12. Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos // patvirtintos Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. ISAK-2433.
13. Lietuvos švietimo koncepcija. – Vilnius: Leidybos centras, 1992.
14. ES Atliekų direktyva 75/442/EEC, 1975L0442 — EN — 28.05.1996 — 003.001 — 1
15. ES Darnaus vystymosi strategija // Europos Sąjungos Taryba. – Briuselis, 2006 m. birželio 26d. (OR. En) 10917/06.
16. Darbotvarkė 21: Subalansuotos plėtos veiksmų programa // <http://www.am.lt/LSP/files/Agenda21.pdf> ; prisijungimo laikas: 2010- 09-14.

17. Jungtinių Tautų Europos Ekonomikos Komisijos darnaus vystymosi švietimo strategija // Strategijos įgyvendinimo Vilniaus gairės// priimta Aplinkos ir Švietimo ministerijų viršūnių susitikime 2005 m. kovo 17–18 d., Vilnius.
18. Johanesburgo darnaus vystymosi deklaracija // <http://www.am.lt/VI/files/0.619165001106642578.pdf>; prisijungimo laikas: 2010-09-15.
19. Rio deklaracija apie aplinką ir plėtrą // <http://www.am.lt/LSP/files/Agenda21.pdf>; prisijungimo laikas: 2010-09-15.
20. Augustauskienė J. Visuomenės švietimas aplinkosaugos valdymo klausimais Šiaulių regione: magistro darbas. – Šiauliai: ŠU, 2006.
21. Kisieliene A., Venkime, rūšiuokime, perdirbkime: programa,– Kaunas: Socialinių inovacijų leidykla, 2005.
22. Gudynas P., Kuolys D., Pranckūnienė E. Bendroji priešmokyklinio, pradinio ir pagrindinio ugdymo programa ir išsilavinimo standartai, Vilnius: Sapnų sala leidykla, 2002.
23. Lietuvių kalbos enciklopedija. – Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas, 2008.
24. Lamanauskas V. Gamtamokslinis ugdymas mokykloje – neatsiejama bendrojo ugdymo dalis (XIV nacionalinės mokslinės-praktinės konferencijos straipsnių rinkinys). – Šiauliai: Lucilijus, 2008.
25. Jovaiša L. Ugdymo mokslas ir praktika: analitinių staripsnių monografija. – Vilnius: Agora, 2001.
26. Gediun K. Vyresnių klasių moksleivių požiūris į aplinkosaugą kaip vertybę: magistro baigiamasis darbas. – Vilnius: VPU, 2007.
27. Levulytė, I. Esamos komunalinių atliekų tvarkymo padėties analizė ir perspektyvos Alytaus mieste: magistro baigiamasis darbas. –Vilnius: VPU, 2008.
28. Galkutė L. Darnaus vystymosi paradigmos projekcija mokykloje. – Acta Pedagogica Vilnensia. Nr 83, 2005.
29. Juškienė A. Darnaus vystymosi švietimo strategijos įgyvendinimas: Radviliškio raj. Pagrindinių mokyklų atvejo anlizė: magistro darbas. – Šiauliai: ŠU, 2010.
30. Pivorienė J. Švietimo vaidmuo Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose įgyvendinant darnaus vystymosi programą: magistro baigiamasis darbas. – Vilnius: MRU, 2009.
31. Šalkauskis L., Rinktiniai raštai. – Vilnius, 1992.
32. Berger P. L., Luckmann T. Socialinės tikrovės konstarvimas. – Vilnius: Pradai, 1999.

33. Kudaba Č. Vilniaus miesto kraštovaizdis, gamtos paminklai ir jų apsauga. – Vilnius: Vyturys, 1983.
34. Šapokienė E. Mokykla + aplinkotyra. – Utena: Indra, 2001.
35. Leonavičius, V. Visuomenės dalyvavimas buitinių atliekų tvarkyme kaip socialinės kaitos kriterijus. – Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba. Nr.3 (25), 2009.
36. Lebedys A., Danys J. Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo problemos, Lietuvai integruojantis į Europos Sąjungą. – Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba. Nr.4(22), 2002.
37. Kisieliene A., Venkime, rūšiuokime, perdirbkime: programa.– Kaunas: Socialinių inovacijų fondas, 2005.
38. Meržvinskaitė D. Atliekų surinkimo ir rūšiavimo sistemos tobulinimas ES paramos ir investicinių projektų sprendimais. – Vilnius: VDU, 2010.
39. Malovikas A., Prakapienė D. Pokyčių valdymas švietimo institucijose – mokslinių staripsnių rinkinys. – Vilnius, 2006.
40. Čepinskis J., Jankauskas A., Ubartas M. Racionalaus atliekų tvarkymo valdymo prielaidos. – Aplinkos tyrimai, inžinerija ir vadyba. Nr1(15), 2001.
41. Galkutė L. Aplinkos politika ir valdymas: visuomenės informavimas ir švietimas aplinkos klausimais. – Vilnius: MRU leidybos centras, 2008.
42. Baltrėnas P., Butkus D., Oškinis V. Aplinkos apsauga. – Vilnius: Technika, 2008.
43. Tarptautinių žodžių žodynas. Vilnius: Alma Litera, 2001.
44. Rajeckas V. Mokymo metodai. – Vilnius: VPU leidykla, 1992.
45. Bitinas B. Didaktinės koncepsijos. – Vilnius: VPU leidykla, 1992.
46. Jovaiša L. Edukologijos pradmenys. – Šiauliai: ŠU leidykla, 2001
47. Šalkauskis S. Pedagoginiai raštai. – Kaunas: Šviesa, 1992.

48. Armstrong HG., Environmental education in primary schools: a case study of coral reef education, Revista De Biología Tropical [Rev Biol Trop], ISSN: 0034-7744, 2005 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-12.
49. Charenkova A., Visuomenės švietimo ir aplinkosaugos samprata: magistro baigiamasis darbas. – ŠU: Šiauliai, 2005 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-12.
50. Darnaus vystymosi švietimas // <http://unesco.lt/index.php?url=darnaus-vystymosi-svietimas>; prisijungimo laikas: 2010-10-04.
51. European Union Socrates project, Contract number 101067-CP-1-2002-1-UK-Grundtvig-G1 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-04-29.

52. Gurauskienė I. Behaviour of Consumers as One of the Most Important Factors in Waste Problem // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-18.
53. Level of positive mental health in the European Union: results from the Eurobarometer 2002 survey. Full Text Available By Lehtinen V, Sohlman B, Kovess-Masfety V. ISSN: 1745-0179, 2005 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-18.
54. Mūsų bendra ateitis: link darnaus vystymosi // <http://www.un-documents.net/ocf-02.htm>; prisijungimo laikas: 2010-09-18.
55. Primary – and secondary – school environmental health science education and the education crisis: a survey of science teachers in Ohio. By: Morrone M, Journal Of Environmental Health, 0022-0892, 2001 // web.ebscohost.com; prisijungimo laikas: 2010-05-19.
56. Structural improvement of higher education in environmental in Europe. Citation Only Available By Albores A, Cebrián ME, Dekant W. ISSN: 0378-4274, 2000 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-22.
57. Survilaitė J. ES atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo Lietuvoje ypatybės: magistro baigiamasis darbas. – VDU: Vilnius, 2005 // <http://web.ebscohost.com>; prisijungimo laikas: 2010-05-24.

SANTRAUKA

Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas

Reikšminiai žodžiai: aplinkosauginis švietimas, aplinkosauginis ugdymas, mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos, darnaus vystymosi švietimas.

Atliekų problema šiuo metu yra pripažinta svarbiausia ir sudėtingiausia aplinkos apsaugos sritimi. Atliekų surinkimas ir pirminis rūšiavimas daugiausia priklauso nuo visuomenės narių geranoriškumo ir sąmoningumo, todėl čia ypač svarbus visuomenės švietimas ir mokymas. Atsižvelgiant į tai, kad sėkmingo atliekų rūšiavimo prielaida yra aplinkosauginis švietimas, galima teigti, jog viena iš priemonių jam įgyvendinti yra mokyklų vykdomos iniciatyvos. Tačiau išryškėja problema, jog dėmesys jų įgyvendinimui nėra pakankamas, nes mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos nėra vertinamos ir analizuojamos, siekiant nustatyti jų veiksmingumą. Darbe remiantis mokslinės literatūros analize ir empirinio tyrimo duomenimis ši problema išspręsta. Nustatytas darbo tiklas – išanalizuoti ir įvertinti Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvas.

Darbo pirmame skyriuje aptartas aplinkosauginio švietimo vaidmuo, siekiant ugdyti asmenį sąmoningai suvokiantį atliekų rūšiavimo svarbą. Išanalizuoti Lietuvos ir užsienio autorių mokslo darbai. Panaudoti lyginimo ir apibendrinimo metodai bendroms tendencijoms ir įžvalgoms pateikti.

Antrame skyriuje, remiantis Tarptautinių, Europos Sąjungos ir Lietuvos teisės aktų analize, išanalizuotas aplinkosauginio švietimo teisinis reglamentavimas ir nustatytas teisinis pagrindas atliekų rūšiavimo iniciatyvų vykdymui Lietuvos mokyklose.

Trečiame skyriuje naudojant duomenų analizės metodą nustatytos ir išanalizuotos Lietuvos mokyklose vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos. Atlikta ekspertų anketinė apklausa, siekinat įvertinti iniciatyvas. Nustatytas iniciatyvų ugdomasis veiksmingumas. Paaiškėjo, kad bendrojo lavinimo mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos ugdomuoju atžvilgiu yra veiksmingos. Remiantis ekspertų anketinės apklausos duomenimis pateiktos rekomendacijos iniciatyvų tobulinimui.

SUMMARY

Waste Sorting Initiatives of Lithuanian Schools

Keywords: environmental education, environmental training, waste sorting initiatives of schools, education for sustainable development.

The waste problem is now recognized as the most important and difficult area of environmental protection. Waste collection and initial sorting depends largely on the goodwill and awareness of society, so education and training of society are very important. In respect that the environmental education is an assumption for a success of waste sorting, it can be argued that one of the tools to implement it is schools' initiatives. However, there is a problem that the focus on the implementation of these initiatives is not sufficient because the schools' waste sorting initiatives are not evaluated and analyzed in order to determine their effectiveness. In this paper this problem is solved on the basis of scientific literature and data of empirical study.

In the first section of paper it is discussed the role of environmental education on a purpose to educate a person consciously understanding the importance of waste sorting. Scientific works of Lithuanian and foreign authors' were analyzed. The comparison and summary methods were used in order to submit the common trends and providences.

In the second section on the basis of International, European Union and Lithuanian legislation analysis, legal regulation of environmental education was analyzed, and a legal basis to implement waste sorting initiatives at schools of Lithuania was identified.

In the third section using the method of data analysis the waste sorting initiatives implemented by Lithuanian schools were identified and analyzed. In order to assess initiatives the survey of experts was carried out. The educational effectiveness of initiatives was determined. It emerged that waste sorting initiatives implemented by comprehensive schools in the educational aspect are effective. On the basis of the survey of experts the recommendations for initiatives improving were submitted.

PRIEDAI

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Vilniaus Karoliniškių gimnazija

Adresas: Sausio 13 –osios g. 17, Vilnius

Tel. nr.: (85)2452443

El. paštas: rastine@karoliniskiugimnazija.vilnius.lm.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Sigitas Andraikėnas

Pareigos: Direktoriaus pavaduotojas ugdymui

Tel. nr.: (85)2452444

El. paštas: s.andraikenas@karoliniskiugimnazija.vilnius.lm.lt

Iniciatyvos pavadinimas

Karoliniškių kraštovaizdžio draustinio pakraščių tvarkymas

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Balandžio 14-24 dienomis

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Įgyvendinta iniciatyva buvo šalia mokyklos esančiame Karoliniškių kraštovaizdžio draustinyje

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Dalyvavo apie 320 mokinių (9-10klasių)

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Tikslas skatinti mokinių atsakomybę, aktyvumą, demokratinę gimnazijos kultūrą. Mokiniai su dideliu noru prisideda prie akcijos ir manau, kad ir kitais metais dalyvaus nemažiau mokinių. Kitais metais turime tikslą į akciją įtraukti ir Karoliniškių bendruomenės narius. Šiais metais buvo patiems leista pasirinkti dalyvavimo akcijoje laiką, todėl ši akcija buvo pati masiškiausia. Kartu tai ir prevencinė programa atitraukianti mokinius nuo betikslio šlaistimosi gatvėmis

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Informacija buvo platinama iš lūpų į lūpas per auklėtojus mokiniams, nes ji ir buvo orientuota į 16-17 metų mokinius

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Ši akcija vyksta du kartus per metus, pavasarį ir rudenį. Akciją padeda organizuoti ir Karoliniškių seniūnija.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Mūro Strėvininkų pagrindinė mokykla

Adresas: Mūro Strėvininkų kaimas, Kaišiadorių rajonas

Tel. nr.: 8 – 346 49541

El. paštas: pagr@strevininku.kaisiadorys.lm.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Sandra Vimantienė

Pareigos: biologijos mokytoja

Tel. nr.: 8-65023311

El. paštas: vimantiene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Tebūnie švara

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Dirbome visą dieną (balandžio 17-tąją)

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Švariname aplinką mokyklos kieme, pušyne, esančiame netoli mokyklos, taip pat kaimo kavinaitėse, bei pačiame kaime (prie parduotuvės, autobusų stotelės, pakelėse)

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Akcijoje dalyvavo 1 – 10 klasių mokiniai bei jų mokytoja (82 žmogeliukai)

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Akcijos tikslas: švari aplinka, kurioje gyvename.

Akcijos dalyviai (Mūro Strėvininkų pagrindinės mokyklos mokiniai ir jų mokytojai).

Akcijos vykdymo vieta: Mūro Strėvininkų kaimas.

Tebūnie švara!!!

Tariame visi ir keliaujam su daina - aplinkos tvarkyt.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Informacija buvo pateikta mokyklos internetinėje svetainėje. Taip pat kaimo bendruomenė labai gyrė mokinius ir jų mokytojus už tokią gražią akciją. Ypač buvo dėkingi už pakelių tvarkymą, bei kavinaičių.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Tokią akciją vykdome kiekvienais metais

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Jonavos rajono Šveicarijos pagrindinė mokykla

Adresas: Šviesos 8, Dumsių sen., Jonavos r.

Tel. nr.: 834947280

El. paštas: sveicarija@zebra.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Gražina Gečienė

Pareigos: pavaduotoja ugdymui

Tel. nr.: 869984342

El. paštas: grazinageciene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Aplinkos ir miškų tvarkymo akcija

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Miško tvarkymo darbai vyko 2009 m. balandžio 24 d. Aplinkos ir miškų tvarkymo akcija prasidėjo 9.00 val., baigėsi 15.30 val.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Aplinkos ir miškų tvarkymo akcija vyko mokyklos teritorijoje bei Dumsių seniūnijos miškų plotuose.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Akcijoje dalyvavo visi 128 mokiniai, 12 mokytojų, Dumsių girininkijos bei Dumsių seniūnijos darbuotojai.

Mokyklos aplinką tvarkė 1-3 kl. mokiniai, miškų plotus tvarkė 4-10 kl. mokiniai.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Jonavos rajono Šveicarijos pagrindinės mokyklos mokiniai ir mokytojai bendradarbiauja su Dumsių girininkijos darbuotojais ir nuolat dalyvauja aplinkos tvarkymo akcijose. Akcijos tikslas – pačiuose gražiausiuose Dumsių seniūnijos miškų plotuose surinkti šiukšles, buitines atliekas, ugdyti vaikų atsakomybę, pagarbą gamtai. Dumsių seniūnijos gyventojai džiaugėsi mokinių aktyvumu, pastangomis surinkti šiukšles, išvalyti gražius miškų kampelius. Manome, kad aplinkinių kaimų gyventojai susimąstys prieš veždami šiukšles į miškus ar pakeles.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Informacija buvo skleidžiama mokyklos bendruomenėje, Dumsių seniūnijoje. Apie šią akciją buvo informuoti visų mokinių tėvai.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Pakruojo „Žemynos“ pagrindinė mokykla
Adresas: P. Mašiotų 45, Pakruojis
Tel. nr.: 8-421-61027
El. paštas: zamynapm@gmail.com

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Aida Stakutienė
Pareigos: direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Tel. nr.: 8-421-61027
El. paštas: aida.stakutiene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Skulptūrų gamyba iš antrinių žaliavų

Iniciatyvos trukmė

2009 m. Kovo 20 – balandžio 20 d.

Iniciatyvos vieta

Mokykloje

Iniciatyvos dalyviai

Projekte dalyvavo visos mokyklos klasės (1 – 10). Įvairios skulptūros buvo kuriamos iš antrinių žaliavų. Paroda vyko mokyklos pirmame aukšte fojė.

Iniciatyvos santrauka

5b klasė (auklėtojas V. Gasparavičius) surengė atsisveikinimą su savo padaryta kirmėle iš plastikinių indų. Mokiniai su kirmėle apkeliavo visos mokyklos teritoriją, po to ją visi sumindė ir išmetė į geltonos spalvos konteinerį (jie yra prie mokyklos). Pagrindinė akcijos idėja – teisingas atliekų rūšiavimas.

Viešinimas

Informacija buvo paskelbta mokyklos internetiniame tinklalapyje www.zemynapm.lt. Mokiniai fotografavosi, o nuotraukos sudėtos į mokyklos nuotraukų archyvą.

Papildoma informacija

Keletą nuotraukų norime atsiųsti ir jums.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Mažeikių rajono Laižuvos Antano Vienažindžio pagrindinė mokykla
Adresas: Mokyklos g. 3, Laižuvos mstl., Mažeikių raj.
Tel. nr.: 8-443-44376
El. paštas: vienuzis@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Renata Klemenienė
Pareigos: mokytoja
Tel. nr.: 861446698
El. paštas: renata.remutyte@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

‘Go Green’

Iniciatyvos trukmė

Iniciatyva buvo įgyvendinama gegužės 11-22 dienomis ir truko 12 dienų.

Iniciatyvos vieta

Užsiėmimai vyko anglų kalbos kabinete, be to su mokiniais tvarkėmės mokyklos kieme ir Laižuvos miestelyje.

Iniciatyvos dalyviai

Iniciatyvos įgyvendinime dalyvavo 14 mokinių. Kai kuriems talkino tėveliai, vyresni broliai ar seserys.

Iniciatyvos santrauka

Anglų kalbos būreliuose su mokiniais skaitėme ir kalbėjome apie tai kaip būtų galima padėti mūsų planetai. Pagrindinis tikslas buvo papasakoti vaikams, kad yra daug įvairiausių būdų kaip padaryti mūsų aplinką gražią, sveiką ir saugią kiekvienam iš mūsų. (Buvo remtasi šia internetine svetaine <http://www.geocities.com/rainforest/vines/4990/gglist.html>). Diskusijų metu visi vaikai nutarė, kad galėtumėme sutvarkyti mokyklos kiemą ir kai kurias miestelio vietas. Berenkant šiukšles vaikai pastebėjo, kad žmonės išmeta pačius įvairiausius daiktus. Jų dėmesį patraukė įdomios formos buteliai. Po talkos jie buvo paraginti kaupti visokius karoliukus, juosteles, tinklelius, sagas, medžiagų atraižėles, panaudotas žvakes ir kitokius menkniekius, kurie atlikdavo nuo dovanotų puokščių ar dovanų įpakavimo, ir kuriuos tėvai ruošėsi mesti į šiukšlių dėžę. Taigi vaikai visas tas smulkmenas kaupė, jiems padėjo tėveliai, vyresni broliai ir seserys. Sekančių būrelio metu vaikai dekoravo butelius. Jie „prikėlė“ panaudotus daiktus antram gyvenimui. Visiems ši veikla labai patiko, žadėjo ir namuose pasidaryti kažką panašaus.

Viešinimas

Informacija buvo platinama iš lūpų į lūpas. Apie vykdomą iniciatyvą pirmiausiai sužinojo mokiniai, po to jų tėveliai ir kiti šeimos nariai, mokytojai, mokyklos administracija. Dekoruočių butelių mini paroda eksponuojama anglų kalbos kabinete, kur visi gali ateiti ir pažiūrėti, kokį grožį galima sukurti iš atliekų. Vaikai labai stebėjosi o mokytojai ir mokyklos administracija džiaugėsi mokinių išradingumu.

Papildoma informacija

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: JONAVOS PRADINĖ MOKYKLA

Adresas: Smėlio g. 11, Jonava

Tel. nr.: 8 349 66 039

El. paštas: jonavospradine@gmail.com

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Birutė Deksnienė

Pareigos: direktore

Tel. nr.: 8 68779354

El. paštas: birutelesd@one.lt

Iniciatyvos pavadinimas

Ekologinis projektas „Žaliuoju taku...“

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Įgyvendinta buvo 2009m. gegužės mėn.

Truko 3 mėn.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Jonavos pradinės mokyklos teritorijoje

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

3-4 klasių mokiniai, 15 mokinių tėvų, mokyklos techninis personalas, aštuonios 3-4 klasių mokytojų, Jonavos rajono Kulvos seniūnija (seniūnas Juozas Plukys)

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Mokykla įsikūrusi buvusioje darželio teritorijoje. Darželio pavėsinės buvo nugriautos, o betonuoti plotai išliko nerealizuojami ir gadino estetinį vaizdą.

Projekto tikslas- paskatinti mokyklos bendruomenę įsijunti į mokyklos aplinkos tvarkymą, formuoti atsakomybę už supančią aplinką. Mokiniai klasėse aptarė dideles aplinkoje vykstančias permainas. Jos tiesiogiai ir netiesiogiai veikia aplinką: vartojama energija, betonuojamos aikštelės, mažinami natūralūs vejų plotai, paliekant mažai vietos augalijai.

Mokyklos tarybos iniciatyva buvo organizuoti lauko betonuočių aikštelių ardymo darbai. Sudarytas darbų atlikimo sąrašas. Iniciatyvos dalyvių dėka buvo kuriama etnokultūrinė mokyklos aplinka: gaminami mediniai loveliai gėlėms, panaudoti senoviniai rakandai augalų sodinimui, sodinami tėvų padovanoti mokyklai augalai.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Sklaida vyko Mokyklos tarybos posėdžiuose, klasių tėvų susirinkimuose, rajoniniame laikraštyje „Naujienos“ straipsnis „Pavyzdys“, kuriame tėvų atsiliepimai apie vertą išskirtinio dėmesio, išpuoselėtą mokyklos aplinką. Mokykla kasmet dalyvauja Lietuvai pagražinti draugijos Jonavos skyriaus konkursuose ir pripažinta prizininke, apdovanota padėkos raštais. Matydami kaip gražiai tvarkoma aplinka mikrorajono gyventojai patys atneša ir dovanoja mokyklai augalus.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Jonavos pradinė mokykla 2007 metais dalyvavo Jonavos rajono savivaldybės VŠĮ „Plėtros konsultacijos“ organizuotame projekte „JONAVOS GYVENTOJŲ ŠVIETIMAS ATLIEKŲ TVARKYMO SRITYJE“ ir užėmė

I VIETĄ Atliekų rūšiavimo konkurse „AŠ RŪŠIUOJU ! O TU?“

Konkurso metu sukurti palinkėjimai Šiukšliukui, mokyklos 3c klasės mokinė Ieva Gogolevaitė tapo III vietos nugalėtoja

Konkurso metu buvo nupiešta apie 1000 piešinių, mokyklos 4 kl mokinė Eglė Grundaitė užėmė III vietą.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Utenos mokykla – vaikų darželis „Šaltinėlis“

Adresas: J. Basanavičiaus 73, Utena LT-28240

Tel. nr.: 8 389 55408

El. paštas: saltineliomd@saltinelis.utena.lm.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Violeta Puodžiukienė

Pareigos: direktorės pavaduotoja ugdymui

Tel. nr.: 8 670 52934

El. paštas: v.puodziukiene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Projektas „Vaikai yra laimingi, galėdami pasinerti į Gamtos pasaulį...“

Iniciatyvos trukmė

Projekto įgyvendinimo trukmė

2008 m. sausio mėn. – 2008 m. gegužės mėn.

Iniciatyvos vieta

Utenos mokyklos – vaikų darželio „Šaltinėlis“ teritorija.

Skaistašilio miškas, Utenos senasis parkas (Utenos seniūnija).

Dvarašilio miškas (Vyžuonų seniūnija).

„Vestuvių kalnas“ (Utenos raj. Klovinių km.).

Iniciatyvos dalyviai

Iniciatyvos įgyvendinime dalyvavo apie 100 žmonių.

Dalyvavo vaikai ir jų mokytojos. Idėjas įgyvendinti padėjo Utenos aplinkos apsaugos agentūros darbuotojai, miškų urėdijos darbuotojai, Lietuvos tautodailininkų sąjungos narė.

Iniciatyvos santrauka

Utenos mokykla – vaikų darželis „Šaltinėlis“ kiekvienais metais vykdo tradicinius gamtosauginius projektus.

Pagrindinis tikslas – tinkamu pavyzdžiu ugdyti vaikų atsakomybės jausmą dėl savo kiemo, mokyklos teritorijos, miesto, Lietuvos, planetos žaliojo rūbo, gyvūnijos išsaugojimo.

2008 metų projekto veikla ir rezultatai:

- *Mokyklos– vaikų darželio „Šaltinėlis“ teritorijos apželdinimas. Mokykloje Pempės dienos šventės metu išdalintos sėklos klasėms ir grupėms. Rezultatas – pavasarį išaugintais daigeliais vaikai apsodino ir papuošė įstaigos teritoriją. Rudenį padedant pakviestai tautodailininkų sąjungos meistrei iš nužydėjusių ir išrautų augalų vaikai mokėsi daryti atvirukus.*

- *Skaistašilio miško švarinimas. Rezultatas – iš miško surinkta ir išvežta apie 1 toną buitinių atliekų, šiukšlių.*

- *Inkily iškėlimas prie „Vestuvių kalno“, senajame Utenos parke. Rezultatas – įkelta 60 inkilų sparnuočiams.*
- *Medžių sodinimas Dvarašilio miške. Rezultatas – pasodintas 1,5 ha ploto spygliuočių miškas.*
- *Baigiamoji projekto šventė įstaigoje. Rezultatas – apibendrinti projekto rezultatai.*

Viešinimas

Projekto renginiai buvo aprašyti spaudoje:

„Utenis“, 2008-03-29 - „Paukščių sutiktuvėse dalyvavo ir patys mažiausieji gamtos mylėtojai“;

„Utenis“, 2008-04-19 - „Į talkos organizatorių kvietimą pirmiausia atsiliepė mokiniai“;

„Utenis“, 2008-05-08 - „Baigiamoji miško sodinimo talka Vyžuonų girininkijoje“.

Informacija apie renginių rezultatus paskelbta internetinėse svetainėse:

<http://urd.am.lt> <http://www.utmu.lt> <http://www.saltinelis.utenal.m.lt>

Informacija pasiekė visą Utenos raj. bendruomenę.

Papildoma informacija

Mūsų mokyklos rengiamus gamtosauginius projektus, akcijas visada palaiko ir finansiškai paremia Utenos rajono savivaldybė, Utenos rajono aplinkos apsaugos agentūra, Utenos miškų urėdija. Prie idėjų įgyvendinimo mielai prisideda kitos Utenos ugdymo įstaigos.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Vilkaviškio rajono Gižų Kazimiero Baršausko pagrindinė mokykla

Adresas: Birutės 1, Gižai, Vilkaviškio rajonas

Tel. nr.: 8 342 42695

El. paštas: gizai.mokykla@gmail.com

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Romena Viliušienė

Pareigos: socialinė pedagogė

Tel. nr.: 8 69874094

El. paštas: romena100@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Mes – gamtos mylėtojai - 5

Iniciatyvos trukmė

Tai tęstinis projektas – akcija. Mūsų mokykloje vykdomas jau penktus metus. Šiais metais vyko balandžio 22, 23 ir gegužės 12 dienomis

Iniciatyvos vieta

Marijampolės urėdijos Šunskų girininkija

Iniciatyvos dalyviai

30 9-10 klasių mokinių ir 22 4-os klasės mokiniai, 3 mokytojos, direktoriaus pavaduotojas ūkiui

Iniciatyvos santrauka

Jau turime gražią tradiciją: išeinančių dešimtokų (anksčiau dvyliktokų) palikimas – prie mokyklos pasodinti medžiai. Iš viso per penkerius metus mokiniai miške pasodino 3000 eglių, o prie mokyklos pasodinta per 200 eglių. Mokykla bendradarbiauja su Marijampolės urėdija Šunskų girininkija. **Projekto tikslas:** Skatinti mokinių domėjimąsi ir rūpinimąsi gamta. Šiais metais taip pat sodinome egles: miške pasodinome 500 eglių ir tradiciškai 50 eglių

dešimtokai sodino prie mokyklos. Kai baigėme sodinti, sužinojome, kad dar laukia ne itin malonus darbas – rinkti šiukšles. Nors ir nelabai patiko lakstyti į pakrūmes rinkti butelių ir kitokių šiukšlių, mes vis tiek jas surinkome. Surinktų šiukšlių buvo apie dešimt maišų. Ši diena buvo tikrai naudinga tiek gamtai, tiek mums, kurie irgi nevengia numesti šiukšlę bet kur ar nulaužti medelio šakelę. Manome, kad ši tradicija nenutrūks ir Gižų mokyklos mokiniai turės ką parodyti savo anūkams, o gal net proanūkiams.

Viešinimas

Šiais metais miške pasodinta 500 eglių, prie mokyklos pasodinta 50 eglių, surinko pamiškėje šiukšles, mokiniai susipažino su mišku, vykdomais darbais ir girininko profesija
Apie vykusį projektą – akciją buvo išspausdintas straipsnis Vilkaviškio raj. laikraštyje „Santaka“ 2009 – 05 – 16 d.

Projektas buvo pristatytas rajoninėje pagrindinių mokyklų konferencijoje – parodoje – idėjų mugėje – diskusijų svetainėje „www. mano darbai-tai mūsų ateitis, pagrindinė mokykla - 2“

Papildoma informacija

Pridedamas išsamus projekto – akcijos aprašymas ir veiklos planas, taip pat ridedame keletą nuotraukų iš vykdyto projekto – akcijos „Mes – gamtos mylėtojai – 5“

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Šiaulių „Juventos“ pagrindinė mokykla

Adresas: P.Višinskio 16, Šiauliai, 77155

Tel. nr.: 8-41-52-45-70

El. paštas: juv.rast@gmail.com

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Aurelija Dirginčienė

Pareigos: pradinė klasių mokytoja, projekto vadovė

Tel. nr.: 861130017

El. paštas: adirginciene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

„MES UŽ ŽALIAJĄ PASAULĮ“

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Ši iniciatyva „Juventos“ mokykloje truko visus mokslo metus.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Iniciatyva įgyvendinta mokykloje, mokyklos teritorijoje, Kurtuvėnų regioniniame parke bei prie Talkšos ežero.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai

dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.
192 pradinį klasių mokiniai, 8 mokytojos, mokinių tėveliai.

Initiatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

„Juventos“ pradinukas ir jų mokytojoms idėja gražiai ir sveikai gyventi su šūkiu „MES UŽ ŽALIĄ PASAULĮ“ kilo mokslo metų pradžioje atidarius aplinkosauginį projektą „Žiurkiaus Pilėno mokyklėlė“. Tikslai: 1. Ugdyti ekologinę kultūrą ir atsakomybę; 2. Padėti mokyklos bendruomenei suprasti besaikio gamtos išteklių naudojimo padarinius; 3. Lavinti ekologiniu požiūriu priimtinius įgūdžius ir įpročius; 4. Mokyti saikingos gamtonaudos.

Initiatyva skirta pradinį klasių mokiniams, nes vaikystė – produktyviausias ir imliausias gyvenimo periodas santykiui su pasauliu, aplinka, dvasiniam ryšiui su gamta ir žmonėmis formuoti.

Turinys: 1. „Žiurkiaus Pilėno mokyklėlės“ atidarymas (2008-09-05); 2. Juodlės ežero ekosistemos tyrimas, aplinkos tvarkymas (2008-09-18); 3. Žemės Planetos diena, vaikų priesaika Žemei (2008-09-20); 4. „Mano ekologiškas transportas“ – dalyvavimas „Judriosios savaitės Europoje“ renginiuose (2008-09-21); 5. Savarankiškas ruošimasis fotografijos parodai „Pakuotės kelionė nuo prekystalio iki konteinerio“, įtraukiant šeimos narius (2008-11); 6. Rašinėlių konkursas „Aš išsaugojau gyvybę lauko pelytei“ (buitinių atliekų rūšiavimo taisyklės); 7. „Antrinis daiktų gyvenimas“ – darbeliai iš antrinių žaliavų (2008-12); 8. EKO žaidimai – „Mokausi rūšiuoti atliekas“ (2009-01); 9. Išvyka į UAB „Putokšlis“ – susipažinti su pirminiu bei antriniu plastiko panaudojimu (2009-02-05); 10. Žemės diena - VšĮ „Žalioji taškas“ projekto „Rūšiuokime ir rūpinkimės“ nugalėtojų apdovanojimas Vilniuje (2009-03-20); 11. Mokyklos žaliųjų platų ir gėlynų tvarkymas (2009-04--05); 12. Mokausi rūšiuoti – praktinis darbas (2009-04-29); 13. Siukšlių rinkimo akcija „Mes norime ilsėtis prie švrios Talkšos“ (2009-05-27). Renginiuose mokiniai gavo daug žinių, išsiugdė ekologinius mokėjimus ir įgūdžius, suprato, kad švari gamta – vertybė. Mokyklos bendruomenė, mokinių tėveliai džiaugiasi, kad vaikai yra atsakingi už aplinkos raidą ir jos išsaugojimą, jaučiasi svarbūs.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Publikuota savaitraštyje „Žalioji pasaulis“ (Nr.31, 2008-09-18, Nr.32, 2008-09-25; Nr.34, 2008-10-09; Nr.38, 2008-11-13, mokyklos internetinėje svetainėje <http://juventa.lt/>, Šiaulių miesto pradinį klasių mokytojams vestas atviras renginys „Žiurkiaus Pilėno mokyklėlei vieneri“, pristatyta tarptautinėje konferencijoje „Projektinė veikla Europos mokyklose“, kurioje dalyvavo ne tik Šiaulių miesto mokytojai, bet ir iš Italijos Ferentino, Vokietijos Berlyno, Škotijos Glasgo pradinį mokyklų pedagogai. Publikuojama medžiaga ir mokyklos sienlaikraštyje.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Rugsėjo 22 diena – saulėta, puiki diena! Ir ne šiaip sau diena – Žemės planetos, tai Judriosios savaitės, tai rudens lygiadienio diena. „Žiurkiaus Pilėno mokyklėlėje“ sujudimas – į aktų salę su paspirtukais atriada trečiokai ir antrokai, jų mokytojos K.Kairienė, N.Jankaitienė, A.Bagamulskienė, I.Bumblauskienė, A.Dirginčienė – Žiurkiaus Pilėno mokyklėlės nariai (daug pradinį klasių mokytojų iš kitų miesto mokyklų, tėveliai). Planeta Žemė mūsų rankose! Su šiuo šūkiu Žiurkiaus Pilėnas ir mokytoja Kristina kvietė vaikus atkreipti dėmesį į tai, ką gali padaryti pradinukai, kad Žemėje būtų gera gyventi. Į svečius atvyko ir plastikinis maišelis, kuris guodėsi vaikams, kad jis visai ne monstras, o tik plastikinis maišelis, kuriam skelbiamas karas. O jis juk turi tiek daug privalumų – yra ir lengvas, patogus, ir užima mažai vietos. Maišelį atlydėjęs Žiurkiukas pradinukams paaiškino, kad, nors maišelis ir labai gražus gali būti, bet yra didžiulis

gamtos ir gyvūnų priešas. Patekęs į ežerą ar upę, gali tapti spąstais žuvims, vandens paukščiams. Patekęs į jūrą žudo jūros gyventojus. O ar žinote, kad reikia 1000 metų, kad suirtų plastikas ir nebekenktų gamtai? O ir klasėje plastikinis maišelis pradinukams kenkia – sportinė apranga bei bateliai skleidžia blogą kvapą... Pasitarę su garbiuoju Žiurkiumi Pilėnu vaikai nutarė plastikinį maišelį keisti į medžiaginį. Į šventę atskubėjo ir daiktaliautoja Pepė Ilgakojinė, su pilna kuprine plastikinių butelių, maišelių, indelių. Vaikai jai kantriai aiškino, kad taip kaupti ir su savimi nešioti atliekas netikslinga, kad viskam yra vieta. Pepė Ilgakojinė pakvietė vaikus kartu su ja kartoti priesaiką Žemei. O kad šventė būtų tikra – trečiokai dūdelėmis atliko „Liaudišką maršą“, skaitė savo sukurtas eiles, skirtas Žemei, o antrokas Arnas šauniai pagrojo akordeonu. Visi nutarė, kad Žemės diena turi vykti kasdien, nes Žemę saugoti reikia visada!

Nuo 1971-ųjų kasmet kovo 20-ąją, Jungtinių Tautų nutarimu minima Pasaulinė Žemės diena, o Lietuvoje ji oficialiai įteisinta nuo 1992 m. Šią dieną organizuojamos įvairios kūrybinės akcijos, renginiai, tvarkomi parkai ir kitos rekriacinės zonos, keliami inkilai, vyksta daug specialių paskaitų ir seminarų apie ekologiją.

Žemės diena yra skirta tam, kad žmonės susimąstytų, kokią žalą planetai daro jų veikla, kokių didelių ekologinių problemų turi kiekvieną šalį. „Ši diena skirta atkreipti dėmesį į tai, kokiais Žemės žaizdas parodo ką tik nutirpęs sniegas. Tai tarsi Žemės, kaip gyvybės lopšio, globos diena. Vėliavos iškėlimas yra tarsi priminimas, kad negalime ignoruoti šių problemų, juk privalome tausoti planetą, kad ateities kartos galėtų joje gyventi“, – sakė L. Klimka. Mūsų mokyklos antros ir trečios klasių mokiniai dalyvauja projekte „Žiurkiaus Pilėno mokyklėlė“. Vaikai mielai įsitraukė ir į VŠĮ „Žaliojo taško“ projektą „Rūšiuokime ir rūpinkimės“, kurį sudaro dvi dalys – kūrybinė ir konferencinė. Suvedus kūrybinės dalies rezultatus Deividas Bartkus užėmė 2-ąją vietą. Jo darbas perkeltas ant reklaminės mašinos, kuri važinėja po didžiuosius Lietuvos miestus. Aplinkos apsaugos ministerija ir VŠĮ „Žaliojo taško“ pakvietė mokinukus į Žemės dienos šventę Vilniuje kino teatre „Forum Cinemas Vingis“.

Šiaulių „Juventos“ mokykloje prieš metus savo veiklą pradėjo „Žiurkiaus Pilėno mokyklėlė“. Čia mokosi 2-3 klasių mokiniai. Vaikai mokosi mylėti savo Žemę, ją rūpintis. Tam reikia daug žinių ir didelio noro. Per metus pradinukai daug išmoko, daug sužinojo: mokėsi rūšiuoti atliekas, ne tik paprastas, bet ir elektronines. Mokėsi taupyti elektrą, vandenį. Lankėsi Jonavos „Achemos“ gamykloje, „Putokšnio“ gamykloje, piešė, kūrė rašinėlius ir eilėraščius, statė iš buitinių atliekų pilį Žiurkiui Pilėnui. Gimtadienio šventėje dalyvavo visas pulkas varlyčių, drugelių, daug žiurkiukų, varnelės. Šventę vedė nepailstanti daiktaliautoja ir ištikima Žiurkiaus Pilėno draugė Pepė Ilgakojinė. Į gimtadienio šventę su dovanomis atvyko ir visai nesenai įsikūrusios analogiškos mokyklėlės iš „Sandoros“ pagrindinės mokyklos mokinukai su dovanomis – puokšte gėlių, kuri prikėlė daiktus antram gyvenimui, bei pradinų klasių mokytojos iš miesto mokyklų, tėveliai.

Šventė buvo puiki. Vaikai prisiminė nuveiktus darbus, dainavo, žaidė, šoko. Salę puošė iš antrinių atliekų pagaminti įvairūs darbeliai: vazos su gėlėmis, žaislai, Saulės berniukas, didžiulė kirmėlė iš saldinių popierių, net patranka...

Balandžio mėnuo su danguje tvyrančiu smogu kvieste kvietė apsivalyti. Pradinukai pradėjo nuo savo klasių – visus metus kauptus laikraščius, žurnalus, plastikinius jogurto indelius, stiklinius indelius rūšiavo, dėliojo. Mokykla neturi specialių konteinerių plastikui, stiklui, popieriui, tačiau vaikai pasiūlė išeitį – netoli mokyklos esančiame kieme kaip tik stovi šie konteineriai. Buvo nedrąsu...ką pasakys gyventojai? Jie moka mokesčius už šiukšlių išnešimą. Tačiau mokytojos su vaikais surizikavo. Prie konteinerių išsirikiavo eilė, nes kiekvienas norėjo įmesti atliekas. Gyventojai pasidžiaugė gražia vaikų iniciatyva.

Mūsų mokyklos pradinukai dalyvauja ne viename projekte, tad mokslo metų pabaigoje apsijungė Comenius „Jaunieji Europos gyventojai“, aplinkosauginis projektas „Žiurkiaus Pilėno mokyklėlė“, sveikatos projektas „Augu laimingas – nes sveikas“ ir išsiruošė prie Talkšos ežero. Išsiruošė ne poilsiauti, ne švęsti, bet tvarkyti Talkšos ežero aplinką. Mokinukai „pasipuošė“ spalvingomis guminėmis pirštinėmis, šiukšlių maišais. Lenktyniaudami, kas daugiau surinks šiukšlių, vaikai keliavo ežero pakrante. Viską sutvarkius smagu buvo švarioje aplinkoje šūkį, plakatą nupiešti, pažaisti, pailsėti.

Mokiniai nuolat domisi informacija apie mus supantį pasaulį, klimato kaitą. Mokytojų padedami paruošia pranešimus aplinkosaugine tema mokinių konferencijoms „Vanduo – gyvybės šaltinis“

Konkurso „Žaliosia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Vilkaviškio rajono Gižų Kaziemiero Baršausko pagrindinė mokykla

Adresas: Vilkaviškio rajonas, Gižų seniūnija, Gižai, Birutės gatvė, Nr.1

Tel. nr.: 8 342 42 695

El. paštas:

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Rimanta Jurgelėnaitė

Pareigos: chemijos-biologijos mokytoja

Tel. nr.: 8-673-04624

El. paštas: rimanta.jurgelenaite@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Projekto „Mokykimės gyventi saugioje aplinkoje“ akcija, „Surinkime senus galvaninius elementus“

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko. Akcija truko dvi paskutines kovo mėnesio savaites

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Akcija vyko mokykloje, mokiniai panaudotus galvaninius elementus nešė iš savo namų, taigi galima teigti, kad akcijoje dalyvavo Gižų ir Keturvalakių seniūnijos gyventojai, kadangi į mokyklą suvežami mokiniai iš šių seniūnijų.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Akcijoje dalyvavo mokyklos mokiniai (viso 180 mokinių) ir klasių auklėtojai.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Gamtos, tikslųjų ir socialinių mokslų metodinė grupė šiais mokslo metais pasiūlė kitaip paminėti Tarptautinę Žemės dieną. Kovo viduryje paskelbėme akciją „Surinkime senus galvaninius elementus“, kuri buvo projekto „Mokykimės gyventi saugioje aplinkoje“ sudedamoji dalis.

Jau mokslo metų pradžioje pastebėjome, kad vestibulyje yra mažas konteineris, skirtas panaudotiems galvaniniams elementams. Ilgai jis stovėjo pustuštis. Pavasaris – aplinkos tvarkymo metas, todėl nutarėme, kad reikia mokinių paprašyti prisidėti prie aplinkos švarinimo, nemesti panaudotų galvaninių elementų į paprastus šiukšlių konteinerius, o atnešti juos į mokyklą. Akcijai pasibaigus, galvaninius elementus pasvėrėme ir išmetėme į specialų konteinerį. Ypač aktyviai akcijoje dalyvavo pradinį klasių

mokiniai. Susumavus rezultatus paaiškėjo, kad I-ą vietą pradinių klasių tarpe užėmė II-os klasės mokiniai, kurie surinko 3,8 kg senų galvaninių elementų, II-ą vietą –IV mokiniai-2, 28 kg , III-ą vietą trečiokai-1 kg.V-X kl. tarpe daugiausiai senų galvaninių elementų- 1,5 kg, surinko VIII kl.mokiniai. Iš viso akcijos metu surinkta 10 kg 340 g.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Mokiniai apie vykdomą akciją sužinojo skaitydami skelbimą vestibulyje skelbimų lentoje, taip pat vaikams apie vykdomą akciją priminė klasių auklėtojai ir chemijos-biologijos mokytoja. Susumuoti akcijos rezultatai buvo iškabinti skelbimų lentoje, pradinių klasių mokytojos asmeniškai informavo kiekvieną klasę.Akcijos rezultatai paskelbti netradicinėje dienoje mokykloje.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Vilkaviškio rajono Gižų Kaziemiero Baršausko pagrindinė mokykla

Adresas: Vilkaviškio rajonas, Gižų seniūnija, Gižai, Birutės gatvė, Nr.1

Tel. nr.: 8 342 42 695

El. paštas:

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Rimanta Jurgelėnaitė

Pareigos: chemijos-biologijos mokytoja

Tel. nr.: 8-673-04624

El. paštas:rimanta.jurgelenaite@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Projekto „Mokykimės gyventi saugioje aplinkoje“akcija„Surinkime senus galvaninius elementus

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.Akcija truko dvi paskutines kovo mėnesio savaites

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Akcija vyko mokykloje, mokiniai panaudotus galvaninius elementus nešė iš savo namų, taigi galima teigti, kad akcijoje dalyvavo Gižų ir Keturvalakių seniūnijos gyventojai, kadangi į mokyklą suvežami mokiniai iš šių seniūnijų.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Akcijoje dalyvavo mokyklos mokiniai (viso 180 mokinių) ir klasių auklėtojai.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Gamtos, tikslųjų ir socialinių mokslų metodinė grupė šiais mokslo metais pasiūlė kitaip paminėti

Tarptautinę Žemės dieną. Kovo viduryje paskelbėme akciją „Surinkime senus galvaninius elementus“, kuri buvo projekto „Mokykimės gyventi saugioje aplinkoje“ sudedamoji dalis. Jau mokslo metų pradžioje pastebėjome, kad vestibulyje yra mažas konteineris, skirtas panaudotiems galvaniniams elementams. Ilgai jis stovėjo pustuštis. Pavasaris-aplinkos tvarkymo metas, todėl nutarėme, kad reikia mokinių paprašyti prisidėti prie aplinkos švarinimo, nemesti panaudotų galvaninių elementų į paprastus šiukšlių konteinerius, o atnešti juos į mokyklą. Akcijai pasibaigus, galvaninius elementus pasvėrėme ir išmetėme į specialų konteinerį. Ypač aktyviai akcijoje dalyvavo pradinių klasių mokiniai. Susumavus rezultatus paaiškėjo, kad I-ą vietą pradinių klasių tarpe užėmė II-os klasės mokiniai, kurie surinko 3,8 kg senų galvaninių elementų, II-ą vietą – IV mokiniai-2, 28 kg, III-ą vietą trečiokai-1 kg. V-X kl. tarpe daugiausiai senų galvaninių elementų- 1,5 kg, surinko VIII kl. mokiniai. Iš viso akcijos metu surinkta 10 kg 340 g.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Mokiniai apie vykdomą akciją sužinojo skaitydami skelbimą vestibulyje skelbimų lentoje, taip pat vaikams apie vykdomą akciją priminė klasių auklėtojai ir chemijos-biologijos mokytoja. Susumuoti akcijos rezultatai buvo iškabinti skelbimų lentoje, pradinių klasių mokytojos asmeniškai informavo kiekvieną klasę. Akcijos rezultatai paskelbti netradicinėje dienoje mokykloje.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kauno Juozo Urbšio vidurinė mokykla

Adresas: Partizanų g. 68, Kaunas

Tel. nr.: (8 37) 311088

El. paštas: urbsiovm@urbsys.kaunas.lm.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Jolanta Leonavičienė, Gražina Žebelienė

Pareigos: mokytojos

Tel. nr.: (8 37) 311088

El. paštas: leojola@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Integruotas gamtos ir informacinių technologijų projektas „Kur galima panaudoti atliekas“

Iniciatyvos trukmė

Projekto trukmė 2008 m. spalio- gruodžio mėnesiai

Iniciatyvos vieta

Mokyklos aplinka (klasės ir kiemas).

Iniciatyvos dalyviai

Dalyvavo 5a, 5b ir 5c klasių mokiniai, mokytojos J. Leonavičienė, L. Stankevičienė, G. Žebelienė, S. Jakienė. Gaminti kompiuterių maketus ir žaislus iš atliekų vaikams padėjo tėveliai arba broliai, seserys.

Initiatyvos santrauka

Integruoto gamtos ir informacinių technologijų projekto 5 klasėje tikslas – ugdyti mokinių atsakomybę už savo aplinką ir kritiškai vertinti vartotojiškumą. Mokiniai gamtos pamokoje aiškinosi, kodėl svarbu rūšiuoti buitines atliekas, aptarė rūšiavimo galimybes. Šia tema jie piešė piešinius, kūrė eilėraščius ir pasakojimus. Vėliau iš atsineštų plastikinių atliekų mokiniai gamino kalėdinius žaislus – varpelius, girliandas, gėlytes. Informacinių technologijų pamokoje mokiniai žiūrėjo filmą “Volis – šiukšlių karalius”. Susipažinę su pagrindinėmis kompiuterio dalimis, pasiskirstę į grupes gamino kompiuterio maketą iš kartono atliekų – įvairių dėžučių. Projektą vainikavo darbelių paroda, klasių ir mokyklos medelių puošimas pagamintais žaislais iš plastikinių atliekų ir mokyklos aplinkos tvarkymas, nepamirštant rūšiuoti šiukšles.

Viešinimas

Projekto pristatymas vyko mokyklos aktų salėje. Jame dalyvavo ne tik visi penktokai, bet ir svečiai – mokyklos administracija, pradinukai. Informacija apie projektą paskelbta elektroniniame žurnale [http://ejournal.emokykla.lt/muziejus55/index.php?action\[\]=IArticleShow::showArticle\(18882\)](http://ejournal.emokykla.lt/muziejus55/index.php?action[]=IArticleShow::showArticle(18882)).

Papildoma informacija

Mokykla aktyviai dalyvauja įvairiuose ekologiniuose projektuose, rengia mokyklos apželdinimo akcijas, įgyvendina programą „Į mokyklą – su dviračiu“, apdovanota „Žaliaja vėliava“.

Konkurso „Žaliosia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Baltrušaičių pagrindinė mokykla
Adresas: Tauragės raj. Baltrušaičių km.
Tel. nr.: 8-446-45840
El. paštas: baltrusaiciaipm@takas.lt.

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Genovaitė Pipirienė
Pareigos: biologijos vyr. mokytoja
Tel. nr.: 867066022
El. paštas: avinas49@gmail.com

Initiatyvos pavadinimas

Projektas skirtas Žemės dienai „Pavasario saulė prašvito meiliai“

Initiatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

2009-03-09----2009-03-20

Initiatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Miške, mokykloje, mokyklos aplinkoje

Initiatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

150

Initiatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Tikslai ir uždaviniai;

1. padėti visiems suprasti žmogaus ir aplinkos tarpusavio priklausomybę.
2. Įtraukti į renginį kuo daugiau žmonių.
3. Geranoriškas požiūris į gamtą.
4. Priminti apie žmogaus daromą žalą gamtai.

Žemės dienos renginiai:

1. V-VI klasių mokiniai 2009-03-09d. Šilinės girininkijos miškuose kelia inkilėlius. (Mokyt. I. Garmė)
2. I-X klasių mokiniai gamina, konstruoja iš įvairių atliekų tema „Atliekos šypsosi, radusios vietą...“ Paroda vyks 2009-03-19, 20 d. (Klasės auklėtojai, J. Ogintaitė).
3. Organizuojama piešinių paroda „Aš ir žemė“ 2009-03-20 d. (J. Ogintaitė, pradinė klasių mokytojos.)
4. Klasės valandėlės: „Atliekų panaudojimas kūrybiniame procese“, „Žemės taršos mažinimas“, „Išsaugok medį-išsaugosi save“, „Ekologija ir buitinės problemos“, „Globalinės pasaulio problemos“ 2009-03-16-20d. (Klasių auklėtojai).
5. Kompiuteriniai žemės eskizai. Informacinių technologijų pamokų metu V-X kl. 2009-03-16-20d. (Mokytojas S. Klymantas).
6. Rašinėlis „Saugau savo žemę“, skirtas pasaulinei žemės dienai paminėti. Lietuvių kalbos pamokų metu V-X kl. 2009-03-16-20d. (Mokyt. R. Lengvinaitė, L. Tamašauskienė).
7. I-IV kl. mokinių popietė „Neterškime oro ir jūros melsvos, te Lietuva-gimtinė-švarumu alsuos“ 2009-03-20d. (Mokyt. R. Urbutienė, E. Endriekienė, B. Baciūškienė).
8. Akcija „Išvalykime savo kiemą“ 2009-03-19 (Klasių auklėtojai).
9. Viktorina V-X kl. mokiniams „Žemės diena“ 2009-03-20 d. (G. Pipirienė, S. Klymantas).
10. Kino filmas „Laiko mašina“ 2009-03-20d. (Mokyt. M. Giačas)

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Skelbimai mokykloje, iš lūpų į lūpas, įrašai pažymių knygelėse, kviečiami dalyvauti tėvai, kaimo bendruomenė.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

2009-04-03 buvo surengta mokyklos aplinkos tvarkymo akcija, kurioje dalyvavo visi mokyklos mokiniai ir mokytojai, tai mokykloje vyksta kasmet. Žemės dienos paminėjimas mokykloje vyksta kiekvienais metais.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Jurbarko „Ažuoliuko“ darželis-mokykla

Adresas: S. Daukanto g. 9, LT-74168 Jurbarkas

Tel. nr.: (8-447) 72790

El. paštas: azuoliukasdirektore@jktv.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Romualda Smilgienė

Pareigos: Auklėtoja

Tel. nr.: +37067436824

El. paštas: zokyte@teen.lt

Initiatyvos pavadinimas

„Rūšiuokime atliekas, jeigu norime gyventi sveikai ir švariai“, „Rink baterijas“

Initiatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

2006-03-01 buvo sudaryta komanda projektui „Rūšiuokime atliekas, jeigu norime gyventi sveikai ir švariai“ vykdyti. Projektinė veikla tęsiasi ir šiandien.

Initiatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Jurbarko „Ažuoliuko“, darželyje-mokykloje.

Initiatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Į veiklą buvo įtraukti įstaigos ugdytiniai, jų tėvai, UAB „Jurbarko komunalininkas“, Jurbarko SIJDC (sutrikusio intelekto jaunimo darbo centras), Jurbarko Naujamiesčio vidurinė mokykla.

Initiatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Idėją projektui pateikė „Ažuoliuko“ darželio-mokyklos vadovai ir mokytojai. Projekto tikslas - gilinti žinias aplinkosaugos klausimais, ugdyti suvokimą, kad švari aplinka - tai sveiko gyvenimo dalis, kuri padeda taupyti mūsų ir šalia gyvenančių žmonių lėšas, tausoti gamtos išteklius, tinkamai juos panaudoti.

Projekto uždaviniai – suteikti tėvams ir ugdytiniais informaciją atliekų rūšiavimo bei jų panaudojimo klausimais, ugdyti suvokimą, kad rūšiuodami atliekas suteikti joms kitokią paskirtį, sumažinti atliekų tvarkymo išlaidas.

Už dalyvavimą akcijoje „Rink baterijas 2006“ gavome UAB „Elektroninių mašinų perdirbimas“ generalinio direktoriaus PADĖKĄ ir paskatinimą 300 lt.

Jurbarko rajono savivaldybė projektui „Rūšiuokime atliekas, jeigu norime gyventi sveikai ir švariai“ įgyvendinti skyrė 500 lt., už kuriuos įsigijome šiukšliadėžes, įvairioms atliekoms įstaigoje rūšiuoti.

Mūsų įstaigos ugdytiniai noriai renka baterijas, į konteineriuką, kuris yra Darželio-mokyklos patalpose. Jį įsigijome įstaigos lėšomis.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Informacija buvo platinama Jurbarko rajoninėje spaudoje, ugdytinių tėvų informacinėse lentose, skrajutėse.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Jau treti metai dalyvaujame ENO – tarptautinėje medžių sodinimo akcijoje, kurios iniciatorė yra Suomija. Smagu matyti savo įstaigos nuotraukas pasaulio įstaigų, sodinusių medžius 2009 metų gegužės 22 dieną, vidurdienį, 12 val., tarpe. Tarptautinės medžių sodinimo dienos –ENO - dalyvių nuotraukas galima pamatyti adresu www.enotreeday.net

Labą dieną,
norime pasakyti, kad
visose organizuojamose akcijose aktyviai dalyvauja mūsų įstaigos
specialiosios
lavinamosios klasės I pogrupio mokiniai.
Mes, Jurbarko "Ąžuoliuko" darželis-mokykla, vykdomė eTwinning projektą
"FEWA-Fire, Earth, Water, Air(Ugnis, Žemė, Vanduo, Oras)", kartu su Europos
šalimis-Austrija, Bulgarija, Rumunija ir Graikija. Projekto pagrindinis
tikslas-plėsti ugdytinių žinias apie pasaulio gamtą ir saugoti ją. Visą
informaciją apie vykdomą projektą galite rasti puslapyje "www.Kindergarten
Launegg.at", po to eiti "EU-Projekte" ir "FEWA"
Apie mūsų Jurbarko "Ąžuoliuko" darželio-mokyklos veiklą ir renginius galite
pasižiūrėti mūsų internetinėje svetainėje www.azuoliukas.com

Su pagarba
Romualda Smilgienė

Konkurso „Žalčiausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Stalgėnų pagrindinė mokykla
Adresas: Plungės rajonas, Stalgėnų km. ir sen.
Tel. nr.: 8448 45791
El. paštas: stalgenupagrindine@gmail.com

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Aušra Jašinskienė
Pareigos: Mokytoja
Tel. nr.: 861591896
El. paštas: ausrajasinskiene@yahoo.com

Iniciatyvos pavadinimas

Aplinkosauginio informavimo ir ekologinio švietimo programa „Švari aplinka – sveikas ir aš“

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.
Šis projektas vyko 2009 m. balandžio ir gegužės mėn.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).
Mokykloje buvo vedamos paskaitos apie teisingą šiukšlių rūšiavimą, žinias įtvirtinome dalyvaudami projekte „Nebūk abejingas. Rūšiuok teisingai“ Vėliau ėjome rinkti šiukšlių mokyklos teritorijoje, seniūnijos teritorijoje, bei Telšių urėdijos, Stalgėnų girininkijos pamiškėse ir rūšiovome surinktas šiukšles į „stiklo“, „popieriaus“, „plastmasės“ konteinerius.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.
Iniciatyvai įgyvendinti dalyvavo visi 126 mokyklos mokiniai, klasės auklėtojai, buvo į projektą įtraukti

seniūnijos darbuotojai.

Initiatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Į Stalgėnų seniūniją buvo atvežti skirtingų spalvų konteineriai, mokiniams skaitomos paskaitos, kokią naudą duoda šiukšlių rūšiavimas, kaip teisingai rūšiuoti atliekas. Vyresnių klasių mokiniai dalyvavo projekte „Nebūk abejingas. Rūšiuok teisingai“. Dalyvavome aplinkosaugos informavimo ir ekologinio švietimo programoje „Švari aplinka – sveikas ir aš“. Čia mokiniai mokė ir savo tėvelius rūšiuoti šiukšles, piešėme piešinius ir darėme parodą „Šiukšlių tolimesnis likimas“, keitėmės informacija, kam reikalinga rūšiuoti atliekas ir kokią tai duoda naudą. Buvo parodyta mokyklos ir seniūnijos bendruomenei avangardinių madų pristatymas iš atliekų. Tema: „Stiklas, plastmasė, popierius“. Padaryti avangardines madas padėjo tėveliai. Išradingiausios ir tiksliausiai atitinkančios temą mados buvo apdovanotos.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Initiatyvos įgyvendinimas buvo aptartas mokyklos bendruomenėje, rašomi kvietimai seniūnijos darbuotojams ir gyventojams, paskelbta informacija per internetą rajoninei spaudai.

Papildoma informacija

Mokyklos iniciatyva šiais metais buvo organizuota šiukšlių rinkimo akcija, ne tik mokyklos teritorijoje, bet ir visos seniūnijos.

Konkurso „Žaliosia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: ŠIAULIŲ RĖKYVOS PAGRINDINĖ MOKYKLA

Adresas: Poilsio g.1, Šiauliai

Tel. nr.: 8-41-519039

El. paštas: rekyvam@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: ROMAS SENKUS

Pareigos: direktorius, gamtosauginės mokyklos koordinatorius

Tel. nr.: 8-41-519039

El. paštas: rekyvam@takas.lt

Initiatyvos pavadinimas

ANTRASIS ATLIEKŲ GYVENIMAS

Initiatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Initiatyva vyksta visus metus

Initiatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).
Akcija vyksta mokykloje, mieste, šalyje

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.
Šioje akcijoje dalyvauja visa mokyklos bendruomenė

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.
Mokykla dalyvauja gamtosauginių mokyklų programoje (5 Žaliosios vėliavos). Atliekų rūšiavimas ir panaudojimas antrą kartą yra viena iš mokyklos gamtosauginių krypčių. Mokykla taip pat dalyvauja konkursuose, kuriuos siūlo atliekas perdirbančios įmonės EMT, „Žaliasis taškas“.
Iniciatyva prezentacijoje.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinį, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas
Mokyklos veikla atliekų rūšiavime ir perdirbime viešinama mokyklos svetainėje (www.rekyvospm.com), mokyklos, seniūnijos, miesto spaudoje. Laimėti projektai atsispindi įstaigų EMT ir „Žaliojo taško“ svetainėse.

Konkurso „Žaliosia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: ŠIAULIŲ RĖKYVOS PAGRINDINĖ MOKYKLA
Adresas: Poilsio g.1, Šiauliai
Tel. nr.: 8-41-519039
El. paštas: rekyvam@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Rima Vitkauskienė, Rita Ramonienė
Pareigos: direktoriaus pavaduotoja ugdymui; mokytoja, mokytojų profesinės sąjungos pirmininkė
Tel. nr.: 8-41-519039
El. paštas: rekyvam@takas.lt

Iniciatyvos pavadinimas

Darom

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.
2009-05-11, 1 val.
2009-05-14, 4 val.
2009-05-16, 2 val.
2009-05-17, 3 val.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).
gegužės 11 d. Mokiniai ir mokytojai tvarkė kapinaites
gegužės 14 d. Mokiniai ir mokytojai tvarkė Rėkyvos ir Karpio dvaro parkus, Rėkyvos ežero pakrantes, kultūros paveldo objektus (apie 10 ha)
gegužės 16 d. Mokyklos bendruomenė kartu nevyriausybiniomis organizacijomis „Ersas“ ir „Rėkyjava“ „Pagyvenusių žmonių bendrija“ tvarkė Bačiūnų plažą, gyvenvietės labiausiai apleistas vietas (apie 4 ha)
gegužės 17 d. Mokyklos bendruomenė kartu VST darbuotojais tvarkė Karpio dvaro parką, pasodino 10

ąžuoliukų (apie 2 ha)

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

gegužės 11 d. 30 mokinių

gegužės 14 d. 200 mokinių

gegužės 16 d. 20 mokyklos bendruomenės narių, 30 nevyriausybinių organizacijų

gegužės 17 d. 10 mokyklos bendruomenės narių, 40 VRS darbuotojų

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Tai tradicinės pavasarinės tautos, kurias organizuoja mokykla ir seniūnija. Mokyklos bendruomenė talkininkauja su partneriais: nevyriausybėmis organizacijomis, Vakarų Skirstomųjų Tinklų darbuotojais. Mokyklos teritorija yra prie pat ežero, ribojasi arba yra Rėkyvos ir Karpio dvarvietės parkuose.

Iniciatyvos veiklos prezentacijoje.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas

Kvietimai į talką buvo platinami visoje seniūnijoje, mokykloje, mokyklos svetainėje.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: ŠIAULIŲ RĖKYVOS PAGRINDINĖ MOKYKLA

Adresas: Poilsio g.1, Šiauliai

Tel. nr.: 8-41-519039

El. paštas: rekyvam@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: ROMAS SENKUS

Pareigos: direktorius, gamtosauginės programos koordinatorius

Tel. nr.: 8-41-519039

El. paštas: rekyvam@takas.lt

Iniciatyvos pavadinimas

INTEGRUOTOS APLINKOSAUGOS PAMOKOS

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Vyksta visus mokslo metus

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Akcija vyksta mokykloje, geroji patirtis platinama kitose gamtosauginėse mokyklose

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Mokyklos mokytojai, įvairių klasių mokiniai

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Mokykla dalyvauja gamtosauginėje programoje. viena iš krypčių - mokinių, mokyklos ir seniūnijos bendruomenės švietimas aplinkosauginiais klausimais. Tam mokytojai ir mokiniai kuria PowerPoint pamokėles, pristatymus. Jos parodytos mokyklos bendruomenei (mokiniais, jų tėvams, mokytojams, gyvenvietės daugiabučių pirmininkams, sodų bendrijų pirmininkams). Tokias pamokėles kuria ir mokiniai, kurie mokosi aplinkosaugos modulio.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas

Ši iniciatyva viešinama mokyklos svetainėje (www.rekyvospm.com), mokyklos, seniūnijos spaudoje.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: ŠIAULIŲ RĖKYVOS PAGRINDINĖ MOKYKLA

Adresas: Poilsio g.1, Šiauliai

Tel. nr.: 8-41-519039

El. paštas: rekyvam@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: IRENA DANYLIENĖ

Pareigos: direktoriaus pavaduotoja ūkiui ir administracijai

Tel. nr.: 8-41-519039

El. paštas: rekyvam@takas.lt

Iniciatyvos pavadinimas

ŽALIOJI MOKYKLA

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Akcija vyksta visus metus

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Akcija vyksta mokyklos teritorijoje

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Mokyklos mokiniai, mokytojai, mokinių tėvai, techninis personalas. Akcijoje dalyvauja ir artimiausių sodų bendrijų nariai.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Mokykla pasižymi savo aplinka: mažosios architektūros elementai, alpinariumai, gėlynai, medeliai – viena iš mokyklos aplinkosauginio ugdymo krypčių. Visa tai – mokyklos bendruomenės iniciatyva. Mokykla dalyvauja miesto įstaigų aplinkos tvarkymo konkursuose ir juos laimi. Kiekvienais metais sugalvojama kaip keisti dalį aplinkos.

Iniciatyvos prezentacijoje.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas
Mokyklos aplinka viešinama mokyklos svetainėje (www.rekyvospm.com), mokyklos, seniūnijos, miesto spaudoje.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Joniškio rajono Linkaičių pagrindinė mokykla

Adresas: Taikos-5, Linkaičių km., Joniškio rajonas

Tel. nr.: 8 426 60 149

El. paštas: direktore@linkaiciai.joniskis.lm.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Rūta Stankūnienė

Pareigos: Direktorės pavaduotoja ugdymui, biologijos vyr.mokytoja

Tel. nr.: 868217590

El. paštas: rstankun@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Akcija „Pagražinkime savo kaimą“

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Nuo 2006m. kiekvieną rudenį ir pavasarį vykdome aplinkos tvarkymo akcijas. Rudenį vyksta rudens šventė, kurios metu džiaugiamės nuveiktais darbais, gražiomis sodybomis, pastangomis rūšiuoti šiukšles, norą saugoti gamtą.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Mokyklos iniciatyva tvarkomos visos kaimo gatvės, parkas, padedama senyvo amžiaus žmonėms, daugelis žmonių tvarkosi savo sodybose ir gatvėse prie bendruomenės, bibliotekos pastato, tvenkinio.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Visa mokyklos bendruomenė, tai 80 mokinių, 11 mokytojų, 11 aptarnaujančio personalo darbuotojų, kaimo moterų tarybos narės, kaimo bendruomenės nariai ir dauguma kaimo gyventojų. Iš viso apie 270 žmonių.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Akcijos idėja – pradėkime tvarkytis nuo savęs, savo kiemo, mokinių sąmoningumo ugdymas, atsakomybės formavimas, grožio puoselėjimas. Tradiciškai kiekvieną rudenį ir pavasarį viena diena skiriama akcijai vykdyti. Mokiniai ir dauguma kaimo gyventojų iš ryto renkasi į mokyklą ir dalyvauja žaliojoje pamokoje. Kalbame apie svarbą rūšiuoti atliekas (šrodamos nuotraukos, skelbiami tyrimų rezultatų kaip kaimas rūšiuoja šiukšles) diskutuojama, teikiami pasiūlymai, kaip priversti tvarkytis, kurių sodybos apleistos (jiems pavasarį dovanojamos šluotos). Akcijoje dalyvauja Lietuvai pagražinti Joniškio skyriaus pirmininkė V.Peleniuvienė. Ji pasirūpina medeliais, kuriuos sodiname prie mokyklos, bendruomenės pastato. Po pamokos visi visą dieną dirbame tvarkydami kaimo aplinką. Kiekvieną rudenį kiekviena šeima renka gražiausią kaimo sodybą. Mokykla visai kaimo bendruomenei organizuoja rudens šventę, jos metu pasveikinami gražiausių sodybų šeimininkai (mokinių dovanos ir padėkos raštas).

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Kaime iškabinami skelbimai tėvams išdalunami informaciniai laiškai. Po akcijos ir rudens šventės visada aprašome renginius ir jie būna išspausdinti apskrities laikraštyje („Šiaulių kraštas“, „Sidabrė“).

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla

Adresas: Kaštonų 13, Biržai.

Tel. nr.: 8-450 36740

El. paštas: <http://www.kastonai.w3.lt>

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Alė Šakėnienė

Pareigos: Biologijos mokytoja

Tel. nr.: 868245382

El. paštas: alesakeniene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

1. Puošiamo savo gimtąjį miestą. Gėlių sodinimas .
2. Rūpinamės mokyklos aplinka. Sodinome ažuoliukus, pušaites.
3. Tvarkėme Astravo parką, rūšiuojame atliekas į atskirus maišus.
4. Akcija papuoškime savo mokyklą, sodiname kambarines gėles.
5. Dalyvaujame Miškų Urėdijos organizuojamose talkose.
6. Akcija :Giliukas“
7. Lietuvos 1000 – mečiui skirta ažuolyno sodinimas Panevėžio rajone.
8. Projektas su regioninio parko stažuotoja iš Parancūzijos Cristelle Rigolet, tema: „ Racionalus atliekų rūšiuojimas, suteikime atliekomis antrąjį gyvenimą“
9. Lankėmės Panevėžio rajone antrinių žaliavų surinkimo įmonėje „Ekogruop“
10. Dalyvaujame Akcijoje „Rink baterijas“
11. Mokykloje organizuojame parodas darbų pagamintų iš atliekų.
12. Dalyvavome gamtosauginėje akcijoje „Aš noriu gyventi“

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

1. Pirmoji iniciatyva truko apie 3 mėnesius, ji buvo įgyvendinta 2008 – ujų metų pavasarį, mokiniai mokykloje augino gėles, kuriomis puošė savo gimtąjį miestą Biržus.
2. Antroji iniciatyva vyko 2009 metų pavasarį, kada visi mokyklos moksleiviai po pamokų rinkosi į talką, mokyklos teritorijoje sodino medelius, mums talkino Biržų miškų urėdijos darbuotojai.
3. Trečioji iniciatyva įvyko 2008 ir 2009 metų pavasarį, kada visos mokyklos moksleiviai gražino Astravo parką. Rinko šiukšles, jas rūšiuojo.
4. Ketvirtoji iniciatyva vyksta nuolat, moksleiviai pagal galimybes dovanoja mokyklai pačių užaugintas gėles, taip pat patys mokyklose jas sodiname.
5. Penktoji iniciatyva vyksta kiekvieną pavasarį. Sodiname medelius, urėdijos teritorijoje gražiname aplinką, renkame šiukšles.
6. Šeštoji iniciatyva vyksta kiekvieną rudenį. Rugsėjo spalio mėnesiais, šios iniciatyvos tikslas padėti miškų urėdijos darbuotojams, o taip pat švarinti aplinką Biržų pilies teritorijoje, taip pat kitose vietovėse, kur auga ažuolai.

7. Septintoji iniciatyva vyko 2008 – ujų metų pavasarį. Grupė mokinių vyko sodinti ąžuoliukų.
8. Aštuntoji iniciatyva vyko nuo 2008 metų spalio mėnesio iki 2009 metų balandžio mėnesio. Šiame projekte dalyvavo visa mokykla, projektui vadovavo regioninio parko stažuotoja iš Prancūzijos, ji susitiko su mokyklos mokiniais, aiškino jiems, kokią žalą aplinkai daro neteisingas atliekų panaudojimas, per kiek laiko suyra ne tinkamose vietose išmestos šiukšlės, mokė kokių nuostabių darbų galima pasidaryti iš atliekų. Projekto vadovė akcentavo, kad atliekas svarbu rūšiuoti, patys mokiniai darė konteineriukus ir rūšiojo atliekas.
9. Devintoji iniciatyva vyko 2009 metų vasario mėnesį. Mokiniai vyko į Panevėžį ir pamatė, kaip svarbu yra rūšiuoti atliekas, nes koks sunkus darbas laukia įmonės darbuotojų, jei neteisingai kaip pakliūva į konteinerius yra suverčiamos atliekos.
10. Dešimtoji iniciatyva vykdoma jau ketverius metus. Mokykloje yra specialus konteineris, kur mokiniai atneša nereikalingas baterijas, keletas mokinių buvo apdovanoti organizatorių prizais.
11. Šią iniciatyvą vykdome jau šešerius metus, kartu su Žemės paminėjimo diena. Mokiniai atneša savo pačių sukurtus darbelius iš atliekų.
12. Ši iniciatyva buvo įgyvendinama 2006-2008 metais. Joje dalyvauja visos mokyklos mokiniai. Kuria eilėraščius, miniatiūras gamtosaugine tematika.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

1. Iniciatyva vykdoma Biržų mieste.
2. Iniciatyva vykdoma mokykloje.
3. Iniciatyva vykdoma Astravo parke.
4. Iniciatyva vykdoma mokykloje.
5. Iniciatyva vykdoma regione.
6. Iniciatyva vykdoma Biržų miesto teritorijoje ir rajono apylinkėse.
7. Iniciatyva vykdoma Lietuvos mastu Panevėžio apskrityje.
8. Iniciatyva vykdoma mokykloje.
9. Iniciatyva vykdoma Panevėžio apskrityje.
10. Iniciatyva vykdoma Lietuvos mastu.
11. Iniciatyva vyksta mokykloje.
12. Iniciatyva vykdoma Lietuvos mastu.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Visose mūsų organizuojamose iniciatyvose dalyvauja visi mokyklos mokiniai, mokytojai. Kai kuriose dalyvavo Biržų miškų urėdijos darbuotojai, Vienoje iš mūsų paminėtų iniciatyvų dalyvavo Panevėžio rajone įsikūrusios atliekų rūšiavimo įmonės „Ekogruop“ darbuotojai, Biržų regioninio parko stažuotoja iš Prancūzijos, mokinių tėveliai, gražinant Biržų miestą ir tvarkant Astravo parką dalyvavo Biržų savivaldybės darbuotojai.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

1. Pirmosios iniciatyvos tikslas buvo talkinimas gražinant mūsų gimtąjį miestą Biržus, formuoti mokinių sąmoningumą ir nuostatas, kad turime nuolat rūpintis mus supančia aplinka, kad kaip malonu matyti savo darbo rezultatus, šį projektą vykdėme Biržų savivaldybės iniciatyva.
2. Antrosios iniciatyvos tikslas pagražinti mūsų mokyklos aplinką, dalyvavo visos mokyklos moksleiviai, kad mūsų aplinka būtų graži ne tik mums, bet ir šio mikrorajono gyventojams, bei būtų malonu išvisti tai ir mūsų mokyklos svečiams..
3. Trečiosios iniciatyvos idėja sutvarkyti Astravo parką, kur anksčiau buvo grafų Tiškevičių rūmai.
4. Ketvirtosios iniciatyvos tikslas pagražinti mūsų mokyklos vidų.
5. Penktosios iniciatyvos idėja – padėti Biržų miškų urėdijai, patiems suprasti, kaip svarbu branginti medžius, nes medis auga ilgai, plačiau bendraujant su miškų urėdijos darbuotojais susipažinti su miškininko profesija, kokie pagrindiniai darbai miškininkų laukia pavasarį, svarbu, kad moksleiviai suprastų, kad miškininkai ne tik medelius kerta, kuriuos mes naudojame įvairioms reikmėms, kad miškininkai dalyvauja ir miškų atsodinimo darbuose.
6. Šeštosios iniciatyvos idėja – talkinti miškų urėdijai, valyti aplinką, suprasti, kad iš mūsų surinktų giliukų kada nors vėliau išaugs ąžuoliukai.

7. Septintosios iniciatyvos idėja – dalyvauti Lietuvos tūkstantmečiui skirtuose renginiuose, prisidėti prie savo gimtojo krašto Lietuvos gražinimo.
8. Aštuntosios iniciatyvos idėja – kuo daugiau mokiniams suteikti žinių apie atliekų racionalų panaudojimą, ugdyti supratimą, kad atliekas būtina rūšiuoti, suteikti žinių kiek metų yra netvarkingai išmestos atliekos, kaip jos teršia aplinką nuodija augalus gyvūnus ir net mus pačius. Kad ne visada panaudotus daiktus galime išmesti, kad iš atliekų galima pasidaryti įvairiausių darbelių, kurie mums būtų naudingi.
9. Devintosios iniciatyvos idėja buvo ta, kad praktinių užsiėmimų metų įgytas žinias galėtume pamatyti praktiškai, kaip rūšiuoja atliekas, kaip sunku įmonės darbuotojams, kai žmonės į kontenerius meta, kas pakliūna ir net nerūšiuoja, koks tada didelis darbas laukia įmonės darbuotoju, kadangi išvykoje dalyvavo tik 21 mokinys, nes nebuvo galimybių nuvežti daugiau, tai su gauta informacija mokiniai supažindino mokyklos bendruomenę, parašė straipsnį į Biržų krašto laikraštį „Šiaurės Rytai“ siekdami supažindinti ir plačiąją visuomenę.
10. Dešimtosios iniciatyvos idėja: skatinti moksleivių supratimą, kad negalima baterijų mėtyti bet kur, nes jos labai yra kenksmingos, kai kurie moksleiviai už aktyvumą dalyvaujant šioje akcijoje buvo apdovanoti.
11. Vienuoliktosios iniciatyvos idėja – parodyti moksleiviams, kad iš atliekų galime pagaminti įvairių darbelių.
12. Dvyliktosios iniciatyvos idėja – ugdyti mokinių gamtosauginę moralę ir supratimą, kaip svarbu pavasarį nedeginti žolės, kaip nukenčia augalai ir gyvūnai. Mokiniai kūrė eilėraščius, miniatiūras gamtosaugine tematika, eilėraščiai buvo spausdinami mokyklos laikraštyje.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinys, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

1. Apie šią iniciatyvą buvo straipsnis vietinėje spaudoje. Mokyklos internetiniame tinklapyje.
2. Ši iniciatyva taip pat buvo aprašyta spaudoje.
3. Apie šią iniciatyvą taip pat buvo straipsnis spaudoje. Filmavo „Rigveda“.
4. Apie šią mokinių veiklą buvo straipsnis mokyklos laikraštyje.
5. Apie šią iniciatyvą buvo platinama informacija iš lūpų į lūpas, skelbimas mokyklos skelbimų lentoje.
6. Apie šią iniciatyvą buvo paskelbta mokykloje ir Kaštonų mikrorajone, kur yra mūsų mokykla.
7. Apie šią iniciatyvą buvo skelbiama internete, vietinėje spaudoje, buvo rodoma per televiziją.
8. Apie šią mūsų veiklą buvo paskelbta vietinėje spaudoje.
9. Apie šią mūsų veiklą taip pat buvo straipsnis vietinėje spaudoje.
10. Internete ir spaudoje.
11. Mokyklos laikraštuke. Mokyklos interneto tinklapyje.
12. Internete, mokyklos skelbimų lentoje.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Trumpasi aprašėme savo veiklą, manome, kad padarėme pagal reikalavimus, jei ką nors padarėme ne taip, jei Jums būtų nesunku, tai informuokite man elektroniniu paštu, taisysime savo klaidas.
Pagarbiai Alė Šakinienė.

Konkurso „Žaliosia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kauno rajono Saulėtekio Antano Mackevičiaus pagrindinė mokykla
Adresas: Saulėtekio km., Vilkijos apyl.sen., Kauno r.
Tel. nr.: 837 538253

El. paštas: sauletekioampm@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Edita Marcinkevičienė

Pareigos: mokytoja

Tel. nr.: 86 12 21215

El. paštas: editam29@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Žemės dienos renginiai

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Iniciatyva buvo įgyvendinama balandžio ir gegužės mėnesiais, ji truko mėnesį laiko.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Iniciatyva buvo įgyvendinama mokykloje, mokyklos parke, visoje Vilkijos apylinkių seniūnijos teritorijoje ir Saulėtekio kaime, kur įsikūrusi mokykla.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Dalyvavo visi mokyklos mokiniai, apie 120 vaikų, 20 mokytojų. Į iniciatyvą buvo įtraukti Saulėtekio bendruomenės centro „Atmintis“ ir Daugeliškių krašto bendruomenės centro nariai.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Iniciatyvos tikslas buvo tvarkyti aplinką, skatinti ekologinę mąstyseną, įgytus gamtosauginius įgūdžius pritaikyti kasdieniniame gyvenime, ugdyti sąmoningumą, pagarbą gamtai, skatinti mokinių kūrybiškumą. Mokiniai pagamino apie 30 inkilėlių, kuriuos išskėlė mokyklos parke. Buvo pasodintas Lietuvos vardo tūkstantmečiui skirtas medelis mokyklos parke. Taip pat pasodinta apie 150 medelių mokyklos teritorijoje. Bendradarbiaujant su Vilkijos apylinkių seniūnija buvo tvarkoma aplinka, renkamos šiukšlės ne tik mokyklos teritorijoje, bet ir visoje apylinkėje. Mokiniai rinko buitines atliekas bei dailės ir technologijų pamokų metu sužinojo, kaip galima jas tinkamai panaudoti, gamino originalius darbelius naudodami buitines atliekas, piešė plakatus tema „Globokime ir saugokime gamtą“. Mokiniai aktyviai įsijungė į bendrą veiklą, mielai sodino medelius, gėles. Geriausiai iniciatyvos naudą iliustruoja vieno mokinio pasakyti žodžiai: „Dabar tai jau šiukšlių nemėtsiu ir kitiems neleisiu“. Vilkijos apylinkių seniūnas padėkojo mokiniams už aplinkosauginių idėjų propagavimą.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Informacija buvo pateikta Kauno rajono savivaldybės internetiniame puslapyje, rajono laikraštyje, mokinių tėvai išgirdo informaciją apie veiklą šventės mokykloje metu. Taigi, informacija pasiekė tėvelius, kaimo bendruomenę ir Kauno rajono žmones, kuriems įdomi ši informacija.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Kiekvienais metais, taip pat ir šiemet mokiniai sodina žydrinčias gėles mokyklos teritorijoje, jas puoselėja, prižiūri. Mokykla bendradarbiauja su Vilkijos apylinkių seniūnija ir padeda švarinti aplinką visoje seniūnijos

teritorijoje. Mokyklos bendruomenė dalyvavo akcijoje „Darom2009“, kurios metu tvarkė šalia esantį mišką, sodino medelius. Akcijoje kartu su mokyklos bendruomene dalyvavo Seimo narys Justinas Urbanavičius.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis
Mokyklos pavadinimas: Pagėgių savivaldybės Piktupėnų pagrindinė mokykla Adresas: 72028 Pagėgių savivaldybė, Piktupėnų kaimas Tel. nr.: 8441 42570 El. paštas: piktupenumokykla@centras.lt
Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)
Vardas, pavardė: Adolfina Genienė Pareigos: biologijos mokytoja, JMB būrelio vadovė Tel. nr.: 8650 85544 El. paštas: -
Iniciatyvos pavadinimas
Mylim ir puoselėjamas savo krašto gamtą
Iniciatyvos trukmė
Nuo 2007-09-01 iki 2009-05-30
Iniciatyvos vieta (mokykloje, parke, mieste ir pan.).
Mokykloje, Piktupėnų kaime, Rambynų regioniniame parke, Tauragės miškų urėdijoje.
Iniciatyvos dalyviai
Iniciatyvoje dalyvavo mokyklos mokiniai ir mokytojai (160 žmonių), ŽŪB „Piktupėnų jėvas“, Rambynų regioninio parko darbuotojai – 2, Bardinų užkardos pasieniečiai – 5, Tauragės miškų urėdijos darbuotojai – 2, kaimo žmonės.
Iniciatyvos santrauka
Iniciatyva kilo 2007 m. m. pradžioje Jaunųjų miško bičiulių būrelyje. Mokiniai pastebėjo bet kur kaime verčiamas šiukšles. Jie susirūpino, kad žmonės patys teršia aplinką kurioje gyvena. Tikslai šios iniciatyvos buvo: 1. Atkreipti kaimo žmonių dėmesį į daromą žalingą poveikį gamtai, jų pačių sveikatai. 2. Išmokyti rūšiuoti atliekas. 3. Parodyti, kad atliekos gali būti tikslingai panaudojamos. JMB iniciatyva buvo organizuojamos kaimo tvarkymo talkos, tvarkomos Piktupėnų kaimo senosios kapinaitės (mums talkino Bardinų pasienio užkardos pasieniečiai), tvarkoma mokyklos aplinka. Jų metu buvo renkamos ir rūšiuojamos šiukšlės, jų išvežimų rūpinosi ŽŪB „Piktupėnų jėvas“. Mokykloje Žemės dienos skirtų renginių metu mokiniai mokėsi gaminti įvairius daiktus, kurti drabužių modelius iš antrinių žaliavų, organizavo darbų parodas ir „madų šou“. Rambynų regioniniame parke JMB stebėjo paukščius, kėlė inkilus, sužinojo, kad dėl gamtos užterštumo kas met vis mažiau gandrų ir kitų paukščių sugrįžta į savo lizdus. Tauragės urėdijoje mokėsi atlikti miško priežiūros darbus. 2008 m. kaime atsirado šiukšlių konteineriai: žmonės atsakingiau tvarko šiukšles, stengiasi jas rūšiuoti.
Viešinimas
Informacija apie iniciatyvos įgyvendinimą buvo platinama per mokinius jų tėvams, kaimynams,

kaimo bendruomenė informuojama skelbimais, apie įvykusias talkas rašoma vietinėje spaudoje. Ši informacija pasiekė visos Pagėgių savivaldybės gyventojus.

Papildoma informacija

Mokiniai dalyvavo inkilų kėlimo akcijoje prie spaustuvinių Martyno Jankaus muziejaus Bitėnuose (2009-03-19).

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Klaipėdos Vītės pagrindinė mokykla

Adresas: Dariaus ir Girėno g. 4 Klaipėdos m.,

Tel. nr.: +370 46 324515

El. paštas: vite5@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Vida Bernotienė

Pareigos: pradinį klasių vyr. mokytoja

Tel. nr.: 8620 73281

El. paštas: vida.bernotiene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Mokyklos teritorijos tvarkymas, miesto parko tvarkymas, atliekų rūšiovimas, makulatūros rinkimas.

Iniciatyvos trukmė

Šios iniciatyvos trunka labai seniai, išskyrus atliekų rūšiovimą. O atliekas pradėjo mokiniai rūšiuoti nuo tada kai atsirado konteineriai stiklui, popieriui, plastikui.

Iniciatyvos vieta

Iniciatyvos įgyvendinamos, mokykloje, mokyklos teritorijoje, mikrorajone, miesto parke.

Iniciatyvos dalyviai

Švaros talkose dalyvauja apie 400 moksleivių. Rūšiuoja atliekas jie ir jų šeimų nariai. Makulatūrą renka taip pat visos mokyklos mokiniai. Dalyvaujame įvairiose ekologinėse akcijose tiek mokykloje tiek ir už jos ribų.

Iniciatyvos santrauka

Iniciatyvos tikslas - švari aplinka, atliekų rūšiovimas. Mokiniai visada su mielu noru atsiliepią tokias iniciatyvas ir stengiasi į tai įtraukti ir mažesnius savo brolius bei seseris, taip pat ir šeimos narius. Mūsų mikrorajone yra daug pastatyta atliekų rūšiovimo konteinerių. Jau nuo pirmos klasės mokiniai supažindinami su atliekų rūšiovimu ir žino kas tai yra, rūšiuoja namų atliekas. Poveikis didelis. Mūsų mikrorajonas švarus. O kad atliekos rūšiuojamos rodo dažnai pripildomi plastiko ir popieriaus konteineriai.

Viešinimas

Iniciatyvos viešinamos internete ir iš lūpų į lūpas.

Papildoma informacija

Mokykloje veikia pradinų klasių ekologijos būrelis „Smalsučiai“. Būrelio mokiniai aktyviai dalyvauja projektuose, konferencijose, akcijose, talkose.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kužių lopšelis-darželis „Vyturėlis“

Adresas: Statybininkų -9, Kužiai, Šiaulių rajonas

Tel. nr.: 841375360, 869969551

El. paštas: ld_vyturelis@yahoo.com

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Aurelija Kasperukienė

Pareigos: direktorė

Tel. nr.: 869969551

El. paštas: ld_vyturelis@yahoo.com

Iniciatyvos pavadinimas

Metinis projektas „Antrasis daiktų gyvenimas“

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

2008-09-01 iki 2009-05-31

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Lopšelyje-darželyje „Vyturėlis“, Kužių miestelyje, Kužių parkelyje.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Lopšelio-darželio ugdytiniai, tėvai, darbuotojai. Kužių miestelio bendruomenė.

Iniciatyvos santrauka

Glauštai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Tikslas -nuo mažens formuoti palankaus aplinkai elgesio nuostatas, gamtojautą bei elementarius aplinkotyros bei aplinkosaugos įgūdžius, pozityviai nuteikti tėvus aplinkosauginiam sąmoningumui. Turinys – ekologinės savaitės „Mažieji švariukai“. „Tvarkyk, tausyk, turėsi“. Lopšelio-darželio teritorijos ir Kužių parkelio tvarkymas kartu su tėvais. Akcija „Išgelbėkime medeliui gyvybę“ (popierinių atliekų rinkimas). Vaikų ir tėvelių kūrybinių darbų iš antrinių žaliavų paroda „Antrasis daiktų gyvenimas“ eksponuota lopšelio-darželio kieme, Kužių bažnyčioje skirta Kužių miestelio visuomenei. Išvykos prie miestelyje esančių rūšiavimo konteinerių. Šeimų šventės metu vyko avangardinių madų šou. Vaikai demonstravo, kartu su tėveliais sukurtus kostiumus iš antrinių žaliavų. Apie vykusią parodą „Antrasis daiktų gyvenimas“ lankytojai paliko įrašus atsiliepimų knygoje. Anketos tėvams apie antrinių žaliavų rūšiavimą.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete,

spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Informacija buvo platinama internetinėje svetainėje www.vyturelis.mok.lt, rajoniniame „Mūsų dienos“ laikraštyje. Išleisti ekologiniai lankstinukai „Kitoks žvilgsnis į atliekas“.

Stendiniai pranešimai tėvams „Tapk ekologišku“. „Kodėl reikia rūšiuoti atliekas“, „Saugokime gamtą ir būsime sveiki“.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Pedagogų savišvieta dalyvaujant seminaruose „Atliekų rūšiavimas švietimo įstaigose“, „Sveikatos stiprinimas ir tausojimas. Sėkmės ir problemos.“, „Kuriame Talšos ežero pasaką“.

Pedagogių ir vaikų kūrybiniai darbai iš antrinių žaliavų buvo eksponuojami respublikiniame vaikų dailės konkurse „Kurkime kitaip; netradicinis dailės priemonių pritaikymas“ Mažeikiuose.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės- Bitės vidurinė mokykla:

Vytauto 37, Pasvalio savivaldybė

8 451 38321

diralmis@one.lt

Atsakingas asmuo

Rita Karpavičienė

Biologijos mokytoja

8 61578920

karp.rita@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Žalieji paštininkai

Iniciatyvos trukmė

Iniciatyva vyko šių metų gegužės mėnesį. Iniciatyva truko tris dienas.

Iniciatyvos vieta

Iniciatyva „Žalieji paštininkai“ vyko Joniškėlio miestelyje ir visose gyvenamosiose vietose, kuriose gyvena mūsų mokyklos mokiniai. Į mūsų mokyklą atvažiuoja mokiniai iš aplinkinių kaimo vietovių: Meškalaukio, Sabonių, Norgėlių, Nakiškių, Pušaloto, Katkūnų, Deglėnų, Švobiškio, Stačiūnų, Pamažūpių, Nareikonių, Narteikių bei Pasvalio miesto.

Iniciatyvos dalyviai

Šiame renginyje dalyvavo mūsų mokyklos 6-11 klasių mokiniai (apie 500). Mokiniai įtraukė mokytojus ir savo gyvenamosios vietos gyventojus. Iš viso į šią iniciatyvą įsitraukė 1106 įvairių vietovių gyventojai, 30 mokytojų.

Iniciatyvos santrauka

Balandžio mėnesį mokiniai tvarkė aplinką savo gyvenamosiose vietose ir pastebėjo, kad visur labai daug šiukšlių, daug kur yra atliekų rūšiavimo konteineriai, bet atliekos yra nerūšiuojamos. Mokiniai kilo idėja: atlikti apklausą gyventojų, siekiant išsiaiškinti, kiek gyventojų rūšiuoja atliekas, kur trūksta atliekų rūšiavimo konteinerių, ar tenkina konteinerių buvimo vieta ir kokios informacijos trūksta žmonėms. Be to mokiniai parengė lankstinukus, atmintines, ir dalino juos gyventojams, piešė plakatus, kurie buvo iškabinti beveik visose gyvenamosiose vietose. Tokiu būdu gyventojams buvo suteikiama informacija apie atliekų rūšiavimo būtinumą, paaiškinimai, kaip rūšiuoti atliekas. Mokiniai grupelėmis vaikščiojo pas žmones į namus, juos apklausė, dalino informaciją. Idomu tai, kad nei vienas kiemas neišvarė, nei vieno namų durys nebuvo užtrenktos ir nebuvo nei vieno gyventojų, kuris nesutiktų atsakyti į klausimus. Jiems padėjo

tai, kad apklausą jie vykdė savo gyvenvietėse, klausinėjo žmones, kurie juos pažįsta nuo mažų dienų, su kuriais bendrauja daug praleidžia laiko.

Gyventojai džiaugėsi tokia iniciatyva, dėkojo mokiniams.

Viešinimas

Pati iniciatyva jau yra vieša. Tai yra tiesioginis mokyklos bendravimas su bendruomenės nariais, ne tik su mokinių tėvais, bet ir su kitais įvairių profesijų, skirtingų išsilavinimų Joniškėlio apylinkių gyventojais. Informacija apie iniciatyvą sklido iš lūpų į lūpas. Kadangi mokiniai be apklausos dar ir dalino lankstinukus, atmintines, kabino plakatus, tai iniciatyva buvo labai matoma. Vaikai džiaugėsi ir didžiavosi savimi, kad jų lankstinukai, atmintinės nesimėto kaimuose, kad visi plakatai kabo iki šiol, kad gyventojai domėjosi jų veikla, noriai atsakinėjo į klausimus.

Birželio pabaigoje (per paskutinę mokslo metų dieną) bus viešas apibendrintas šios iniciatyvos pristatymas visai bendruomenei. Informacija apie apklausos rezultatus bus talpinama mokyklos bei Joniškėlio bendruomenės internetiniuose puslapiuose.

Konkurso „Žalčiausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kuršėnų Daugėlių pagrindinė mokykla

Adresas: Daugėlių g. 86; Kuršėnai, Šiaulių rajonas

Tel. nr.: 841 - 586354

El. paštas: daugvid@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Asta Startienė

Pareigos: mokytoja

Tel. nr.: 860601196

El. paštas: asta_st@info.lt

Iniciatyvos pavadinimas

- I. ŠVARUS ORAS VISIEMS.
- II. Paroda: NEPAPRASTAS PAPRASTŲ DAIKTŲ PANAUDOJIMAS.
- III. MOKOMĖS RŪŠIUOTI PATYS – MOKOME IR MIKRORAJONO GYVENTOJUS.

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

- I. 2007 m. rugsėjo 16 – 20 dienomis.
- II. 2008 m. balandžio mėnesio trečią savaitę.
- III. 2008 – 2009 mokslo metai.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

- I. Kuršėnų miesto Daugėlių mikrorajone. Pušyne.
- II. Kuršėnų Daugėlių pagrindinės mokyklos aktų salė.
- III. Kuršėnų Daugėlių pagrindinėje mokykloje; Kuršėnų miesto Daugėlių mikrorajone.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

- I. I – VI klasių mokiniai (apie 200 mokinių), Daugėlių mikrorajono gyventojai stebėjo.
- II. Pradinių klasių mokiniai, jų tėvai. Parodą apžiūrėjo ir Daugėlių l/d paruošiamosios grupės auklėtiniai. (apie 250 žmonių).
- III. Visa mokykla; gyventojams išdalinta 250 lankstinukų apie atliekų rūšiavimą.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Apie vykusias iniciatyvas mokiniai pasakojo tėvams. Dalyvavo patys tėvai. Buvo įtraukti ir mikrorajono gyventojai. Apie renginius skelbė mokyklos internetinėje svetainėje, rajono laikraštyje „Mūsų dienos“; 2007 – 09 – 28; 2008 – 01 – 11 (Nr. 01 (406); 2008 – 04 – 04 (Nr. 07(412) respublikinėje spaudoje „Žaliasis pasaulis“ – 2007 09 – 27 „Gal susim1stysime...“.

Iniciatyvos santrauka

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Mokyklos iniciatyva, prie mokyklos buvo įrengta atliekų rūšiavimo aikštelė, kad mokiniams popieriaus dėžių nereikėtų nešti į tolimesnę aikštelę ir eiti per gatvę.

Lankstinukų leidybą „Rūšiuok pats – šito mokyk ir kitus“ parėmė miesto seniūnas V. Gedmontas.

Konkurso „Žalčiausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kurganavos pagrindinė mokykla

Adresas: Biliūnų km. Miežiškių sen. Panevėžio r

Tel. nr.: 845589951

El. paštas: kurganavospm@erdves.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Lina Mackevičienė

Pareigos: mokytoja

Tel. nr.: 863446051

El. paštas: virgopan @ gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Projektas „Kad Žemė žydėtų...“

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Tai tęstinis projektas, pradėtas 2001m.kovo mėn. Trunka jau 8 metus.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Iniciatyva buvo įgyvendinama mokykloje, mokyklos teritorijoje ir apylinkėse iš kurių atvyksta mokiniai į mūsų mokyklą.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Iniciatyvos įgyvendinime dalyvavo 110-120 žmonių. Tai visa mokyklos bendruomenė: mokiniai, mokytojai, aptarnaujantis personalas.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Iniciatyvos idėja buvo didinti moksleivių sąmoningumą ir mokėjimą savarankiškai spręsti tas aplinkosaugines problemas, kurias jie gali išspręsti.

Tikslai: 1. Tvarkyti savo aplinką ir į šią veiklą įtraukti kuo daugiau žmonių (aplinkės bendruomenę).

2. Ugdyti aplinkosauginį sąmoningumą, formuoti atsakomybę už supančią aplinką.

Kai pradėjome vykdyti šį projektą daugelyje vietų buvo dideli šiukšlynai ir netvarka. Pirmieji metai buvo sunkiausi. Tuomet ir buvo surinkti rekordiniai šiukšlių kiekiai. Tuomet mes jų nesvėrėme. Mokyklos direktorius atvažiavo prie savo automobilio prisikabinęs priekabą, į kurią krovėme šiukšlių maišus, kuriuos jis po to išveždavo į sąvartyną. Tą darbą dirbome ir pavasarį, ir rudenį. Tada stengdavomės pasodinti medelių ir juos puoselėti, kol prigydavo. Tame darbe pagelbėdavo mokyklos ūkvedys ir visa bendruomenė.

Norėdami prisidėti prie gamtos išsaugojimo mes rinkome baterijas, makulatūrą, tausojome elektros energiją.

Manau projektas tikslą pasiekė, nes mokinių rankomis daromi darbai ilgam išlieka jų sąmonėje.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Apie projekto įgyvendinimą pirmiausia informacija ėjo iš lūpų į lūpas, informavome mokyklos svetainėje, siuntėme žinutes į „Žaliąjį pasaulį“, „Dialogą“, „Panevėžio rytą“.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Konkurso „Žaliosia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Priekulės specialioji mokykla

Adresas: Žalgirio g. 2, Priekulė LT-96340, Klaipėdos rajonas

Tel. nr.: (8 46) 45 41 73

El. paštas: simpriekule@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Violeta Mišeikienė
Pareigos: direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Tel. nr.: 8-682-13047
El. paštas: mivioli@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

„Pagarba išėjusiems...“.

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.
Gegužės 20-21 dienomis.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).
Priekulės miesto kapinės.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.
Iniciatyvoje dalyvavo 36 mokyklos mokiniai ir 6 auklėtojai.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Idėjos tikslas buvo ugdyti mokiniuose pagarbą mirusiems, rūpintis jų amžino poilsio vieta, ypač tų, kurių nebėra kam rūpintis. Be to, šiose kapinėse ilsisi ir buvęs mūsų mokyklos mokinys našlaitis Romukas Zigmantas. Mokiniai, kartu su auklėtojais tvarkė užmirštus kapus, apsodino gėlėmis Romuko kapą. Įvedėme tradiciją, kad pradinį klasių mokiniai prižiūrės Romuko kapą, abiturientai dešimtokai tvarkys senąsias kapines (vietinių gyventojų Žvejų), kuriose dabar nebelaidojama, o likusieji prižiūrės dabartines Priekulės katalikų kapines.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.
Mokinių darbą stebėjo miestelio gyventojai, kurie buvo sujaudinti ir reiškė padėką už tokį dėmesį mirusiųjų atminimui, padėkos žodį tarė ir miestelio seniūno pavaduotoja D.Bliūdžiuvienė.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.
Šia iniciatyva buvo ugdoma pagarba mirusiems. Už šią veiklą mokiniai susilaukė padėkos iš toliau atvykusių čia palaidotų artimųjų ir giminių.

Konkurso „Žalčiausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kulautuvos vidurinė mokykla, Kauno r.
Adresas: Lelijų 15, Kulautuva, LT-53482, Kauno r.
Tel. nr.: (+370 37) 543259
El. paštas: mokykla@kulautuva.lm.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)**Vardas Pavardė: Kolomba Bulotienė****Pareigos: mokytoja****Tel. nr.: (+370 37) 543130****El. paštas: kolomba@man.lt****Iniciatyvos pavadinimas****IŠMOKIME RŪŠIUOTI IR TAUPYTI****Iniciatyvos trukmė***Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.***2009-06-01 – 06-13 (DVI SAVAITĖS)****Iniciatyvos vieta***Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).***Iniciatyva buvo įgyvendinama mokykloje ir Kulautuvos miestelyje.****Iniciatyvos dalyviai***Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.***Apie 50 5-10 klasių mokinių ir apie 70 miestelio bendruomenės šeimų, kurias aplankė mokiniai, skleisdami iniciatyvos idėjas. (mokykloje mokosi 236 mokiniai, Kulautuvoje gyventojų apie 2000)****Iniciatyvos santrauka***Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.***Mūsų miestelyje jau 5 vietose stovi spalvotieji konteineriai, tačiau žmonės nelabai noriai rūšiuoja atliekas, todėl kilo idėja paskatinti tai daryti aktyviau, išaiškinant rūšiavimo svarbą ir naudą.****Idėja tokia – mokiniai sukuria lankstinukus „Energijos taupymas“ ir „Rūšiuokime atliekas“. Šiuos lankstinukus pristato mokyklos bendruomenei ir platina miestelyje, vaikščiodami po namus ir pateikdami informaciją tiesiogiai bendraudami.****Viešinimas***Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.***Informacija buvo pateikta ne tik iš lūpų į lūpas, tačiau ir parašėme straipsnelį apie miestelyje vykstančią akciją į rajoninį laikraštį „Naujosios tėviškos žinios“ bei į miestelio laikraštį „Bendruva“, informacija įdėta mokyklos tinklapyje www.kulautuva.lm.lt****Mokykloje išleistas stendas apie respublikoje vykdomą akciją „Aš-žalias“.****Taip pat siūloma pasirašyti „Žaliąją deklaraciją“ (surinkome apie 30 parašų – tik nežinome, kur juos padėti... :)****Papildoma informacija***Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.***1. Mūsų mokyklos mokiniai beveik 100% dalyvavo akcijoje „Darom 09“. (2009-04-18)****2. Surengėme akciją „Išgelbėkime Žemę“, kurios metu mokiniai kūrė informacinius plakatus, iliustruojančius Žemės taršą ir galimas išeitis iš susidariusios padėties. Sukurti plakatai eksponuojami mokykloje. (2009-04)**

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kauno rajono Šlienavos pagrindinė mokykla
Adresas: Mokyklos 13
Samylų paštas 4313
Kauno rajonas
Tel. nr.: 8-37-430224
El. paštas: slienava@gmail.com

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)
Vardas Pavardė: Onutė Gervienė
Pareigos: mokytoja
Tel. nr.: 8-67816081
El. paštas: gerviene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas „Darbotvarkė – 21 (dabar darnus vystymasis): Žalioji klasė“

Iniciatyvos trukmė

Iniciatyva gimė nuo idėjos 1999/2000m.m.
įgyvendinimas prasidėjo nuo 2000m. rugsėjo ir tęsiasi iki dabar.

Iniciatyvos vieta

Iniciatyva įgyvendinama mokyklos sename sode, mokyklos parkelyje ir aplink mokyklą.

Iniciatyvos dalyviai

Nuo veiklos pradžios be mokyklos mokinių, mokytojų, administracijos, tėvų, iniciatyvos įgyvendinime dalyvavo Samylų seniūnijos seniūnas, Dubdavos eksperimentinio ūkio ir miškų urėdijos urėdas ir urėdo pavaduotojas, Girionių arboretumo vadovė, Miškų ir aplinkos apželdinimo kolegijos dėstytoja, LŽUU docentas, miškų katedros vedėjas. KMRP ekologas, etnokultūrologas, parko direktorė, SBC pirmininkė ir SKC direktorė.

Iniciatyvos santrauka

Iniciatyva įgyvendinama mokyklos sename sode, o prasidėjo nuo 1999/2000m.m. ŠKF projektas „Gerų idėjų bankas“, pateikėme idėją kaip pritaikyti seną sodą formalaus ir neformalaus ugdymo, poilsio ir bendruomenės susibūrimo vieta. Idėja tapo nugalėtoja.

Nuo to laiko etapais atliekamas seno sodo pritaikymas nūdienos reikmėms : pastatėme dvi Žaliasis klases I ir II ugdymo pakopoms, pasodinome 43 rūšių (du Raudonosios knygos atstovai) medžių ir krūmų, viso virš 200 naujų augalų, išsaugojom ir senąją rūšinę įvairovę. Laimėję projektą parengėme sodo botanikos tako augalų aprašus, išleidome knygelę ir atidarėme taką mokslo ir pažinimo reikmėms. Dalyvavo daug svečių iš rajono ir seniūnijos.

Sode pasodinome du atminimo medžius mokyklos . Šiais mokslo metais kiekviena klasė pasodino po savo klasės medį skirtą Lietuvos tūkstantmečiui ir mokyklos šimtmečiui paminėti. Žaliojoje zonoje įrengėm baseinėlį. Suoliukai ir sūpynės leidžia vaikams atsipūsti laisvalaikio.

Dalyvaudami tarptautinėje programoje „Milijardas medžių“, mokyklos skverelyje pasodinome 50 berželių. Mokyklos sporto aikštyną apsodinome eglaitėmis.

Viešinimas

Į visus darbus ir šventes vykdomas Žaliojoje zonoje kviesdavos į pagalbą ar svečius nuo artimiausių kaimynų iki rajono valdininkų
Talpinam naujienas internete, išleidom Žaliosios klasės Botanikos tako aprašą išplatinom bendruomenei ir rajono atstovams: rajono ekologei, Švietimo skyriaus specialistei ir visiems prisidėjusiems prie iniciatyvos įgyvendinimo ir plėtojimo.
2008-2009m.m. filmavo Kauno televizija ir rodė per Mokyklos lango laidą.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinant Jūsų aprašytą iniciatyvą.

2000 m . pabaigoje ŠKF paskelbė konkursą, kuriame mokyklų atstovai buvo kviečiami pasidalyti savo idėjomis įvairiais klausimais, pavyzdžiui, kaip užtikrinti lygias ugdymo(si) galimybes vaikams, kaip kurti mokyklos bendruomenę ir siekti mokyklos darbo efektyvumo, kaip "prisivilioti" tėvus į mokyklą, kaip rasti papildomų finansavimo šaltinių, kaip efektyviai bendradarbiauti su vietos bendruomene, verslininkais, nevyriausybinėmis organizacijomis ir kitomis institucijomis, ką daryti, kad mokiniai po pamokų iš mokyklos neskubėtų namo ar kur kitur, kaip panaudoti mokyklos aplinką mokymui(-uosi), kaip kurti mokyklos darbotvarę 21 ir kitomis geromis idėjomis, galinčiomis įkvėpti darbams Lietuvos mokyklų bendruomenes.

Iš gautų daugiau nei 70 įvairių idėjų iš visos Lietuvos, atrinktos įdomiausios, originaliausios bei aktualiausios 29 mokyklų idėjos bei būdai jas realizuoti. Konkursą laimėjusios mokyklos

apdovanotos 20 pavadinimų enciklopedinio pobūdžio knygų rinkiniais.

Konkursą laimėjo šios mokyklos už tokias pasiūlytas idėjas:

Kauno r. Šlienavos pagrindinė mokykla

Už idėją: Mokyklos Darbotvarkė 21

Konkurso „Žalčiausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Aukštakalnio pagrindinė mokykla

Adresas: Aušros g

Tel. nr.: neturiu

El. paštas: deimantarazas1@inbox.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Deimantas Trinkūnas

Pareigos: Mokinys

Tel. nr.: neturiu

El. paštas: deimantarazas1@inbox.lt

Iniciatyvos pavadinimas

Pergalė

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

2009-06-09 laiko truks 2metus

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Mokykloje

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

5000

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Ją sugalvojo mano mokytoja Vida Pelėdienė. Tikslas yra sutvarkyti viską apie mokyklą. Na ji buvo skirta aplinkai.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.
Internete ji buvo platinama. Auditoriją ji pasiekė mokinius, jų tėvus miestelio bendruomenę ir paprastus žmones.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Parašykite mano el.paštą o tada ko truks aš parašysiu.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Vilniaus Šeškinės pradinė mokykla
Adresas: Šeškinės 15, Vilnius
Tel. nr.: 2468767
El. paštas: rastine@seskinespradinė.vilnius.lm.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Inga Linartienė
Pareigos: Direktorės pavaduotoja ugdymui
Tel. nr.: 861645988
El. paštas: ilinartirne@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Ekologinis mokinių švietimas

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.
2008-2009 m.m.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Vilniaus mieste, mokyklos teritorijoje, Ozo landšaftiniame draustinyje.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.
Mokyklos 33 mokytojos, 313 mokinių ir jų tėvai, Vilniaus m. 16-os mokyklų komandos (apie 160 mokinių ir 32 mokytojai), UAB „Infoklodai“ (konferencijų ir renginių organizavimo įmonė) ir UAB „A.S.A. Vilnius“ (komunalinių atliekų tvarkymo tarnyba).

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Tikslas

- plėsti mokinių žinias apie ekologiją

Uždavinys

– aiškinti ekologijos svarbą bei jos poveikį mūsų poreikiams ir vykdyti ekologinę veiklą mokykloje. Siekiant įgyvendinti šį tikslą mokykloje vyko 13 renginių. Juose dalyvavo visa mokyklos bendruomenė, Vilniaus m. 16-os mokyklų komandos.

Mokyklos bendruomenė įgijo žinių ekologijos tema, pritaikė žinias praktiškai. Sulaukta gražių atsiliepimų apie vykdytą veiklą.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Informacija paviešinta Vilniaus m. savivaldybės ugdymo įstaigų renginių plane, laikraštyje „Dialogas“, UAB „A.S.A. Vilnius“ (komunalinių atliekų tvarkymo tarnyba) svetainėje. Veikla bus užfiksuota mokyklos metraštyje, su kuriuo susipažins mokyklos bendruomenė ir mokyklos svečiai.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Sukaupta medžiaga šia tema gausi ir saugoma mokykloje.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa**Konkurso dalyvis**

Mokyklos pavadinimas: Tauragės „Šaltinio“ pagrindinė mokykla

Adresas: T. Vaižganto g.-123, Tauragė

Tel. nr.: 8-446-61439

El. paštas: Tsaltinis@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Rima Diksienė

Pareigos: Neformaliojo ugdymo koordinatore

Tel. nr.: 8-446-62516

El. paštas: rimarampa@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Akcija-konkursas „Neteršk aplinkos-rūšiuok atsakingai“

Iniciatyvos trukmė

Akcija truko visą gegužės mėnesį.

Iniciatyvos vieta

Pirmiausia aplankėme mūsų miesto objektus, susijusius su atliekomis, jų rūšiavimu: UAB „Dunokai“, uždarytą Ližių sąvartyną, atliekų tvarkymo centrą, įrengtą pagal ES reikalavimus. Akcija-konkursas vyko mūsų mokykloje.

Iniciatyvos dalyviai

Šioje akcijoje dalyvavo visa mokyklos bendruomenė (mokiniai, tėveliai, mokytojai, pagalbinis personalas).

Initiatyvos santrauka

Mokyklos jaunieji ekologai iniciavo šią akciją-konkursą. Ši idėja kilo apsilankius UAB „Dunokai“, naujame atliekų perdirbimo centre mūsų mieste, išklausius ten dirbančių darbuotojų, kaip svarbu yra išmokti rūšiuoti atliekas. Svarbu skirti buitines atliekas nuo antrinių žaliavų iš, kurių iki 70 procentų perdirbamos. Kuo daugiau bus surūšiuota, tuo gamta nukentės mažiau. Akcijos metu mokiniai rinko makulatūrą, tuo pačiu dalyvavo originaliausio -pilniausio mini-konteinerio konkurse. Iš viso buvo surinkta **2472,5 kg.** makulatūros. Surinkta makulatūra buvo išvežta į UAB „Dunokai“. Čia mums geranoriškai talkino UAB „Dunokai“ darbuotojai. Mokiniai džiaugėsi, kad jie išsaugojo apie 40 medžių, sutaupė vandens, kuris būtų sunaudotas gaminant popierių iš medienos. Mūsų mokykloje pradinių klasių mokiniams buvo parodytas spektaklis „Aš žalias“, kurį parodė profesionalūs aktoriai.

Viešinimas

Mokykloje informacija apie skelbiamą akciją jos aktualumą buvo patalpinta stenduose.

Papildoma informacija

Mūsų mokykla yra dabar renovuojama tiek iš išorės, tiek iš vidaus. Mokykloje atlikus gamtosauuginį auditą, paaiškėjo, kad mokiniai nelabai moka rūšiuoti atliekas. Mokykloje norime, kad kiekvienoje klasėje būtų pastatyti mini-popieriui ir plastmasiniams buteliams konteineriukai. L. svarbu, kad pradėti darbai taptų įpročiu nuo mokyklinio suolo.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Panevėžio r. Upytės Antano Belazaro pagrindinė mokykla

Adresas: Upytės-1, Upytė, Panevėžio r.

Tel. nr.: (8-45)555633

El. paštas: veseta@delfi.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Jurgita Zalatorienė

Pareigos: direktoriaus pavaduotoja ugdymui

Tel. nr.: (8-45)555633, (8-45)555533

El. paštas: veseta@delfi.lt

Initiatyvos pavadinimas

Mes gamtos vaikai

Initiatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.

Initiatyva įgyvendinama nuo 2006 metų ir vyksta šiuo metu.

Initiatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Mokykloje, Upytės miestelyje, Krekenavos regioninio parko teritorijoje.

Initiatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai

dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.

Initiatyvos įgyvendinime dalyvavo apie 100 žmonių: mokiniai ir jų tėvai, mokytojai, Upytės bendruomenė.

Initiatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.

Tikslai - skatiname vaikus praktiškai įsijungti į žaliajo judėjimo veiklą – tvarkyti aplinką ir rūšiuoti atliekas, formuojame atsakomybę už supančią aplinką, skatiname kūrybiškumą. Vykdėme įvairias gamtosaugines akcijas: talkininkavome mokykloje ir Upytės miestelyje tvarkant aplinką, rinkome šiukšles miškuose. Kiekvienais metais rinkome makulatūrą. Dalyvavome EMP organizuotoje akcijoje ir sudarinėjome sąrašus žmonių, kurie nori atsikratyti neveikiančia buitine technika, taip pat akcijoje „Rink baterijas“. Vasarą organizavome gamtosaugines vaikų vasaros poilsio stovyklas. Mokiniai dalyvavo susitikimuose su UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro darbuotojais. Gamtosauginėse akcijose dalyvavo mokiniai, mokytojai ir visa Upytės bendruomenė. Initiatyvos rezultatas - palankus Upytės gyventojų bendruomenės požiūris į mokinių vykdomą gamtosauginę veiklą.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.

Apie akcijas rašėme mokinių sienlaikraštyje „Savaitė“, mokyklos internetinėje svetainėje <http://www.upyte.panevezys.lm>, rajono savivaldybės internetinėje svetainėje www.panrs.lt, dienraštyje „Panevėžio rytas“ (2008-05-19 Nr. 109/4385/)

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Mokykloje vykdomos ne tik atliekų rūšiavimo akcijos, bet įvairios kitos: „Diena be automobilio“, medelių sodinimo, vyksta įvairūs sveikos gyvensenos renginiai: sporto varžybos, sveiko maisto svetainių konkursai, ekologiniai žygiai pėsčiomis arba dviračiais ir kt. Mokykla dalyvauja „Nerūkančios klasės“ konkursuose, bendradarbiauja su kitomis gamtosauginėmis mokyklomis, turi mokyklos gamtosauginį stendą.

S[;P]

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Utenos Vyturių pagrindinė mokykla

Adresas: Sėlių 45

Tel. nr.: . 838962072

El. paštas: vyturiupm@vyturiai.utenal.m.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Edita Kadūnienė

Pareigos: Mokyklos direktorė

Tel. nr.: +37068743273

El. paštas: kadedal@gmail.com

Initiatyvos pavadinimas

Tėvynei, Motinai, Žemei

Iniciatyvos trukmė

Iniciatyva įgyvendinama nuo 1999 iki 2009 m., ją inicijuoja mokykloje veikianti NVO Utenos krašto ekologinio švietimo centras. Visi renginiai susumuojami minint Pasaulinę Žemės dieną.

Iniciatyvos vieta

*Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).
Iniciatyva įgyvendinama Utenos Vyturių pagrindinėje mokykloje
Dalyvaujame gamtosauginiuose projektuose, akcijose.
Tvarkome mokyklos teritoriją ir miesto teritorijos fragmentą, kuris priskirtas Vyturių pagrindinės mokyklos bendruomenei.*

Iniciatyvos dalyviai

*Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.
Mokyklos bendruomenės nariai, mokinių tėveliai, rajono gamtosauginės NVO.*

Iniciatyvos santrauka

*Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.
Organizuojame ir skatiname centro narių, bei mokyklos bendruomenės narių gamtosauginę veiklą, skatiname tiriamojo darbo įgūdžius. Informuojame visuomenę, apie rajono moksleivių darbus ekologine tematika, populiariname gamtosauginį mokymą. Organizuojame mokslines konferencijas, akcijas ir šventes, ieškome finansavimo šaltinių.*

Viešinimas

*Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.
Apie mūsų ekologinę veiklą rašo laikraščiai „Šeimininkė“, „Dialogas“, „Utenis“, „Utenos apskrities žinios“, „Žaliasis pasaulis“
Mokiniais dalinamos skrajukės - kvietimai, kurie perduoti tėveliams, mikrorajono gyventojams, mokytojams, savivaldos darbuotojams.*

Papildoma informacija

*Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.
1999m. Vyturių pagrindinėje mokykloje įkurtas Utenos krašto ekologinio švietimo centras 1999 m. Suomijos aplinkos apsaugos ministerija apdovanojo 1200 lt. premija ir diplomu „Už aktyvią aplinkosauginę veiklą“. 2000m. Vyturių pagrindinės mokyklos bendruomenė apdovanota Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus padėkos raštu „Už rūpestį gimtuoju kraštu“, tokiu pat raštu apdovanotas ir NVO Utenos krašto ekologinio švietimo centras. 2000m. mokyklos bendruomenė už ekologinio - rekreacinio tako sukūrimą apdovanota II vieta ir diplomu. 2002m. aplinkos ministro apdovanojimas už nuoseklią 5 metų veiklą ruošiant moksleivius apskrities konkursui „Žmogus ir aplinka“. 2005 m. apdovanoti diplomu už kūrybiškus projektus Tarptautinėje akcijoje „Išvalykime pasaulį“. 2007m. ŠMM Padėkos raštas „Už sėkmingą ekologinio švietimo propagavimą“*

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kauno „Paparčio“ pradinė mokykla

Adresas: Šiaurės pr. 35, Kaunas

Telefonas: (8 37) 312038

El. paštas: paparčio@papartis.kaunas.lm.lt

Atsakingas asmuo.

Dalia Vaitiekūnienė

Mokytoja

Tel. Nr. 8612 27740

El. paštas: dal.vaitiekuniene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas. „Pasitvarkyme“

Iniciatyvos trukmė. 2008-09-24 2008-10-16, 3 valandos.

Iniciatyvos vieta. Mokyklos kiemas ir teritorija už mokyklos tvoros.

Iniciatyvos dalyviai. Akcijoje dalyvavo I – IV-tų klasių mokiniai (apie 328), 14 klasių auklėtojų, 4 dalykų mokytojai, pavaduotoja ūkiui, socialinė darbuotoja ir psichologas.

Iniciatyvos santrauka. Iniciatyva „Pasitvarkyme“ - viena iš socializacijos programos „Vaikų juokas“ dalių.

Iniciatyvos uždaviniai: skatinti vaikus tapti aktyviais atliekų rinkėjais ir rūšiuotojais, užkirsti kelią antrinių žaliavų švaistymui, susitvarkyti mokyklos kiemą ir apie ją esančią teritoriją. Mokyklos administracija šiai akcijai nupirko naujas šiukšlių dėžes. Ant jų pasirašė visų klasių mokiniai. Tuo parašu jie pasižadėjo rūšiuoti atliekas. Visos surinktos šiukšlės buvo surūšiuotos ir sumestos į spalvotus konteinerius.

Ši iniciatyva buvo inspiruota jau trečius metus mokykloje vykdomo „Rink baterijas“ projekto, kurio sėkmingi rezultatai džiugino ne tik projekto rengėjus, bet ir mokinius bei jų tėvelius.

Viešinimas. Iniciatyva fiksuota nuotraukose (priedas), kurios buvo patalpintos į mokyklos svetainę. Atliktu darbu džiaugėsi ne tik patys moksleiviai, mokytojai, bet ir aplinkinių namų gyventojai. Mokiniais į pasiekimų knygeles buvo įrašyti pagyrimai. Savo atžalomis pasidžiaugė ir mokinių tėveliai.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kauno rajono Saulėtekio Antano Mackevičiaus pagrindinė mokykla

Adresas: Saulėtekio km., Vilkijos apyl.sen., Kauno r.

Tel. nr.: 837 538253

El. paštas: sauletekioampm@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Edita Marcinkevičienė

Pareigos: mokytoja
Tel. nr.: 86 12 21215
El. paštas: editam29@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

Žemės dienos renginiai

Iniciatyvos trukmė

Nurodykite, kada buvo įgyvendinama iniciatyva ir kiek laiko ji truko.
Iniciatyva buvo įgyvendinama balandžio ir gegužės mėnesiais, ji truko mėnesį laiko.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).
Iniciatyva buvo įgyvendinama mokykloje, mokyklos parke, visoje Vilkijos apylinkių seniūnijos teritorijoje ir Saulėtekio kaime, kur įsikūrusi mokykla.

Iniciatyvos dalyviai

Kiek žmonių dalyvavo iniciatyvos įgyvendinime? Nurodykite, jei į iniciatyvą buvo įtraukti ne tik tiesioginiai dalyviai (mokiniai), bet ir kiti žmonės.
Dalyvavo visi mokyklos mokiniai, apie 120 vaikų, 20 mokytojų. Į iniciatyvą buvo įtraukti Saulėtekio bendruomenės centro „Atmintis“ ir Daugeliškių krašto bendruomenės centro nariai.

Iniciatyvos santrauka

Glaustai aprašykite iniciatyvos idėją ir jos įgyvendinimą. Nurodykite iniciatyvos tikslus, turinį, auditoriją, kuriai ji buvo skirta, poveikį, atgarsius ir pan. Aprašymas neturėtų viršyti 10 eilučių.
Iniciatyvos tikslas buvo tvarkyti aplinką, skatinti ekologinę mąstyseną, įgytus gamtosauginius įgūdžius pritaikyti kasdieniniame gyvenime, ugdyti sąmoningumą, pagarbą gamtai, skatinti mokinių kūrybiškumą. Mokiniai pagamino apie 30 inkilėlių, kuriuos išskėlė mokyklos parke. Buvo pasodintas Lietuvos vardo tūkstantmečiui skirtas medelis mokyklos parke. Taip pat pasodinta apie 150 medelių mokyklos teritorijoje. Bendradarbiaujant su Vilkijos apylinkių seniūnija buvo tvarkoma aplinka, renkamos šiukšlės ne tik mokyklos teritorijoje, bet ir visoje apylinkėje. Mokiniai rinko buitines atliekas bei dailės ir technologijų pamokų metu sužinojo, kaip galima jas tinkamai panaudoti, gamino originalius darbelius naudodami buitines atliekas, piešė plakatus tema „Globokime ir saugokime gamtą“. Mokiniai aktyviai įsijungė į bendrą veiklą, mielai sodino medelius, gėles. Geriausiai iniciatyvos naudą iliustruoja vieno mokinio pasakyti žodžiai: „Dabar tai jau šiukšlių nemėtysiu ir kitiems neleisiu“. Vilkijos apylinkių seniūnas padėkojo mokiniams už aplinkosauginių idėjų propagavimą.

Viešinimas

Nurodykite, kaip buvo platinama informacija apie įgyvendinamą iniciatyvą (iš lūpų į lūpas, internete, spaudoje ir pan.), kokią auditoriją ji pasiekė (mokinius, jų tėvus, miestelio bendruomenę ir pan.), koks buvo iniciatyvos matomumas.
Informacija buvo pateikta Kauno rajono savivaldybės internetiniame puslapyje, rajono laikraštyje, mokinių tėvai išgirdo informaciją apie veiklą šventės mokykloje metu. Taigi, informacija pasiekė tėvelius, kaimo bendruomenę ir Kauno rajono žmones, kuriems įdomi ši informacija.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

Kiekvienais metais, taip pat ir šiemet mokiniai sodina žydinčias gėles mokyklos teritorijoje, jas puoselėja, prižiūri. Mokykla bendradarbiauja su Vilkijos apylinkių seniūnija ir padeda švarinti aplinką visoje seniūnijos teritorijoje. Mokyklos bendruomenė dalyvavo akcijoje „Darom2009“, kurios metu tvarkė šalia esantį mišką, sodino medelius. Akcijoje kartu su mokyklos bendruomene dalyvavo Seimo narys Justinas Urbanavičius.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Vilniaus r. Eitminiškių pagrindinė mokykla

Adresas: Eitminiškių k. Nemenčinės sen. Vilniaus r.

Tel. nr.: (85)2438533

El. paštas: eitmok@gmail.com

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Ilona Gaidukevič

Pareigos: biologijos mokytoja

Tel. nr.: +37060112714

El. paštas: ilona_gaidukevic@yahoo.com

Iniciatyvos pavadinimas

Gamta – mūsų draugas

Iniciatyvos trukmė

Nuo 2008 iki 2009 metų

Iniciatyvos vieta

Vilniaus r. Eitminiškių pagrindinė mokykla

Iniciatyvos dalyviai

Į veiklą buvo įtraukti mokyklos mokiniai bei klasių auklėtojai.

Iniciatyvos santrauka

Gamtamokslinio profilio projektas „**Gamta – mūsų draugas**“ pagrindinis tikslas ugdyti mokinių savimonei ir atsakingą elgesį rūpinantis juos supančia aplinka, išaiškinti aplinkos tvarkymo svarbą, rūšiavimą ir pakartotinį naudojimą, ugdyti meilę gamtai, kurti saugią ir sveiką ugdymo ir socializacijos aplinką mokykloje. Mokiniai dalyvavo aktyviuose užsiėmimuose, kur tyrinio sraigų paplytė mokyklos teritorijoje. Tiriant bestuburių paplytę, buvo atkreipta dėmesys į miško, pievos ir upelio užterštumą. Organizavome akcijas, kurių tikslas išvalyti mokyklos teritoriją. Mokiniai rinko, rūšiavo, analizavo rastus šiukšles irimo laikotarpyje. To pasekoje dalyvavome ekologiškų madų konkurse „Jaunasis dizaineris“, kuris vyko už mokyklos ribų. Buvo sukurti rubų modeliai iš atliekų. Laukiamas rezultatas: mokinių pagarba gyvajai ir negyvajai gamtai, atsakomybė už jos išsaugojimą bei apsaugą.

Viešinimas

Su projekto darbu supažindinome mokinių tėvus. Buvo platinami pačių mokinių pagaminti lankstinukai, kur buvo apibūdinta išsami informacija apie projekto veiklą.

Papildoma informacija

Prie anketos pridedame power pointo prezentaciją.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Marijampolės sav. Igliaukos Anzelmo Matučio vidurinė mokykla
Adresas: Jaunimo g. 6 Igliauka Marijampolės sav.
Tel. nr.: 8 34324641
El. paštas: matuciomokykla@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Ilona Prajarienė
Pareigos: mokytoja
Tel. nr.: 8 67530625
El. paštas: ilpraj@super.lt

Iniciatyvos pavadinimas

Norim Igliaukos švarios ir žalios

Iniciatyvos trukmė

Iniciatyva truko 2008- 2009 m.m.

Iniciatyvos vieta

Renginiai vyko mokykloje, miške, prie ežero, Marijampolės mieste.

Iniciatyvos dalyviai

Renginiuose dalyvavo mokyklos mokiniai, mokytojai, taip pat Igliaukos bendruomenės nariai, Marijampolės urėdijos miškininkai.

Iniciatyvos santrauka

Mokykloje vyko įvairūs renginiai, susiję su Igliaukos švarinimu, puošimu žaliuoju rūbu, aplinkosauginiu švietimu. Organizavome gamtamokslinę konferenciją „Miško bičiuliams -10“, kurios metu mokiniai skaitė pranešimus, dalyvavo svečiai iš Marijampolės miškų urėdijos, išleidome lankstinuką apie miško bičiulių veiklą, taip pat pasodinome medelių parkelį prie mokyklos. Lietuvos tūkstantmetį įprasminom pasodindami „Tūkstantmečio eglyną“. Į šį renginį pakvietėme Igliaukos bendruomenę. Dalyvavome akcijoje „Darom 2009“, rinkom šiukšles prie mokyklos, ežero ir miške, prižiūrėjom gėlynus prie mokyklos. Pradinių klasių mokiniai vykdė projektą „Žemėlė pakėlė mane ant sparnų“. Kūrė eilėraščius ir rašinius apie žemę, piešė plakatus, dalyvavo viktorinoje. 2-4kl. mokiniai dalyvavo Marijampolės Mažųjų gamtininkų olimpiadoje „Tūkstantmečio gamtininkas“. Mokykloje vyko Pasaulinei Žemės dienai skirtas mėnuo, kurio metu organizavome puokščių, piešinių parodas, gražiausio inkilo, margučio, Žemei skirto laiško konkursus. Vykdomė akciją „Išvalyk savo kiemą“. Prie Yglos ežero vyko netradiciniai skaitymai eilėraščių tema „Vanduo“. Miško bičiuliai dalyvavo Marijampolėje Žemės dienos šventėje. Laimėjo prizus už prisistatymą ir tapo mis Žemė nugalėtojais. Mokykloje vyko aplinkosauginė diena. Vyresnių klasių mokiniai dalyvavo Gamtos tyrimų ir ekologinio švietimo stoties vykdomoje akcijoje „Šulinių kokybės tyrimas“. Dešimtukai ir aštuntukai dalyvavo Marijampolėje renginyje „Darbai iš atliekų“ ir laimėjo pagrindinį prizą už skulptūrą iš padangų.

Viešinimas

Į renginius kvietė skelbimai, pakvietimai. Informaciją skelbėme internete, laikraščiuose Žaliasis pasaulis, Girinukas. Apie mus rašė Suvalkietis, Marijampolės miesto laikraštis. Platinome lankstinuką mokiniams, svečiams iš Marijampolės.

Igliaukos mokyklos mokiniai gali pasakyti: Aš - žalias, nes Igliauką puošiu žaliuoju rūbu ir renku šiukšles. Mūsų darbai turi naudą gamtai, dalyvavo visi mokyklos mokiniai.

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: Kalvių pagrindinė mokykla
Adresas: Joniškio raj. Plikiškių km. Šilelių 2
Tel. nr.: (8-426) 41833
El. paštas: kalviumokykla@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: Jolanta Guževičiūtė
Pareigos: Mokytoja
Tel. nr.: (8-426) 41833
El. paštas: kalviumokykla@takas.lt

Iniciatyvos pavadinimas

Akcija

Iniciatyvos trukmė

2009-05-01 iki mokslo metų pabaigos t.y. 2009-06-19

Iniciatyvos vieta

Mokykloje, mokinių gyvenamojoje aplinkoje (kaimuose).

Iniciatyvos dalyviai

20 mokinių, „Jaunieji gamtininkai“, mokyklos ir kaimo bendruomenės nariai.

Iniciatyvos santrauka

Iniciatyvos idėja įgyvendino „Jaunųjų gamtininkų“ būrelio nariai. Tikslai: 1. Skatinti mokyklos ir kaimo bendruomenės rūšiuoti atliekas. 2. Vykdyti informatyvią veiklą leidžiant ir platinant informacinius lankstinukus apie atliekų rūšiavimą. 3. Prižiūrėti kaime esančius atliekų rūšiavimo kontenerius, stovinčius prie parduotuvės. 4. Vykdyti mokyklos bufeto išmetamų atliekų rūšiavimą ir kiekio skaičiavimą.

Vykdyta veikla buvo skirta mokyklos ir kaimo bendruomenės nariams.

Mokiniams ši veikla labai patiko, jos rezultatai paskelbti mokyklos stende, pristatyti projektinės veiklos metu.

Kaimo bendruomenės nariai domėjosi vykdoma veikla, stengėsi teisingai rūšiuoti šiukšles.

Viešinimas

Informacija skelbimų lentose, iš lūpų į lūpas, informacinė – padalomoji medžiaga. Informacija pasiekė mokinius, jų tėvus ir kaimo bendruomenę. Iniciatyvos matomumas teigiamas.

Papildoma informacija

Mokyklos bufete buvo vykdomas atliekų rūšiavimas ir jų kiekio apskaičiavimas per savaitę. Vykdoma atliekų rūšiavimo konteinerių, esančių kaime, priežiūra (rūšiuojamos greta konteinerių paliktos šiukšlės).

Konkurso „Žaliausia mokykla“ dalyvio anketa

Konkurso dalyvis

Mokyklos pavadinimas: ŠVENČIONIŲ R. ŠVENČIONĖLIŲ GIMNAZIJA

Adresas: VILNIAUS G. 124, ŠVENČIONĖLIAI, ŠVENČIONIŲ R.

Tel. nr.: 8 387 32 4 75

El. paštas: gimnazija.svencioneliu@takas.lt

Atsakingas asmuo (asmuo ryšiams)

Vardas Pavardė: JŪRATĖ GUIGIENĖ

Pareigos: DIREKTORIAUS PAVADUOTOJA UGDYMU

Tel. nr.: 8 387 32 4 75, 8 611 30 7 52

El. paštas: jurate.guigiene@gmail.com

Iniciatyvos pavadinimas

„ŠVARI LIETUVA- GRAŽI LIETUVA“

Iniciatyvos trukmė

Ši iniciatyva buvo įgyvendinama birželio 12 d. Paruošiamasis darbas vyko nuo birželio 5 d. Mokiniai ieškojo informacijos literatūroje, internete, apie šiukšlių rūšiavimą.

Iniciatyvos vieta

Nurodykite, kur buvo įgyvendinama iniciatyva (mokykloje, parke, mieste, regione ir pan.).

Iniciatyva vyko Švenčionėlių gimnazijoje, Švenčionėlių mieste: gatvėse, 8 šiukšlių surinkimo aikštelėse, už miesto- prie Šundės upelio bei prie stačiatikių kapinių

Iniciatyvos dalyviai

Šioje veikloje dalyvavo 143 mokiniai.

Iniciatyvos santrauka

Veikla vyko gimnazijoje – mokiniai kūrė, piešė plakatus, reklaminius standus. Juos pristatė gimnazijoje mini konferencijoje. Šios mini konferencijos metu peržiūrėjome kelis filmukus bei pateiktis apie šiukšlių rūšiavimo svarbą. Šiuos filmukus ir pateiktis mokiniai buvo sukūrę anksčiau per biologijos pamokas. 8 klasių (I ir III klasių) komandos išnešė plakatus bei reklaminius standus į 8 Švenčionėlių mieste esančias šiukšlių surinkimo aikšteles. Ten savo medžiagą pritvirtino prie tvorelių. Dviejų klasių grupės nuėjo prie Šundės upelio (Žeimenos intakas) ir sutvarkė upelio vagas dalį, surinko šiukšles prie stačiatikių kapų. Švenčionėlių miesto gatvėse mokiniai išdalino praeiviams Švenčionėlių miesto gyventojams skrajutes apie šiukšlių rūšiavimo svarbą. Savo veiklą mokiniai nufotografavo ir kitų mokslo metų pradžioje padarysime standą. II klasės nusprendė iniciatyvą pratęsti – birželio 22 d. plaukti Žeimenos upe ir išvalyti upės vagą nuo Kaltanėnų iki Švenčionėlių.

Viešinimas

Projektas pavyko, nes visiems patiko ieškoti informacijos, ją aptari. Mokiniai patys pasiūlė iniciatyvą: dėl

šiukšlių rūšiavimo svarbos dalinti švenčionėliškiams skrajutes bei sukurti standus ir juos nunešti prie šiukšlių rūšiavimo aikštelių. Švenčionėlių miesto žmonės prie šiukšlių aikštelių skaitė mokinių surinktą reklaminę informaciją apie rūšiavimo svarbą. O Šundės upelio vagos priežiūra mūsų gimnazijos mokiniai jau seniai rūpinasi. Bet dar viena tvarkymosi talka upeliui buvo naudinga. Apie šį projektą parašėme į gimnazijos laikraštį, nuotraukas įdėjome į gimnazijos svetainę, o fotografijų parodą padarysime kitų mokslo metų pradžioje.

Papildoma informacija

Čia galite pateikti informaciją, kurios nenurodėte aukščiau, tačiau manote, kad ji būtų svarbi vertinat Jūsų aprašytą iniciatyvą.

KONKURSO „ŽALIAUSIA MOKYKLA“ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Konkurso „Žaliausia mokykla“ nuostatai reglamentuoja konkurso tikslus, organizavimą, dalyvavimo sąlygas ir vertinimo kriterijus.
2. Konkursas „Žaliausia mokykla“ (toliau – konkursas) – tai neformalaus mokinių ugdymo projektas, kuriuo didinamas aplinkosaugos problemų žinomumas ir mokinių sąmoningumas, skatinamas aplinkosauginių vertybių formavimasis. Konkursas yra viena iš projekto „Aš – žalias“ veiklų.
3. Konkurso temos: gamtos išteklių tausojimas, aplinkos tvarkymas, atliekų rinkimas, rūšiavimas, perdirbimas ir pakartotinis naudojimas.

II. KONKURSO TIKSLAI

4. Paskatinti mokinius įsijungti į praktinę žaliojo judėjimo veiklą – tvarkyti savo aplinką, rūšiuoti atliekas ir propaguoti aplinkosaugines idėjas.
5. Didinti mokinių supratimą apie atliekų rūšiavimo svarbą ir formuoti praktinius rūšiavimo gebėjimus.
6. Skatinti mokinių kūrybiškumą, ugdyti sąmoningumą ir formuoti atsakomybę už supančią aplinką.

III. KONKURSO ORGANIZAVIMAS

7. Konkursą organizuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija ir ryšių su visuomene agentūra „Avenire“.
8. Konkursas vyks 2009 m. gegužės 1d. – birželio 15d.
9. Konkursui skirti laiškai turi būti išsiųsti iki 2009 m. birželio 15 d. adresu Trakų g. 7-17, LT - 01132 Vilnius arba el. paštu mokykla@as-zalias.lt. Jeigu laiškai siunčiami paštu, pašto spaudo data neturi būti vėlesnė nei 2009 m. birželio 15 d., vėliau išsiųsti laiškai nebus vertinami.

IV. KONKURSO SĄLYGOS

10. Konkurse gali dalyvauti visos Lietuvoje veikiančios bendrojo lavinimo mokyklos. Individualių mokinių, klasių ar neformalių grupių pristatyti darbai vertinami nebus.
11. Vienos mokyklos konkursui pateikiamų iniciatyvų skaičius neribojamas.
12. Konkurse dalyvaujančios mokyklos turi pateikti užpildytą dalyvio anketą bei iliustracijas. Laiškai be užpildytos dalyvio anketos nebus vertinami.
13. Konkursui pristatomos iniciatyvos pobūdis neribojamas, gali būti pristatomi patys įvairiausi mokyklų surengti renginiai, iniciatyvos, susijusios su aplinkos tvarkymu, atliekų rinkimu ir rūšiavimu.

V. VERTINIMO KRITERIJAI

14. Geriausias bei originaliausias iniciatyvas atrinks LR Aplinkos ministerijos suformuota vertinimo komisija, kuri skirs pirmąją, antrąją ir trečiąją vietas.
15. Vertinant iniciatyvas bus atsižvelgiama į šiuos kriterijus:
 - Iniciatyvos atitikimas konkurso tikslams
 - Nauda gamtai
 - Iniciatyvos aktualumas konkrečiame regione
 - Idėjos originalumas
 - Iniciatyvos sklaida
 - Iniciatyvos ilgalaikiškumas
 - Dalyvių skaičius
 - Bendruomenės įtraukimas
16. Vertinimo komisijos išrinkti nugalėtojai bus apdovanoti televizoriumi ir DVD grotuvu. Kiti prizai – krepšinio kamuoliai.

VI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Konkurso organizatoriai pasilieka teisę panaudoti atsiųstus tekstus ir iliustracijas, pristatant projektą „Aš – žalias“ ir populiarinant aplinkosaugos idėjas. Autorių sutikimu su šiomis sąlygomis laikomas tekstų ir iliustracijų pateikimas šiam konkursui.

Anketa

Aš esu Daiva Nemčinskaitė, Mykolo Romerio Universiteto, Politikos ir vadybos fakulteto, Aplinkos politikos katedros, Aplinkos politikos ir administravimo studijų programos, magistrantūros 2 kurso studentė. Rengiu magistro darbą tema: „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, vadovaujamą doc. dr. A. Bako.

Prašau Jūsų užpildyti šią anketa, kurios tikslas kvalifikuotai įvertinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, nustatyti jų problemas, ypatybes ir problemų sprendimo galimybes. Į anketos klausimus prašome atsakyti per 5 darbo dienas, esant galimybei – anksčiau.

Į anketos klausimus prašome atsakyti remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Pažymėkite, Jūsų nuomone, tinkamiausią atsakymų variantą, esant reikalui savo nuomonę pagrįskite arba įrašykite atsakymą.

1. Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys), pareigos.

.....

2. Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?

a) taip b) ne

3. Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?

.....

.....

4. Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite.

a) taip b) labiau taip, nei ne c) nei taip, nei ne d) labiau ne, nei taip e) ne

.....

.....

5. Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų? Atsakymą pagrįskite.

.....

.....

6. Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.

5 - labai didelis 4 - didelis 3 - vidutinis 2 - mažas 1 - labai mažas

Iniciatyva	Vertinimas	Iniciatyva	Vertinimas
Pamoka apie atliekų rūšiavimą		Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	
Paskaita apie atliekų rūšiavimą		Kompiuterinė programa „mokomės taisyklingai rūšiuoti atliekas“	
Pokalbis apie atliekų rūšiavimo svarbą		Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti.	
Pranešimas „Venkime, rūšiuokime, perdirbkime“		Kūrybinis konstarvimas iš atliekų dailės ir darbų pamokoje	
Diskusija atliekų rūšiavimo tema		Akcija – „Rink baterijas“	
Aiškinimas apie atliekų rūšiavimo svarbą		Plakatų rengimas atliekų rūšiavimo tema	
Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema		Lankstinukų rengimas – „Rūšiuok pats“	
Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas		Skrajučių kūrimas atliekų rūšiavimo tema	
Konferencija atliekų rūšiavimo tema		Apskaitos vedimas apie mokyklos valgyklos atliekų rūšiavimą	
Klasės valandėlė atliekų rūšiavimo tema		Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	
Stendas apie buitinių atliekų rūšiavimą		Laboratorinis darbas -Pet butelių perdirbimas	
Paroda – antrinis daiktų gyvenimas		Vizualinis atliekų rūšiavimo konteinerių kūrimas	
Eko stiliaus madų šou iš atliekų		Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	
Presentacija atliekų rūšiavimo tema		Mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės	
Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikšt. atliekų perdirbimo įm.ar pan.		Panaudotų popierių perdirbimas	
Pavyzdys – kaip rūšiuoti atliekas		Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas	
Filmo atliekų rūšiavimo tema demonstravimas		Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas, informacijos perdavimas perdavimas	
Fotogalerija – pakuotės kelias		Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais	
Spektaklis – „Rūšiuoju atliekas“		Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	
Anketinė apklausa apie atliekų rūšiavimą			

7. Pakomentuokite, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro šie veiksniai:

a) iniciatyvos trukmė:

.....

b) mokinių amžiaus grupė:

.....

c) praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis:

.....

d) kiti veiksniai:

.....

8. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų privalumus?

.....

.....

9. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų trūkumus?

.....

.....

10. Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui.

.....

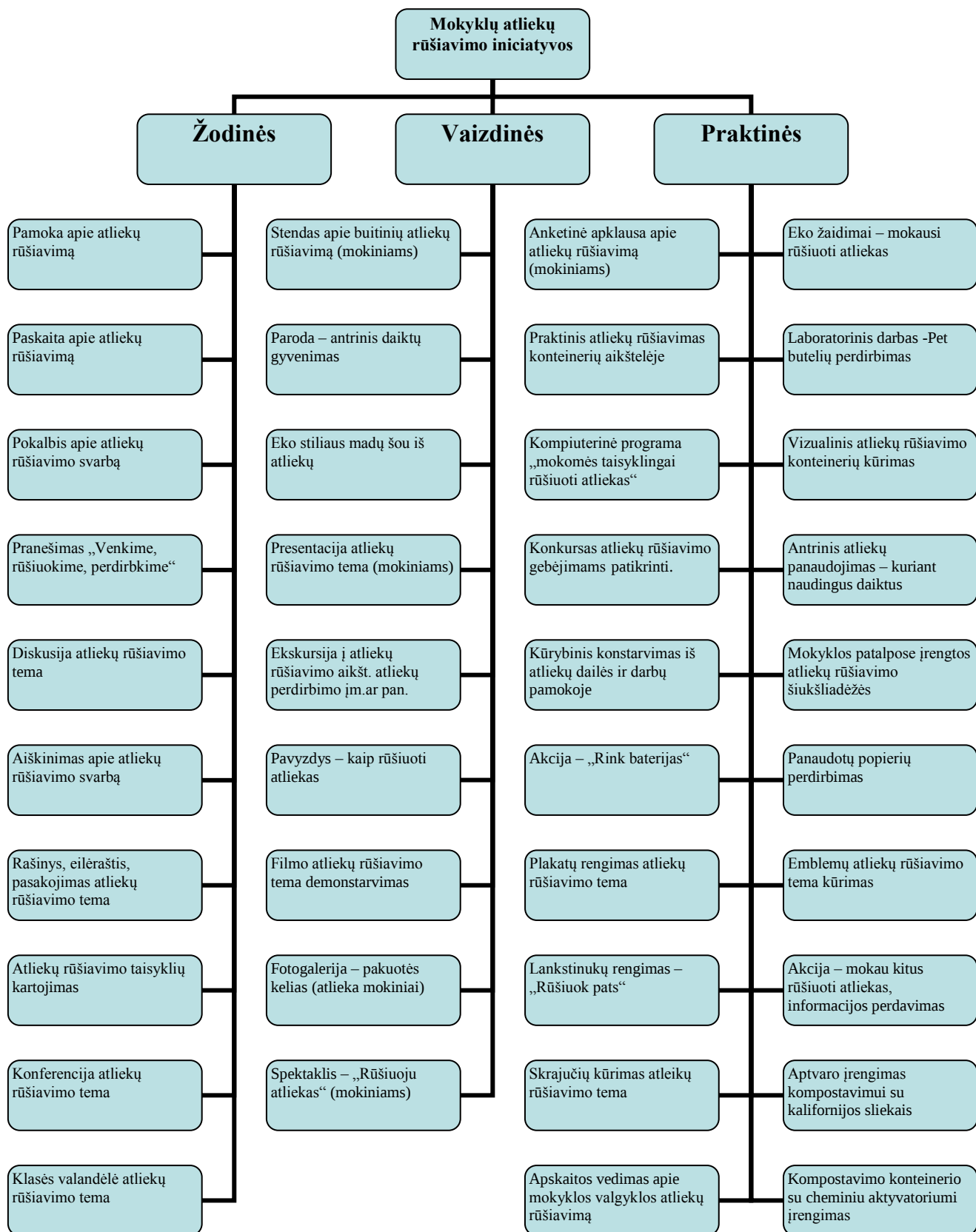
.....

Dėkojame už sutikimą dalyvauti tyrime.

Šiame priede pateiktos Aplinkos ministerijos ir ryšių su visuomenės agentūros „Avenirė“ duomenimis, 2009 metais organizuoto konkurso „Žalčiausia mokykla“ Lietuvos mokyklų atliekų rūšiavimo iniciatyvos.

Mokyklos atliekų rūšiavimo iniciatyva. Šiame tyrime suvokiama, kaip bet kokia mokyklos pradėta veikla, pirmas žingsnis arba veikimo pastangos, siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų.

Lietuvos mokyklos. Šiame tyrime tik bendrojo lavinimo mokyklos, kurių pagrindinė veikla yra ugdymas pagal formaliojo švietimo pradinio, pagrindinio, vidurinio ar atitinkamas specialiojo ugdymo programas. Tokiomis mokyklomis bus laikomos: pradinė mokykla, mokykla-darželis, pagrindinė mokykla, jaunimo mokykla, specialieji vaikų auklėjimo ir globos namai, ligoninės mokykla, sanatorinė mokykla, vidurinė mokykla, gimnazija, menų gimnazija, konservatorija, suaugusiųjų mokykla, specialioji mokykla.

Anketa

Aš esu Daiva Nemčinskaitė, Mykolo Romerio Universiteto, Politikos ir vadybos fakulteto, Aplinkos politikos katedros, Aplinkos politikos ir administravimo studijų programos, magistrantūros 2 kurso studentė. Rengiu magistro darbą tema: „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, vadovaujamą doc. dr. A. Bako.

Prašau Jūsų užpildyti šią anketa, kurios tikslas kvalifikuotai įvertinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, nustatyti jų problemas, ypatybes ir problemų sprendimo galimybes. Į anketos klausimus prašome atsakyti per 5 darbo dienas, esant galimybei – anksčiau.

Į anketos klausimus prašome atsakyti remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Pažymėkite, Jūsų nuomone, tinkamiausią atsakymų variantą, esant reikalui savo nuomonę pagrįskite arba įrašykite atsakymą.

1. Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys), pareigos.

ŠMM Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyriaus vyriausioji specialistė

2. Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?

a) taip b) ne

3. Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?

Galėtų būti vedama bendra mokyklos statistika kaip administracija, bufetas, atskiros klasės prisideda prie atliekų rūšiavimo. Tai paskatintų pamatyti esamą situaciją, tai pat būtų impilsas imtis atitinkamų priemonių.

4. Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite.

a) taip b) labiau taip, nei ne c) nei taip, nei ne d) labiau ne, nei taip e) ne

Pačios iniciatyvos tinkamos, tik neaišku, ar mokyklos pasiekia gerus rezultatus, ar tinkamai jas realizuoja. Šia tema reikia šviesti ne tik vaikus, bet ir suaugusius, tėvelius. Vaikai turi pratintis rūšiuoti šiukšles ne tik mokykloje, bet ir namuose.

5. Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų? Atsakymą pagrįskite.

Vertinu ypač palankiai, nes vaikai geriau įsisavina praktinio pobūdžio veikla gautą informaciją.

6. Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.

5 - labai didelis 4 - didelis 3 - vidutinis 2 - mažas 1 - labai mažas

Iniciatyva	Vertinimas	Iniciatyva	Vertinimas
Pamoka apie atliekų rūšiavimą	2	Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	5
Paskaita apie atliekų rūšiavimą	1	Kompiuterinė programa „mokomės taisyklingai rūšiuoti atliekas“	4
Pokalbis apie atliekų rūšiavimo svarbą	3	Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti.	5
Pranešimas „Venkime, rūšiuokime, perdirbkime“	2	Kūrybinis konstarvimas iš atliekų dailės ir darbų pamokoje	1
Diskusija atliekų rūšiavimo tema	4	Akcija – „Rink baterijas“	5
Aiškinimas apie atliekų rūšiavimo svarbą	2	Plakatų rengimas atliekų rūšiavimo tema	1
Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema	1	Lankstinukų rengimas – „Rūšiuok pats“	1
Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas	1	Skrajučių kūrimas atliekų rūšiavimo tema	1
Konferencija atliekų rūšiavimo tema	3	Apskaitos vedimas apie mokyklos valgyklos atliekų rūšiavimą	3
Klasės valandėlė atliekų rūšiavimo tema	2	Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	4
Stendas apie buitinių atliekų rūšiavimą	3	Laboratorinis darbas -Pet butelių perdirbimas	5
Paroda – antrinis daiktų gyvenimas	5	Vizualinis atliekų rūšiavimo konteinerių kūrimas	3
Eko stiliaus madų šou iš atliekų	4	Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	5
Presentacija atliekų rūšiavimo tema	2	Mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės	5
Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikšt. atliekų perdirbimo įm.ar pan.	5	Panaudotų popierių perdirbimas	5
Pavyzdys – kaip rūšiuoti atliekas	4	Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas	2
Filmo atliekų rūšiavimo tema demonstravimas	4	Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas, informacijos perdavimas	5
Fotogalerija – pakuotės kelias	4	Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais	5
Spektaklis – „Rūšiuoju atliekas“	4	Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	5
Anketinė apklausa apie atliekų rūšiavimą	1		

7. Pakomentuokite, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro šie veiksniai:

- a) iniciatyvos trukmė: Iniciatyvos turi trukti nuolat arba būti tęstinėmis.
- b) mokinių amžiaus grupė: Reikia tokias iniciatyvas organizuoti nuo pat mažens, pradėti jau darželiuose ir plėtoti mokyklose, greičiau susiformuos įgūdžiai.
- c) praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis: Mano manymu turėtų būti santykis 1:1:2. Tai Yra praktinių du kartus daugiau nei žodinių ir vizualinių.
- d) kiti veiksniai: Galima būtų tėvelius paraginti atliekų rūšiavimo imtis ir namuose.

8. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų privalumus?

Vaikai sužino, kas vyksta pasaulyje dėl teršimo ir pan., todėl jiems kyla motyvacija laikytis atliekų rūšiavimo taisyklių, rūšiuoti atliekas. Apie kurias jie sužino taip pat iniciatyvų dėka.

9. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų trūkumus?

Trūkumas tas, kad nepakankamai atsakingas visuomenės požiūris į esamą problemą. Todėl net jei vaikai išmoksta rūšiuoti atliekas ir suvokia to svarbą, taip jie elgiasi tik mokykloje. Grįžę namo elgiasi taip, kaip ir jų tėvai.

10. Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui.

Rengri tėvų susitikimus, jų metu skatinti tėvus elgtis atitinkamai su atliekomis. Mokykla turi užtikrinti kuo didesnę visos bendruomenės įtraukimą. Bendros programos, projektai ir pan.

Dėkojame už sutikimą dalyvauti tyrime.

Anketa

Aš esu Daiva Nemčinskaitė, Mykolo Romerio Universiteto, Politikos ir vadybos fakulteto, Aplinkos politikos katedros, Aplinkos politikos ir administravimo studijų programos, magistrantūros 2 kurso studentė. Rengiu magistro darbą tema: „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, vadovaujamą doc. dr. A. Bako.

Prašau Jūsų užpildyti šią anketa, kurios tikslas kvalifikuotai įvertinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, nustatyti jų problemas, ypatybes ir problemų sprendimo galimybes. Į anketos klausimus prašome atsakyti per 5 darbo dienas, esant galimybei – anksčiau.

Į anketos klausimus prašome atsakyti remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Pažymėkite, Jūsų nuomone, tinkamiausią atsakymų variantą, esant reikalui savo nuomonę pagrįskite arba įrašykite atsakymą.

2. Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys), pareigos. UPC, Ugdymo skyrius, metodininkė

2. Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?

a) taip b) ne

3. Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?

Daugiau reikėtų organizuoti aktyvių iniciatyvų atliekų rūšiavimo klausimais. Tai galėtų būti debatai, disputai, minčių lietūs ir pan. Tokių iniciatyvų įgyvendinimas skatina mokinių saviraišką: kaip spręsti atliekų problemą, kaip prisidėti prie atliekų mažinimo.

4. Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite.

a) taip b) labiau taip, nei ne c) nei taip, nei ne d) labiau ne, nei taip e) ne

Iniciatyvos tinkamos, kadangi atspindi visų praktinių, žodinių, vaizdinių veiklų integraciją. Juk svarbu netik suteikti žinių tuo klausimu, bet ir ugdyti problemų sprendimo gebėjimus.

5. Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų? Atsakymą pagrįskite.

Palankiai vertinu, nes praktiniai gebėjimai grindžiami ne tiek žiniomis, kiek praktine veikla, kuri leidžia susiformuoti palankiems aplinkai įpročiams.

6. Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.

5 - labai didelis 4 - didelis 3 - vidutinis 2 - mažas 1 - labai mažas

Iniciatyva	Vertinimas	Iniciatyva	Vertinimas
Pamoka apie atliekų rūšiavimą	3	Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	5
Paskaita apie atliekų rūšiavimą	1	Kompiuterinė programa „mokomės taisyklingai rūšiuoti atliekas“	5
Pokalbis apie atliekų rūšiavimo svarbą	4	Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti.	5
Pranešimas „Venkime, rūšiuokime, perdirbkime“	1	Kūrybinis konstarvimas iš atliekų dailės ir darbų pamokoje	5
Diskusija atliekų rūšiavimo tema	5	Akcija – „Rink baterijas“	4
Aiškinimas apie atliekų rūšiavimo svarbą	3	Plakatų rengimas atliekų rūšiavimo tema	2
Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema	1	Lankstinukų rengimas – „Rūšiuok pats“	1
Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas	1	Skrajučių kūrimas atliekų rūšiavimo tema	1
Konferencija atliekų rūšiavimo tema	3	Apskaitos vedimas apie mokyklos valgyklos atliekų rūšiavimą	3
Klasės valandėlė atliekų rūšiavimo tema	3	Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	5
Stendas apie buitinių atliekų rūšiavimą	4	Laboratorinis darbas -Pet butelių perdirbimas	5
Paroda – antrinis daiktų gyvenimas	5	Vizualinis atliekų rūšiavimo konteinerių kūrimas	4
Eko stiliaus madų šou iš atliekų	3	Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	5
Presentacija atliekų rūšiavimo tema	5	Mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės	5
Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikšt. atliekų perdirbimo įm.ar pan.	5	Panaudotų popierių perdirbimas	5
Pavyzdys – kaip rūšiuoti atliekas	5	Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas	1
Filmo atliekų rūšiavimo tema demonstravimas	5	Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas, informacijos perdavimas perdavimas	5
Fotogalerija – pakuotės kelias	3	Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais	5
Spektaklis – „Rūšiuoju atliekas	5	Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	5
Anketinė apklausa apie atliekų rūšiavimą	2		

7. Pakomentuokite, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro šie veiksniai:

a) iniciatyvos trukmė:

Iniciatyvos turi būti ilgalaikės, o jei organizuojamos trumpalaikės veiklos, jos turi būti lydimos ir kitų veiklų.

b) mokinių amžiaus grupė:

Siekiami tikslai turi atitikti ir mokinių amžių.

c) praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis:

Praktiniai metodai turi būti taikomi dažniau už vizualinius ir žodinius. Geriausia, jei iniciatyvoje būtų integruojami tiek vieni, tiek kiti.

d) kiti veiksniai:

8. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų privalumus?

Pasikartosiu, bet praktinės veiklos vyравimas kitų atžvilgiu yra didelis privalumas. Išradingumas ir įdomumas iniciatyvų. Be abejo ir nauda gamtai. Pagirtina, kad mokyklos įsirengia kompostavimo aparatus ir imasi savo intensija veiklos.

9. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų trūkumus?

Pavienės iniciatyvos vykdomos keleto mokytojų nėra reikšmingos, turi įsitraukti visi. Trumpalaikės akcijos ir tokia veikla kaip plakatų, skrajučių rengimas nėra rezultatyvi, atvirkščiai daroma žala gamtai naudojami resursai.

10. Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui.

Kuo didesnis iniciatyvos mastas ir ilgesnė trukmė.

Dėkojame už sutikimą dalyvauti tyrime.

Anketa

Aš esu Daiva Nemčinskaitė, Mykolo Romerio Universiteto, Politikos ir vadybos fakulteto, Aplinkos politikos katedros, Aplinkos politikos ir administravimo studijų programos, magistrantūros 2 kurso studentė. Rengiu magistro darbą tema: „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, vadovaujamą doc. dr. A. Bako.

Prašau Jūsų užpildyti šią anketa, kurios tikslas kvalifikuotai įvertinti mokyklų vykdomas atliekų ūšavimo iniciatyvas, nustatyti jų problemas, ypatybes ir problemų sprendimo galimybes. Į anketos klausimus prašome atsakyti per 5 darbo dienas, esant galimybei – anksčiau.

Į anketos klausimus prašome atsakyti remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Pažymėkite, Jūsų nuomone, tinkamiausią atsakymų variantą, esant reikalui savo nuomonę pagrįskite arba įrašykite atsakymą.

3. Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys), pareigos.

UPC Ugdymo turinio įgyvendinimo ir organizavimo skyriaus metodininkė

2. Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?

a) taip b) ne

4. Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?

Siūlyčiau projektinę veiklą, į kurią įsitrauktų visa mokyklos bendruomenė, netgi ir aplinkiniai rajonai ir pan.

4. Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite.

a) taip b) labiau taip, nei ne c) nei taip, nei ne d) labiau ne, nei taip e) ne

Tinkamos, puiku, kad vykdomos. Džiugu pastebėti, kad mokyklos inicijuoja įvairią veiklą. Tai, kad dauguma iniciatyvų atitinka BUP rekomenduojamus ugdymo metodus tai pargindžia.

5. Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų? Atsakymą pagrįskite.

Teigiamai, nes formuojasi praktiniai įgūdžiai.

6. Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.

5 - labai didelis 4 - didelis 3 - vidutinis 2 - mažas 1 - labai mažas

Iniciatyva	Vertinimas	Iniciatyva	Vertinimas
Pamoka apie atliekų rūšiavimą	3	Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	5
Paskaita apie atliekų rūšiavimą	2	Kompiuterinė programa „mokomės taisyklingai rūšiuoti atliekas“	5
Pokalbis apie atliekų rūšiavimo svarbą	5	Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti.	5
Pranešimas „Venkime, rūšiuokime, perdirbkime“	3	Kūrybinis konstarvimas iš atliekų dailės ir darbų pamokoje	4
Diskusija atliekų rūšiavimo tema	5	Akcija – „Rink baterijas“	4
Aiškinimas apie atliekų rūšiavimo svarbą	3	Plakatų rengimas atliekų rūšiavimo tema	3
Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema	1	Lankstinukų rengimas – „Rūšiuok pats“	2
Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas	1	Skrajučių kūrimas atliekų rūšiavimo tema	2
Konferencija atliekų rūšiavimo tema	3	Apskaitos vedimas apie mokyklos valgyklos atliekų rūšiavimą	4
Klasės valandėlė atliekų rūšiavimo tema	3	Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	5
Stendas apie buitinių atliekų rūšiavimą	3	Laboratorinis darbas -Pet butelių perdirbimas	5
Paroda – antrinis daiktų gyvenimas	4	Vizualinis atliekų rūšiavimo konteinerių kūrimas	3
Eko stiliaus madų šou iš atliekų	4	Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	5
Presentacija atliekų rūšiavimo tema	3	Mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės	5
Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikšt. atliekų perdirbimo įm.ar pan.	5	Panaudotų popierių perdirbimas	5
Pavyzdys – kaip rūšiuoti atliekas	5	Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas	4
Filmo atliekų rūšiavimo tema demonstravimas	3	Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas, informacijos perdavimas perdavimas	5
Fotogalerija – pakuotės kelias	3	Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais	5
Spektaklis – „Rūšiuoju atliekas“	4	Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	5
Anketinė apklausa apie atliekų rūšiavimą	1		

7. Pakomentuokite, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro šie veiksniai:

a) iniciatyvos trukmė:

Iniciatyva trukti kiek įmanoma ilgiau, geriausia jei būtų vykdoma nuolatos.

b) mokinių amžiaus grupė:

Priklauso tik tuo aspektu, kad pradinėse klasėse turi būti daugiau praktinio pobūdžio iniciatyvų, aukštesnėse klaseėse derinamos priklausomai nuo siekimų tikslų.

c) praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis:

Turėtų būti derinami ir naudojami tarpusavyje.

d) kiti veiksniai:

Dalyvių skaičius, turi įsitraukti visa mokykla ne tik pavienės klasės.

8. Įvardinkite, kokius išvelgiate iniciatyvų privalumus?

Dauguma iniciatyvų yra ypač efektyvios, skatinančios teigiamų įpročių susidarymą. Nemaža jų įvairovė, gana įdomios.

9. Įvardinkite, kokius išvelgiate iniciatyvų trūkumus?

Daugiau reikėtų efektyvių, aktyvių veiklų, geriau kad būtų vienkartinės, o nuosekliai vykdomos.

10. Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui.

Įgyvendinant iniciatyvas reikia įtraukti visą mokyklą, tėvus, mokytojus, klases, aplinkinę visuomenę ir pan.

Dėkojame už sutikimą dalyvauti tyrime.

Anketa

Aš esu Daiva Nemčinskaitė, Mykolo Romerio Universiteto, Politikos ir vadybos fakulteto, Aplinkos politikos katedros, Aplinkos politikos ir administravimo studijų programos, magistrantūros 2 kurso studentė. Rengiu magistro darbą tema: „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, vadovaujamą doc. dr. A. Bako.

Prašau Jūsų užpildyti šią anketa, kurios tikslas kvalifikuotai įvertinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, nustatyti jų problemas, ypatybes ir problemų sprendimo galimybes. Į anketos klausimus prašome atsakyti per 5 darbo dienas, esant galimybei – anksčiau.

Į anketos klausimus prašome atsakyti remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Pažymėkite, Jūsų nuomone, tinkamiausią atsakymų variantą, esant reikalui savo nuomonę pagrįskite arba įrašykite atsakymą.

1. Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys), pareigos.

Jolanta Dzikavičiūtė. Ugdymo plėtotės centras, ugdymo turinio skyriaus metodininkė.

2. Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?

a) taip b) **ne**

3. Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?

Reikia labai skatinti praktinių iniciatyvų atsiradimą arba jų tolimesnį vystymą. Prie praktinių iniciatyvų dar būtų galima priskirti projektines veiklas, kurios vyktų keliais etapais: planavimas, veiklų vykdymas ir pristatymas, apibendrinimas kuris galėtų vykti konferencijų metu.

4. Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite.

a) **taip** b) labiau taip, nei ne c) nei taip, nei ne d) labiau ne, nei taip e) ne

Pažymėjau taip, bet atsakymas priklauso nuo to, ar siekiami tikslai yra ne vienadieniai. Tik padaryti pavyzdžiui lankstinuką dažnai neužtenka, esant galimybei reikia vis grįžti prie to ir vėl apie tai kalbėtis. Tikslai yra efektyviau pasiekiami, jei yra integracija tarp dalykų turinio ir mokytojų, jei įsitraukia daugiau mokyklos bendruomenės ir pan.

5. Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų? Atsakymą pagrįskite.

Teigiamai. Manau, kad mokyklose yra nemažai praktinio pobūdžio iniciatyvų, bet jos būna trumpalaikės.

6. Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami į lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.

5 - labai didelis 4 - didelis 3 - vidutinis 2 - mažas 1 - labai mažas

Iniciatyva	Vertinimas	Iniciatyva	Vertinimas
Pamoka apie atliekų rūšiavimą	1	Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	5
Paskaita apie atliekų rūšiavimą	1	Kompiuterinė programa „mokomės taisyklingai rūšiuoti atliekas“	5
Pokalbis apie atliekų rūšiavimo svarbą	2	Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti.	5
Pranešimas „Venkime, rūšiuokime, perdirbkime“	2	Kūrybinis konstarvimas iš atliekų dailės ir darbų pamokoje	5
Diskusija atliekų rūšiavimo tema	2	Akcija – „Rink baterijas“	4
Aiškinimas apie atliekų rūšiavimo svarbą	1	Plakatų rengimas atliekų rūšiavimo tema	3
Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema	2	Lankstinukų rengimas – „Rūšiuok pats“	2
Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas	2	Skrajučių kūrimas atliekų rūšiavimo tema	2
Konferencija atliekų rūšiavimo tema	3	Apskaitos vedimas apie mokyklos valgyklos atliekų rūšiavimą	5
Klasės valandėlė atliekų rūšiavimo tema	2	Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	5
Stendas apie buitinių atliekų rūšiavimą	1	Laboratorinis darbas -Pet butelių perdirbimas	4
Paroda – antrinis daiktų gyvenimas	3	Vizualinis atliekų rūšiavimo konteinerių kūrimas	5
Eko stiliaus madų šou iš atliekų	3	Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	5
Presentacija atliekų rūšiavimo tema	3	Mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės	4
Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikšt. atliekų perdirbimo įm.ar pan.	4	Panaudotų popierių perdirbimas	3
Pavyzdys – kaip rūšiuoti atliekas	5	Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas	3
Filmo atliekų rūšiavimo tema demonstravimas	3	Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas, informacijos perdavimas	5
Fotogalerija – pakuotės kelias	5	Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais	5
Spektaklis – „Rūšiuoju atliekas“	4	Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	5
Anketinė apklausa apie atliekų rūšiavimą	1		

7. Pakomentuokite, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro šie veiksniai:

a) iniciatyvos trukmė:

Trukmė turi būti kuo ilgesnė, arba jei trunka trumpai, pagaeidautina, kad prie to būtų grįžtama ir toliau aiškinamasi.

b) mokinių amžiaus grupė:

Nuo amžiaus tai nepriklauso, svarbu, kad veiklos ir turinys atitiktų amžiaus tarpsnį ir jo psichologinius ypatumus. Gal būt mažiausiai veiksminga tai yra 11-12 klasėse, bet veiksminga gali būti jei yra stipriai integruota su nagrinėjamu turiniu ir yra labai aiškūs tikslai.

c) praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis:

Tai svarbu atsižvelgti ir į mokinių mokymosi stilius. Rezultatas bus efektyvesnis jei vieni mokiniai informaciją priims klausydami, kiti – žiūrėdami, treči – veikdami. Bet šios veiklos gali keistis. Santykis yra labai svarbus, nes priklausomai nuo amžiaus, mokiniai savo dėmesį gali sutelkti 5-10 min.

d) kiti veiksniai:

Pačių mokinių atsakomybė, jų indėlis į veiklas.

8. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų privalumus?

Siekama labai gerų, labai svarbių tikslų. Šie tikslai pirmiausia ugdo darnaus vystymosi nuostatas, kurias sunku pamatuoti. Mokiniai, net ir mažai motyvuoti, noriai įsitraukia į tokias veiklas ir mato prasmę.

9. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų trūkumus?

Tai būna pavienių mokytojų iniciatyva. Gal būt dažnai vertinama kaip jau atsibodęs dalykas, kuris neduoda jokios naudos.

10. Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui.

Pokalbiai su mokyklų bendruomenėmis. Tai galėtų būti vienas iš mokyklos ilgalaikių tikslų.

Dėkojame už sutikimą dalyvauti tyrime.

Anketa

Aš esu Daiva Nemčinskaitė, Mykolo Romerio Universiteto, Politikos ir vadybos fakulteto, Aplinkos politikos katedros, Aplinkos politikos ir administravimo studijų programos, magistrantūros 2 kurso studentė. Rengiu magistro darbą tema: „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, vadovaujamą doc. dr. A. Bako.

Prašau Jūsų užpildyti šią anketa, kurios tikslas kvalifikuotai įvertinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, nustatyti jų problemas, ypatybes ir problemų sprendimo galimybes. Į anketos klausimus prašome atsakyti per 5 darbo dienas, esant galimybei – anksčiau.

Į anketos klausimus prašome atsakyti remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Pažymėkite, Jūsų nuomone, tinkamiausią atsakymų variantą, esant reikalui savo nuomonę pagrįskite arba įrašykite atsakymą.

6. Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys),

7. pareigos.

Aušra Birietienė, ŠMM Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Neformalaus ugdymo ir švietimo pagalbos skyrius

2. Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?

a) taip b) ne

3. Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?

Ne gausa lemia kokybę. Pakaktų pastatyti makulatūros konteinerius ir juos reguliariai ištuštinti (pagal sutartis). Ši akcija turi turėti realią naudą mokyklai ir mokiniams – pvz. visuose mokyklos tualetuose būtų tualetinio popieriaus, gauto mainais už makulatūrą ar pan.

4. Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite.

a) taip b) labiau taip, nei ne c) nei taip, nei ne d) labiau ne, nei taip e) ne

Bet kokios mokyklos vykdomos aplinkosauginės iniciatyvos yra pagirtinos, negalima iš visų mokyklų reikalauti vykdyti atliekų rūšiavimo akcijas, dažna mokykla neturi tam net sąlygų. Nėra daug mokyklų, pasirinkusių aplinkosauginę kryptį ir dalyvaujančią projektuose. Mokyklos gali turėti visai kitą veiklos kryptį – meninę, etnokultūrinę, sportinę, todėl primesti joms dar vieną veiklą – tai pažeisti mokyklos savarankiškumą rinktis.

5. Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų?

Atsakymą pagrįskite.

Teigiamai. Formuojasi įgūdžiai

6. Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami į lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.

5 - labai didelis 4 - didelis 3 - vidutinis 2 - mažas 1 - labai mažas

Iniciatyva	Vertinimas	Iniciatyva	Vertinimas
Pamoka apie atliekų rūšiavimą	4	Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	5
Paskaita apie atliekų rūšiavimą	3	Kompiuterinė programa „mokomės taisyklingai rūšiuoti atliekas“	5
Pokalbis apie atliekų rūšiavimo svarbą	4	Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti.	4
Pranešimas „Venkime, rūšiuokime, perdirbkime“	2	Kūrybinis konstarvimas iš atliekų dailės ir darbų pamokoje	3
Diskusija atliekų rūšiavimo tema	5	Akcija – „Rink baterijas“	4
Aiškinimas apie atliekų rūšiavimo svarbą	3	Plakatų rengimas atliekų rūšiavimo tema	1
Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema	1	Lankstinukų rengimas – „Rūšiuok pats“	1
Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas	1	Skrajučių kūrimas atliekų rūšiavimo tema	1
Konferencija atliekų rūšiavimo tema	2	Apskaitos vedimas apie mokyklos valgyklos atliekų rūšiavimą	3
Klasės valandėlė atliekų rūšiavimo tema	3	Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	4
Stendas apie buitinių atliekų rūšiavimą	1	Laboratorinis darbas -Pet butelių perdirbimas	5
Paroda – antrinis daiktų gyvenimas	4	Vizualinis atliekų rūšiavimo konteinerių kūrimas	2
Eko stiliaus madų šou iš atliekų	4	Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	4
Presentacija atliekų rūšiavimo tema	3	Mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės	5
Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikšt. atliekų perdirbimo įm.ar pan.	5	Panaudotų popierių perdirbimas	5
Pavyzdys – kaip rūšiuoti atliekas	5	Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas	1
Filmo atliekų rūšiavimo tema demonstravimas	4	Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas, informacijos perdavimas perdavimas	4
Fotogalerija – pakuotės kelias	3	Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais	5
Spektaklis – „Rūšiuoju atliekas“	3	Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	5
Anketinė apklausa apie atliekų rūšiavimą	1		

7. Pakomentuokite, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro šie veiksniai:

e) iniciatyvos trukmė:

didelę - įgūdžiams formuotis reikia laiko

f) mokinių amžiaus grupė:

juo jaunesnis – tuo imlesnis vaikas, greičiau susiformuoja įgūdžiai

g) praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis: turi vyrauti praktiniai – vizualiniai metodai, vengti teorinių žinių perteikimo gausos

h) kiti veiksniai:

Iniciatyva veiksminga tik tada, kai žodžiai nesiskiria nuo darbų

8. Įvardinkite, kokius išvelgiate iniciatyvų privalumus?

Puiku, kad mokyklos imasi veiklos, kuri joms neprivaloma. Iniciatyvos įvairiapusės, įtraukiama mokyklos bendruomenė bendram tikslui.

9. Įvardinkite, kokius išvelgiate iniciatyvų trūkumus?

Kaip pastebėjau nemažai iniciatyvų yra pasyvaus pobūdžio, tas nėra gerai. Turėtų vyrauti aktyvi veikla.

10. Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui.

Paskaitų, pamokymų, rašinių ir piešinių konkursų organizavimas, absoliučiai kaip iniciatyva neduoda jokio rezultato.

Dėkojame už sutikimą dalyvauti tyrime.

Anketa

Aš esu Daiva Nemčinskaitė, Mykolo Romerio Universiteto, Politikos ir vadybos fakulteto, Aplinkos politikos katedros, Aplinkos politikos ir administravimo studijų programos, magistrantūros 2 kurso studentė. Rengiu magistro darbą tema: „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, vadovaujamą doc. dr. A. Bako.

Prašau Jūsų užpildyti šią anketa, kurios tikslas kvalifikuotai įvertinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, nustatyti jų problemas, ypatybes ir problemų sprendimo galimybes. Į anketos klausimus prašome atsakyti per 5 darbo dienas, esant galimybei – anksčiau.

Į anketos klausimus prašome atsakyti remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Pažymėkite, Jūsų nuomone, tinkamiausią atsakymų variantą, esant reikalui savo nuomonę pagrįskite arba įrašykite atsakymą.

8. Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys), pareigos.

Dr. Dalia Šiaulytienė, Švietimo ir mokslo ministerija, Neformalaus ugdymo ir švietimo pagalbos skyrius, vyriausioji specialistė

2. Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?

- a) taip b) ne

3. Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?

Plastiko, stiklo, kompostuojamas arba žaliąsias atliekas, skardines nuo gėrimų

4. Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite.

- a) taip b) labiau taip, nei ne c) nei taip, nei ne d) labiau ne, nei taip e) ne

Mokyklos rodo nemažai iniciatyvų, tačiau susiduriama su problemomis sekančiuose etapuose, po to, kai rūšiuojamos atliekos jau sukauptos.

5. Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų? Atsakymą pagrįskite.

Praktiniai įgūdžiai yra itin svarbūs, vertinu teigiamai, tačiau būtina suteikti ir teorinių žinių.

6. Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami į lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.

5 - labai didelis 4 - didelis 3 - vidutinis 2 - mažas 1 - labai mažas

Iniciatyva	Vertinimas	Iniciatyva	Vertinimas
Pamoka apie atliekų rūšiavimą	3	Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	5
Paskaita apie atliekų rūšiavimą	1	Kompiuterinė programa „mokomės taisyklingai rūšiuoti atliekas“	5
Pokalbis apie atliekų rūšiavimo svarbą	5	Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti.	5
Pranešimas „Venkime, rūšiuokime, perdirbkime“	1	Kūrybinis konstarvimas iš atliekų dailės ir darbų pamokoje	5
Diskusija atliekų rūšiavimo tema	5	Akcija – „Rink baterijas“	5
Aiškinimas apie atliekų rūšiavimo svarbą	4	Plakatų rengimas atliekų rūšiavimo tema	3
Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema	1	Lankstinukų rengimas – „Rūšiuok pats“	1
Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas	1	Skrajučių kūrimas atliekų rūšiavimo tema	1
Konferencija atliekų rūšiavimo tema	4	Apskaitos vedimas apie mokyklos valgyklos atliekų rūšiavimą	4
Klasės valandėlė atliekų rūšiavimo tema	3	Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	5
Stendas apie buitinių atliekų rūšiavimą	4	Laboratorinis darbas -Pet butelių perdirbimas	5
Paroda – antrinis daiktų gyvenimas	5	Vizualinis atliekų rūšiavimo konteinerių kūrimas	5
Eko stiliaus madų šou iš atliekų	3	Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	5
Presentacija atliekų rūšiavimo tema	3	Mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės	5
Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikšt. atliekų perdirbimo įm.ar pan.	5	Panaudotų popierių perdirbimas	5
Pavyzdys – kaip rūšiuoti atliekas	5	Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas	3
Filmo atliekų rūšiavimo tema demonstravimas	5	Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas, informacijos perdavimas perdavimas	5
Fotogalerija – pakuotės kelias	3	Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais	5
Spektaklis – „Rūšiuoju atliekas	5	Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	5
Anketinė apklausa apie atliekų rūšiavimą	3		

7. Pakomentuokite, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro šie veiksniai:

- a) iniciatyvos trukmė: trumpalaikės akcijos nėra efektyvus būdas pasiekti geram rezultatui
- b) mokinių amžiaus grupė: keliama uždaviniai turi atitikti amžių
- c) praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis: priklauso nuo dalyvių amžiaus
- d) kiti veiksniai: suvokimas, kad tai prasminga veikla

8. Įvardinkite, kokius išvelgiate iniciatyvų privalumus? Švietimo įstaiga turi labai gerą galimybę ne tik mobilizuoti vaikus, bet ir visą bendruomenę, tėvus, kaimynystėje gyvenančius žmones, etc.

9. Įvardinkite, kokius išvelgiate iniciatyvų trūkumus? Dažnai mokytojai imasi iniciatyvos ir suburia vaikus, tačiau nesulaukiama palaikymo.

10. Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui. Šį rudenį teko lankytis 66 švietimo įstaigose. Yra puikių iniciatyvų, mokiniai ir mokytojai prižiūri, tvarko kaimynystėje esančius gamtos ir kultūros paminklus, piliakalnius, genėja senus medžius, kaupia kompostą specialiai tam įrengtose vietose, kuris vėliau panaudojamas gėlių auginimui, rūšiuoja kitas atliekas. Švietimo ir mokslo ministerija, apibendrinus šią sukauptą medžiagą, inicijuos gerosios patirties sklaidą.

Dėkojame už sutikimą dalyvauti tyrime.

Anketa

Aš esu Daiva Nemčinskaitė, Mykolo Romerio Universiteto, Politikos ir vadybos fakulteto, Aplinkos politikos katedros, Aplinkos politikos ir administravimo studijų programos, magistrantūros 2 kurso studentė. Rengiu magistro darbą tema: „Lietuvos mokyklų iniciatyvų atliekų rūšiavime vertinimas“, vadovaujamą doc. dr. A. Bako.

Prašau Jūsų užpildyti šią anketa, kurios tikslas kvalifikuotai įvertinti mokyklų vykdomas atliekų rūšiavimo iniciatyvas, nustatyti jų problemas, ypatybes ir problemų sprendimo galimybes. Į anketos klausimus prašome atsakyti per 5 darbo dienas, esant galimybei – anksčiau.

Į anketos klausimus prašome atsakyti remiantis 1 priede pateiktais duomenimis. Pažymėkite, Jūsų nuomone, tinkamiausią atsakymų variantą, esant reikalui savo nuomonę pagrįskite arba įrašykite atsakymą.

1. Jūsų vardas, pavardė (neprivaloma nurodyti), atstovaujama institucija (skyrius, padalinys), pareigos.

Vilija Sipaitė ŠMM, Bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo departamento Pagrindinio ir vidurinio ugdymo skyriaus vyr. specialistė

2. Ar pakankama mokyklose vykdomų atliekų rūšiavimo iniciatyvų įvairovė?

a) taip **b) ne**

3. Kokias atliekų rūšiavimo iniciatyvas, be jau vykdomų, dar būtų tikslinga vykdyti mokyklose?

Kurias pasiūlytų patys mokiniai arba klasės.

4. Ar iš esmės tinkamos mokyklų vykdomos atliekų rūšiavimo iniciatyvos siekiant ugdomųjų atliekų rūšiavimo tikslų? Atsakymą pagrįskite.

a) **taip** b) labiau taip, nei ne c) nei taip, nei ne d) labiau ne, nei taip e) ne

Tinkamos, bet nepakankamos. Mokiniai turi būti įtraukti į šias iniciatyvas kaip idėjos dalininkai.

5. Kaip Jūs vertinate tą faktą, jog mokyklose daugiausia vykdoma praktinio pobūdžio iniciatyvų? Atsakymą pagrįskite.

Mokiniai geriau įsigilina į teikiamą naudą ir būdus ekologiškiau gyventi.

6. Įvertinkite iniciatyvų ugdomąjį poveikį, siekiant atliekų rūšiavimo ugdomųjų tikslų, įrašydami į lentelę atitinkamą skaitinę reikšmę.

5 - labai didelis 4 - didelis 3 - vidutinis 2 - mažas 1 - labai mažas

Iniciatyva	Vertinimas	Iniciatyva	Vertinimas
Pamoka apie atliekų rūšiavimą	4	Praktinis atliekų rūšiavimas konteinerių aikštelėje	5
Paskaita apie atliekų rūšiavimą	4	Kompiuterinė programa „mokomės taisyklingai rūšiuoti atliekas“	3
Pokalbis apie atliekų rūšiavimo svarbą	4	Konkursas atliekų rūšiavimo gebėjimams patikrinti.	4
Pranešimas „Venkime, rūšiuokime, perdirbkime“	3	Kūrybinis konstarvimas iš atliekų dailės ir darbų pamokoje	4
Diskusija atliekų rūšiavimo tema	4	Akcija – „Rink baterijas“	3
Aiškinimas apie atliekų rūšiavimo svarbą	3	Plakatų rengimas atliekų rūšiavimo tema	1
Rašinys, eilėraštis, pasakojimas atliekų rūšiavimo tema	3	Lankstinukų rengimas – „Rūšiuok pats“	1
Atliekų rūšiavimo taisyklių kartojimas	1	Skrajučių kūrimas atliekų rūšiavimo tema	1
Konferencija atliekų rūšiavimo tema	4	Apskaitos vedimas apie mokyklos valgyklos atliekų rūšiavimą	4
Klasės valandėlė atliekų rūšiavimo tema	4	Eko žaidimai – mokausi rūšiuoti atliekas	5
Stendas apie buitinių atliekų rūšiavimą	3	Laboratorinis darbas -Pet butelių perdirbimas	5
Paroda – antrinis daiktų gyvenimas	4	Vizualinis atliekų rūšiavimo konteinerių kūrimas	2
Eko stiliaus madų šou iš atliekų	4	Antrinis atliekų panaudojimas – kuriant naudingus daiktus	4
Presentacija atliekų rūšiavimo tema	3	Mokyklos patalpose įrengtos atliekų rūšiavimo šiukšliadėžės	5
Ekskursija į atliekų rūšiavimo aikšt. atliekų perdirbimo įm.ar pan.	5	Panaudotų popierių perdirbimas	5
Pavyzdys – kaip rūšiuoti atliekas	4	Emblemų atliekų rūšiavimo tema kūrimas	1
Filmo atliekų rūšiavimo tema demonstravimas	3	Akcija – mokau kitus rūšiuoti atliekas, informacijos perdavimas perdavimas	5
Fotogalerija – pakuotės kelias	4	Aptvaro įrengimas kompostavimui su kalifornijos sliekais	5
Spektaklis – „Rūšiuoju atliekas“	3	Kompostavimo konteinerio su cheminiu aktyvatoriumi įrengimas	5
Anketinė apklausa apie atliekų rūšiavimą	1		

7. Pakomentuokite, kokią įtaką iniciatyvų veiksmingumui daro šie veiksniai:

- e) iniciatyvos trukmė: savaime suprantama, kad kuo ilgesnė iniciatyva, tuo geresnis rezultatas bus pasiektas.
- f) mokinių amžiaus grupė: būtina atsižvelgti į mokinių amžių, kurie įsitraukia į vieną ar kitą iniciatyvą.
- g) praktinių, žodinių, vizualinių metodų santykis: gerai būtų, jei mokyklos užsiimtų ir žodine, ir vaizdine ir praktine veikla, bet pagrinde turėtų remtis praktiniais metodais.
- h) kiti veiksniai: Visi veiksniai tarpusavyje koreliuoja.

8. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų privalumus?

Iniciatyva būti ataskingu už eko aplinką, skatinama asmeninė atsakomybė už švarią aplinką.

9. Įvardinkite, kokius įžvelgiate iniciatyvų trūkumus?

Iniciatyva yra visada ir asmeninio pobūdžio, todėl turi apimti dalyvį kaip iniciatyvos ko-autorių

10. Pateikite pasiūlymų iniciatyvų tobulinimui.

Eko gyvensena/laikysena (šiuolaikinės egzistencijos vertybė).

Dėkojame už sutikimą dalyvauti tyrime